

EIROPAS SAVIENĪBA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Informatīvais ziņojums par
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas
finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices
sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam**

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums	6
2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.....	8
3. 2004.-2006.gada plānošanas perioda struktūrfondu un KF projektu slēgšana.....	11
4. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana	11
4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi	11
4.2. ES fondu investīciju progress	12
4.2.1. Kopējais ES fondu finanšu progress un mērķu sasniegšana	12
4.2.2. Risku vadība	21
4.2.3. Informācija par valsts budžeta virsraistībām.....	21
4.2.4. Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” finanšu progress un mērķu sasniegšana	24
4.2.5. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” finanšu progress un mērķu sasniegšana	28
4.2.6. Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” finanšu progress un mērķu sasniegšana	32
4.3. Lielo projektu īstenošana.....	38
4.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana.....	39
4.5. Informācija par AI rīcības plāniem.....	40
5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana	42
6. Šveices programmas ieviešana	43
7. Neatbilstības ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros	45
7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2013.gada 31.decembrim.....	46
7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros	52
8. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai.....	52
8.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai	52
8.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai.....	57
9. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods	57
10. Iepriekšējo MK lēmumu izpilde.....	60
11. Secinājumi un turpmākā rīcība	61

PIELIKUMI:

1. pielikums informatīvajam ziņojumam „2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu finanšu investīcijas prioritāšu līmenī līdz 2014.gada 31.martam”.
2. pielikums informatīvajam ziņojumam “Specifisko atbalsta mērķu laika grafiks 2014. un 2015.gadam”

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
ALTUM	-	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas attīstības finanšu institūcija ALTUM”
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DP	-	Darbības programma
DPP	-	Darbības programmas papildinājums
EEZ	-	Eiropas Ekonomikas zona
EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti	-	2009. – 2014.gada perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas finanšu instruments
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	2007. – 2013. g. plānošanas perioda 1.mērķa ¹ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
KDG	-	Koalīcijas darba grupa
KF	-	Kohēzijas fonds
KM	-	Kultūras ministrija
JASPERS	-	Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos)
LIAA	-	Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”
LGA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra”
LM	-	Labklājības ministrija
MK	-	Ministru kabinets
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
P&A	-	Pētniecība un attīstība
PPIV	-	Pārbaudes projektu īstenošanas vietās
RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
SAM	-	Specifiskais atbalsta mērķis
SM	-	Satiksmes ministrija
SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIF	-	Sabiedrības integrācijas fonds
Šveices programma	-	Latvijas un Šveices sadarbības programma
TM	-	Tieslietu ministrija
TP	-	ES fondu tehniskā palīdzība
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas vadošā iestāde

¹ Ar EK regulu (EK) Nr. 1080/2006, kas stājās spēkā 2006.gada 1.augustā, tiek noteikti trīs mērķi fondu pasākumu īstenošanai. 1.mērķis ir konverģence, kas paredzēts vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģences paātrināšanai, uzlabojot pieauguma un nodarbinātības nosacījumus un tiek finansēs no ERAF, ESF un KF līdzekļiem. Latvija ir tiesīga saņemt finansējumu šī mērķa ietvaros.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

VID	-	Valsts ieņēmumu dienests
VIAA	-	Valsts Izglītības attīstības aģentūra
VIS	-	ES fondu vadības informācijas sistēmas
VKanc	-	Valsts kanceleja
VM	-	Veselības ministrija
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme
VVD	-	Valsts vides dienests

1. Kopsavilkums

IKP 2013.gadā salīdzinājumā ar 2012.gadu palielinājās par 4,1%, no tā 1,5% ir ES fondu investīciju ietekme saskaņā ar FM izstrādāto attīstības scenāriju. Vislielākā ES fondu pozitīvā ietekme 2013.gadā bijusi rūpniecības un būvniecības sektorā, palielinot sektoru izaugsmes tempu attiecīgi par 2,3 un 3,4 procentpunktiem. ES fondu aktivitāšu ieviešana pozitīvi ietekmēs arī situāciju darba tirgū, jo aktuālāko datu analīze liecina, ka ES fondu projektu ieviešana 2013.gadā palielinājusi nodarbināto skaita pieaugumu par aptuveni 0,4 procentpunktiem.

Līdz 2014.gada 31.martam noslēgti 6,7 tūkst. līgumu par projektu īstenošanu 5,1 mljrd. *euro* apmērā, t.i. par 102,7% no pieejamā publiskā finansējuma (4,4% progress pret iepriekšējo ceturksni). Finansējuma saņēmējiem kopā ir izmaksāti 3,7 mljrd. *euro* jeb 73,9% no pieejamā publiskā finansējuma (2,7% progress pret iepriekšējo ceturksni). 2014.gada 1.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 68,2% apmērā no plānotā līdz 2014.gada 31.martam. To ir ietekmējis visu fondu mērķu neizpildes. Izpildīts mērķis ERAF ietvaros 74,2% apmērā, bet kritiski zema mērķa izpilde ERAF ietvaros ir tieši DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas"- 39,8%. Savukārt ESF un KF ietvaros mērķi izpildīti attiecīgi 64,7% un 59,7% un ERAF mērķis DP "Infrastruktūra un pakalpojumi" ietvaros izpildīts 86,3% apmērā. Vienlaikus jāuzsver, ka ESF gadījumā, pateicoties ievērojamam papildus valsts budžeta virssaistību apjomam, kopā jau veiktie maksājumi finansējuma saņēmējiem pārsniedz pieejamo ESF finansējumu, attiecīgi ES finansējuma neizmantošanas risku praktiski nav.

Pēc pārskata perioda (31.03.2014) beigām, 22.aprīlī ir noslēgusies projektu iesniegumu pieņemšana aktivitātes "Augstas pievienotās vērtības investīcijas" 4.kārtā. LIAA ir saņēmusi 157 projektu iesniegumu par 113 milj. *euro*. Ņemot vērā iepriekšējo kārtu pieredzi, EM prognozē, ka varētu tikt atbalstīti 60-70% no iesniegtajiem projektiem. Tādējādi "Augstas pievienotās vērtības investīcijas" 4.kārta novērš šajā ziņojumā identificētos apguves riskus EM pārziņā esošajā DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitātēs.

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virssaistībām ES fondu projektu īstenošanai (404,6 milj. *euro*) apmērā. Ar iepriekšējiem informatīvajiem ziņojumiem tika sniegta informācija par MK apstiprinātajiem finanšu disciplīnas kritērijiem un informēja par to, ka atsevišķas atbildīgās iestādes nav spējušas izpildīt noteiktos maksājumu mērķus, kā arī KF un uzņēmējdarbības un inovāciju programmas gadījumā nepieciešama elastība finanšu pieejamībā, lai mazinātu ES finansējuma neizmantošanas riskus. Ņemot vērā augstākminēto, un atbilstoši 2014.gada 19.marta Koalīcijas partneru darba grupā par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem lemtajam, ar šim ziņojumam pievienoto protokollēmumu ierosinātas izmaiņas virssaistību pieejamībā.

Attiecībā uz iepriekšējo protokollēmumu izpildi, par neatļaušanu uzsākt aktivitātēm analogu specifisko atbalsta mērķu ieviešanu 2014. – 2020.gada plānošanas perioda ietvaros EM un IZM, jautājums tika izskatīts KDG š.g.19.februāra un 19.marta sēdēs un atbilstoši KDG

lemtajam, lai izstrādātu precīzu risku novēršanas stratēģiju, ir nepieciešams sagaidīt aktivitātes “Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.projektu iesniegumu atlases kārtas noslēgumu. Lēmums par tālāku rīcību tiks pieņemts pēc sākotnējām aplēsēm par nepieciešamo finansējuma apjomu aktivitātes “Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.kārtas ietvaros apstiprināto projektu īstenošanai. Atsevišķu darbības plānu MK nav plānots stiprināt, taču nepieciešamības gadījumā MK tiks iesniegti attiecīgie MK noteikumu projekti, kas paredz finansējuma pārdali.

Kopumā tiek pildīti iepriekšējo protokollēmuma punkti, bet vairākumam lēmumu izpildes termiņš ir līdz šī gada beigām, tad arī varēs spriest par to izpildes statusu. Par būtisku izpildes statusu ziņosim turpmākajos ziņojumos.

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē un turpinājās darbs pie 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem, tai skaitā 2014.gada 23.janvāra valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts un saskaņošanai nodots likumprojekts „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums”, kura mērķis ir noteikt ES fondu vadības vispārējos pamatprincipus Latvijas Republikā.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ieviešana

Pārskata periodā aktīvi noritēja darbs pie atklāto konkursu ietvaros iesniegto projektu iesniegumu vērtēšanas SIF NVO fondā un KM Kultūras un dabas mantojuma programmā, kā arī noslēdzās iepriekš noteikto projektu iesniegumu vērtēšana VARAM Nacionālā klimata politikas programmā, savukārt IZM Pētniecības un Stipendiju programmā un VARAM Nacionālā klimata politikas programmā turpināja atklāto projektu konkursu nolikumu izstrādi.

Šveices programmā turpinās 8 projektu īstenošana, atsevišķos projektos ar paaugstinātu, bet kontrolētu risku, savukārt 4 projektu īstenošana jau ir noslēgusies. Investīciju apguves ziņā Latvija starp Šveices programmas saņēmējvalstīm joprojām ir starp līderiem (1. vietā Malta; 2.- Latvija; 3.- Igaunija).

Ziņojumā iekļautie protokollēmuma punkti:

- 1) Formalizētas virssaistību pārdales atbilstoši 2014.gada 19.marta Koalīcijas partneru darba grupā par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem lemtajam, nesamazinot kopējo virssaistību apjomu un pieņemot zināšanai, ka palielinot virssaistību apjomu 1.2.1.1.4.apakšaktivitātes „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana” mērķstipendiju izmaksai profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem 2014./2015. mācību gadā 6 494 583 euro šī summa uzskatāma par valsts budžeta finansējumu, par ko netiks saņemta līdzekļu atmaksa no Eiropas Komisijas;
- 2) Ņemot vērā informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju², uzskatīt par atgūtiem Valsts reģionālās attīstības aģentūras īstenotā ES fonda projekta „Pašvaldību funkciju atbalsta sistēmas izveides 1.kārta” ietvaros neatbilstoši veiktos izdevumus 68 663,49 euro apmērā;

² Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumu Nr.740 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus” 24.punktu.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

- 3) Ierosināti uzdevumi ministrijām izstrādāt konkrētus soļus 2014-2020 perioda ES finansējuma izmantošanai;
- 4) Lai maksimāli efektīvi izlietotu tehniskās palīdzības līdzekļus, noteiktais ierobežojums³ nav attiecināms uz tehniskās palīdzības aktivitātēm/ projektiem.

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību⁴

Nemot vērā statistikas publicēšanas periodiskumu, šī ziņojuma ietvaros tiek sniegts apskats par makroekonomikās situācijas attīstību 2013.gadā. Informācija par tautsaimniecības attīstību 2014.gada 1.ceturksni kopumā tiks sniegta nākamā ziņojumā par pārskata periodu līdz 2014.gada 30.jūnijam.

Saskaņā ar CSP datiem Latvijas IKP 2013. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājies par 4,1%, turpinot uzrādīt straujāko kāpumu starp ES valstīm. Jāpiemin, ka 2013. gada ceturtajā ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, IKP palielinājies vien par 3,6%. Pozitīvu ietekmi uz IKP dinamiku ir atstājušas arī ES fondu (plašākā izpratnē)⁵ investīcijas. Analīzes dati apliecina, ka 2013.gadā bez ES fondu ieguldījumiem IKP pieaugums būtu par aptuveni 1,5 procentpunktiem zemāks.

No izlietojuma puses lielāko pozitīvo devumu izaugsmē 2013.gadā deva privātais patēriņš, kas palielinājās par 5,4%, tādējādi atspoguļojot uzlabojumus darba tirgū un algu pieaugumu. Tomēr jāatzīmē, ka kopumā privātais patēriņš joprojām par 12,2% atpaliek no pirmskrīzes laika augstākā līmeņa, kas bija sasniegts 2007.gadā. Privātā patēriņa straujāku atjaunošanos ierobežo joprojām augstais bezdarba līmenis un liels mājsaimniecību parādu slogs. 2013.gadā ES fondu investīcijas pozitīvi ietekmējušas arī privātā patēriņa izaugsmi - vidējās reālās darba samaksas pieauguma tempa palielinājumu par aptuveni 1,7 procentpunktiem, tādējādi radot privātā patēriņa pieauguma tempa veicinošu efektu aptuveni 1,2 procentpunktu apmērā.

Neskatoties uz ekonomikas atlabšanu, investīcijas paliek salīdzinoši zemā līmenī, 2013. gadā investīcijas apjoms samazinājās par 4,3%. Investīciju līmenis vēl aizvien atpaliek par 41% no pirmskrīzes laika augstākā līmeņa 2007. gadā. Arī turpmāk kopējo investīciju dinamiku ietekmēs komercbanku piesardzīgā kreditēšanas politika, bet privātā sektora investīcijas noteiks uzņēmēju nogaidošais noskaņojums attiecībā uz nākotnes perspektīvām. Lai nodrošinātu stabilu izaugsmi, investīciju loma kļūs arvien svarīgāka. Vēl jo vairāk to apstiprina rūpniecības apakšnozarēs vērojamas augstās jaudu noslodzes, kas liecina par nepieciešamību investēt.

³ 2014.gada 11.marta sēdes protokola Nr.16 38.§ 3.punkts: - finansējuma un virssaistību ietaupījumu vai atlikumu saskaņā ar informatīvā ziņojumā sniegto skaidrojumu atstāj neizmantotu, nepārdala citiem projektiem, kā arī tam pašam projektam citām, sākotnēji projektā neparedzētām darbībām

⁴ Šajā Ziņojumā ES fondu ietekmes analīze balstās uz SIA „Projektu un kvalitātes vadība” pētījuma par izpēšanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā ES fondu ietekmes izvērtēšanas metodoloģijas attīstībai (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>) rezultātiem. ES fondu ietekme uz makroekonomiskajiem rādītājiem sniegta balstoties uz 2010.gada salīdzināmajām cenām.

⁵ Saskaņā ar Latvijas Modeļa metodoloģiju novērtēta ESF, ERAF, KF/ISPA, ES pirmsiestāšanās finanšu instrumentu Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas (ERAF), EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietekme.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

2013.gadā būtiski samazinājās eksporta pieauguma temps – Latvijas preču un pakalpojumu eksporta apjomi bija tikai par 1% lielāki kā 2012.gadā (salīdzinājumā, 2012.gadā eksports gada griezumā pieauga par 9,4%) - ES fondu investīcijas 2013.gadā veicinājušas eksporta apjoma pieaugumu par aptuveni 0,6 %. Ņemot vērā 2012.gadā sasniegto augsto līmeni (eksporta pieaugumu par 9,4%), vājo ārējo pieprasījumu un problēmas metālapstrādes nozarē, 2013.gada pieaugums 1% apmērā vērtējams kā labs sniegums. Lielākā pozitīvā ietekme bija kokapstrādes nozares eksporta pieaugumam par 9,7%, savukārt lielākā negatīvā ietekme bija metāla un tā izstrādājumu, kā arī satiksmes līdzekļu eksportam, kas samazinājās attiecīgi par 22,6% un 14,5 %. Eksporta turpmākās attīstības iespējas ietekmēs ne tikai ārējā pieprasījuma izmaiņas, bet arī Latvijas ražotāju konkurētspēja. Jāņem vērā, ka līdz šim Latvijas konkurētspējas uzlabošanas pamatā noteica darbaspēka izmaksu samazināšana, bet turpmāk izšķiroša loma būs spējai palielināt produktivitāti.

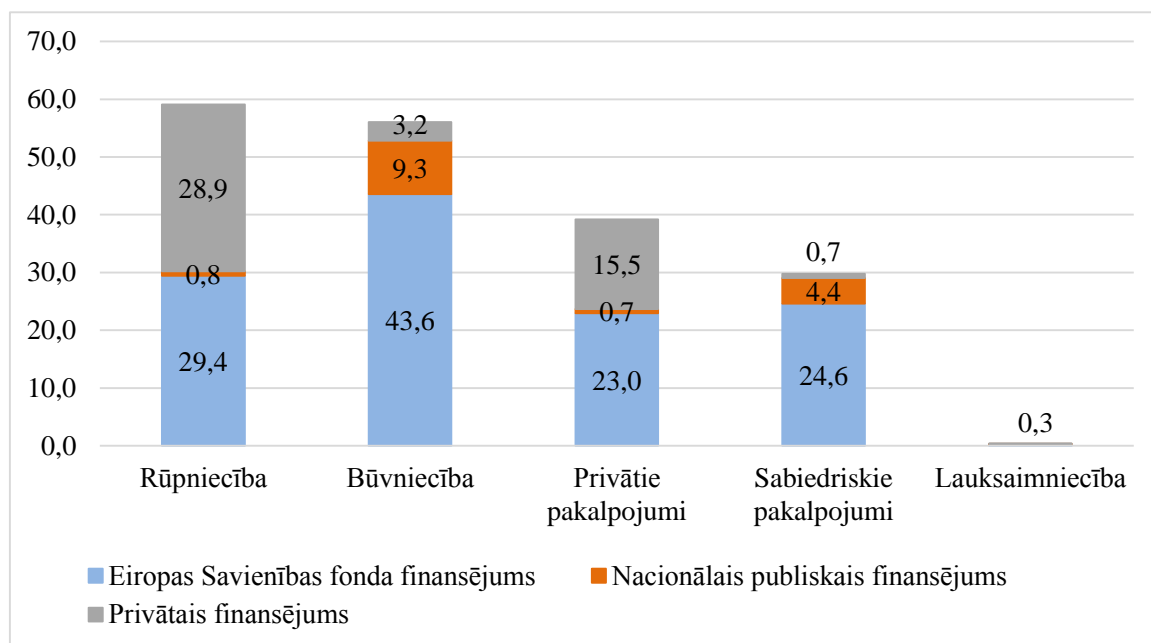
Imports 2013.gadā samazinājās par 1,7%. Ievērojamākie kritumi importā bija metālu un to izstrādājumu nozarē (kritums par 15,8%) un transporta līdzekļu nozarē (kritums par 9,7%). Jāatzīmē, ka ES fondu labvēlīga ietekme uz privāto patēriņu un pieprasījumu pēc ārvalstu investīciju precēm (izejvielas, būvmateriāli utt.) ir sekmējusi importa pieauguma tempu par 1,9 procentpunktiem.

Nozaru griezumā 2013.gada visstraujāko pieauguma tempu uzrādīja nekustamo īpašumu, būvniecības, valsts pārvaldes un komunikāciju pakalpojumu nozares, pieaugot gada griezumā attiecīgi par 7,9%, 7,4%, 6,8% un 6,1%. Arī ES fondu vislielākā pozitīvā ietekme 2013.gadā bija būvniecības (inženierbūvniecības un sabiedriskā sektora ēku būvniecības un renovācijas darbu pasūtījumi) un rūpniecības sektoros, palielinot to izaugsmes tempu par aptuveni 3,4%, un 2,3% attiecīgi. Līdz ar ekonomikas izaugsmi turpina uzlaboties situācija darba tirgū. Pēc CSP veiktā darbaspēka apsekojuma rezultātiem 2013.gadā nodarbināto skaits 15-74 gadu vecumā sasniedza 893,9 tūkstošus, kas bija par 2,1% jeb 18,3 tūkstošiem vairāk nekā 2012.gadā un ES fondu projektu īstenošanas ietekme pieaugumā ir 0,4%. Darba meklētāju īpatsvars 2013.gadā saruka līdz 11,9%, kas ir par 3,1% mazāk kā pirms gada. Sagaidāms, ka vidējā termiņā būs vērojams mērens nodarbinātības pieaugums, un izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu. Neskatoties uz faktu, ka ES fondu ietekme uz nodarbināto skaita pieaugumu ir neliela, pieņemams, ka ES fondu investīcijas ir būtiski stimulējušas cilvēkkapitāla attīstību.

Lai gan ekonomikā saglabājās augsti izaugsmes tempi, patēriņa cenas vidēji 2013.gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī. 2013.gada otrajā pusē pat bija vērojama neliela deflācija, un patēriņa cenas 2013.gada decembrī bija par 0,4% mazākas nekā pirms gada. Zemo inflācijas līmeni 2013.gadā turpināja noteikt ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija, pirmkārt energoresursu cenu kritums. Tajā pašā laikā spēcīgas izaugsmes periodam netipiski zemā līmenī saglabājās arī pamatinflācija jeb tā patēriņa groza daļa, kuru nosaka iekšējās norises. Viegļu inflāciju paaugstinošu efektu radījuši ES fondi - bez Kohēzijas politikas investīcijām 2013.gadā Latvijā varētu būt novērojama deflācija 0,2% līmenī.

No 2014. gada 1.janvāra līdz 31.martam lielākais kopējais finansējums tika apgūts rūpniecībā – 59,1 milj. *euro*, savukārt lielākais ES fondu finansējums tika apgūts būvniecības nozarē – 43,6 milj. *euro*. Detalizētāku finansējuma sadalījumu sk. grafikā Nr.1.

Grafiks Nr.1 „No 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.martam Kohēzijas politikas ietvaros apgūtā finansējuma sadalījums pa nozarēm (NACE 2.red.), milj. euro.” Avots: VIS 08.04.2014

2014.gadā pirmajā ceturksnī lielākie ES fondu ieguldījumi būvniecības sektorā (82,6%) tika veikti transporta infrastruktūras attīstībā (36 milj. euro), autoceļos (68,7% jeb 30 milj. euro) un integrētajos projektos pilsētu un lauku reģenerācijai (15,4% jeb 6,7 milj. euro), kam ir būtiska loma nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšanā un līdzsvarotās valsts attīstībā.

Rūpniecības sektorā 2014.gadā pirmajā ceturksnī tika novirzīti aptuveni 32% no kopējā finansējuma (t.sk. 24% no kopējā ES fondu finansējuma jeb 29,4 milj. euro). Sektora ietveros lielākais finansējums tika apgūts dzēramā ūdens apsaimniekošanas un sadales jomā (15 milj. euro) un energoefektivitātes un enerģijas pārvaldības jomā (8,3 milj. euro), uzņēmumos, kas ir tieši saistīti ar pētniecību un inovāciju (3 milj. euro). Jāatzīmē, ka rūpniecības sektoram atskaites periodā tika piesaistīts lielākais privātais finansējums – 28,9 milj. euro apmēra, 20,5 milj. euro no kā tika apgūti energoefektivitātes un enerģijas pārvaldības jomā.

Privāto pakalpojumu sektorā pārskata periodā tika ieguldīts 21% no kopējā finansējuma (t.sk. 19% no kopējā ES fondu finansējuma jeb 23 milj. euro). Lielākais ES fondu finansējums tika apgūts IKT jomā (27,2% jeb 6,2 milj. euro), energoefektivitātes un enerģijas pārvaldības jomā (18,6% jeb 4,3 milj. euro), aktīvu un preventīvu pasākumu ieviešana darba tirgū (17,5% jeb 4 milj. euro) un PTA darbības pētniecības centros (13,9% jeb 3,2 milj. euro).

Sabiedrisko pakalpojumu sektorā atskaites periodā tika novirzīti aptuveni 16% no kopējā finansējuma (t.sk. 20% no kopējā ES fondu finansējuma jeb 24,6 milj. euro). Salīdzinoši zema ES fondu investīciju pozitīvā ietekme sektora ietvaros (0,1 procentpunkts) skaidrojama ar sektora ietvaros realizēto projektu specifiku – lielākais ES fondu

ieguldījumus tika veikts izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma modernizācijai un uzlabošanai, atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšanai, veselības aprūpes centru un ģimenes ārstu tīkla attīstībai, neatliekamās medicīniskās palīdzības un stacionārās veselības aprūpes attīstībai, kā arī ES fondu vadībā iesaistīto institūciju darbības nodrošināšanai (tehniskā palīdzība). Īstenotie projekti palielinājuši darbaspēka pieprasījumu, taču galvenais investīciju efekts sagaidāms ilgtermiņā, palielinoties produktivitātei visās tautsaimniecības nozarēs. Atskaites perioda lielākais ES fondu finansējums sektora ietvaros tika apgūts tehniskajā palīdzībā (16,2% jeb 4 milj. *euro*), izglītības infrastruktūra (15,9% jeb 3,9 milj. *euro*), veselības infrastruktūra (12,5% jeb 3,1 milj. *euro*) un integrētos projektos pilsētu un lauku reģenerācijai (15,1% jeb 3,7 milj. *euro*).

3. 2004.-2006.gada plānošanas perioda struktūrfondu un KF projektu slēgšana

2004.-2006.gada plānošanas perioda KF ietvaros kopumā līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām no 45 KF projektiem EK ir akceptējusi noslēguma pārskatus 39 projektiem, veicot Latvijai maksājumus 651,4 milj. *euro* apmērā.

2014.gada 10.martā FM saņēma EK vēstuli par projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, II kārtā” slēgšanu un projekta noslēguma bilances aprēķinu, ierosinot projektam finanšu korekciju 3,1 milj. *euro* apmērā par konstatētiem nediskriminācijas, vienlīdzīgas attieksmes un caurspīdīguma pārkāpumiem līgumu apjomu/cenas samazināšanas un papildu darbu gadījumos kopā 5 iepirkumu līgumu ietvaros. 2014.gada 27.martā vadošās iestādes rīkotajā sanāsmē ar VARAM, VK, RI un IUB pārstāvjiem, lai izrunātu katru gadījumu un vienotos par tālāko rīcību, tika secināts, ka ir pietiekošs pamatojums uzturēt līdzšinējo valsts pozīciju par veikto izdevumu attiecināmību. Sanāsmē vienojās, ka VARAM sagatavos papildus juridiski korektu argumentāciju, balstoties uz iepriekš EK sniegto informāciju, ar uzskatāmiem pierādījumiem par atbilstošā periodā spēkā esošo normatīvu un principu ievērošanu, kādēļ EK konstatējumi nav klasificējami par pārkāpumiem ar finanšu korekcijas ietekmi, izņemot vienā gadījumā, par kuru Latvijas iestādes ar atbilstošu argumentāciju iespēju robežās piedāvās EK samazinātu finanšu korekcijas apmēru. Ja Latvijas iestādes nespēs nodrošināt EK pietiekamu pamatojumu finanšu korekcijas nepiemērošanai vai ierosinātās korekcijas maksimālai samazināšanai, Latvija iespējams saņems no EK uzaicinājumu uz noklausīšanas procedūru saskaņā ar Regulas Nr.1265/99⁶ II pielikuma H panta b punktu.

4. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana

4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi

Lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu ES fondu ieviešanu, kā arī lai reaģētu uz pārmaiņām sociāli ekonomiskajā situācijā valstī un nozaru politikās, pārskata periodā AI un VI ir veikušas vairākus nepieciešamos grozījumus plānošanas dokumentos – DP un DPP. Plānošanas dokumenti ir pieejami [ES fondu interneta vietnē](#)⁷.

⁶ Padomes 1999.gada 21.jūnija Regula (EK) Nr.1265/99, kas groza II pielikumu Regulā (EK) Nr.1164/94 par Izlīdzināšanas fonda izveidi

⁷ ES fondu interneta vietnē pieejami Latvijas plānošanas dokumenti: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=470> FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā 2014.gada 1.ceturksnī tika veikti tehniski grozījumi⁸, precizējot apakšaktivitātes „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana” uzraudzības rādītāja „Profesionālajā izglītībā izglītojamo skaits, kas saņēmuši tiešu ESF atbalstu mērķstipendiju veidā”⁹ vērtības sasniegšanas teritoriālo sadalījumu, ņemot vērā kopējās vērtības palielinājumu, kas tika veikts proporcionāli finansējuma palielinājumam projektu iesniegumu otras atlasē kārtas projekta īstenošanai, lai nodrošinātu mērķstipendiju izmaksas 2013./2014. mācību gadā⁹.

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” 2014.gada 1.ceturksnī tika veikti grozījumi (precizējumi)¹⁰ finanšu plāna tabulā Nr. 11. “*Finanšu plāns plānošanas periodam par katra fonda un valsts līdzfinansējuma piešķirumu un līdzfinansējuma likmi darbības programmas prioritātēm (EUR)*” attiecībā uz privātā līdzfinansējuma likmju saglabāšana līmenī, kādā to 2009.gadā bija apstiprinājusi EK (izņemot attiecībā uz 2.4.prioritāti „Tehniskā palīdzība”), lai nodrošinātu tās atbilstību ar EK saskaņoto DP grozījumu versiju¹¹.

4.2. ES fondu investīciju progress

4.2.1. Kopējais ES fondu finanšu progress un mērķu sasniegšana

Kopā no ES fondu projektu īstenošanai pieejamiem 4,96 mljrd. *euro* publiskā finansējuma, kas ietver gan ES fondu finansējumu, gan arī valsts budžeta un pašvaldību budžeta līdzfinansējumu (neskaitot piešķirtā valsts budžeta virssaistību finansējumu 404,6 milj. *euro*), ir noslēgti 6 672 līgumi par projektu īstenošanu 5,1 mljrd. apmērā, t.i., 102,7% (jau izmantojot virssaistības). Savukārt finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 3,7 mljrd. *euro* jeb 73,9%.

Ziņojumā analizēts publiskais virssaistību apjoms, sniegtajā informācijā pa darbības programmām ir analizēts publiskais finansējums, savukārt mērķu izpildes analīze balstīta uz ES fondu finansējumu.

⁸ Ministru kabineta 2014.gada 19.marta rīkojums Nr.119 „Grozījums darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājumā”

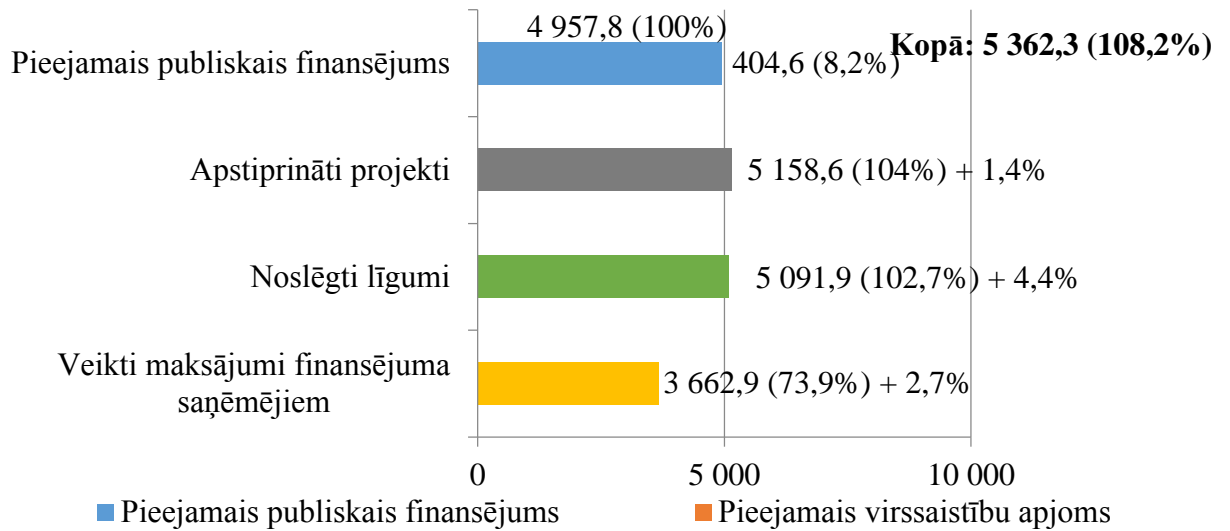
⁹ Ministru kabineta 2013.gada 11.oktobra rīkojums Nr.466 „Grozījumi darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā”

¹⁰ MK 2014.gada 11.februāra rīkojums Nr.60 „Grozījumi darbības programmā „Uzņēmējdarbība un inovācijas”” („LV”, 32 (5091), 13.02.2014.) [stājas spēkā 11.02.2014.].

¹¹ EK 2013.gada 16.decembra lēmums (C(2013) 9502 *final*), ar kuru groza Lēmumu K(2007) 4466, ar ko pieņem darbības programmu „Uzņēmējdarbība un inovācijas” Kopienas atbalstam no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, saskaņā ar konverģences mērķi Latvijā.

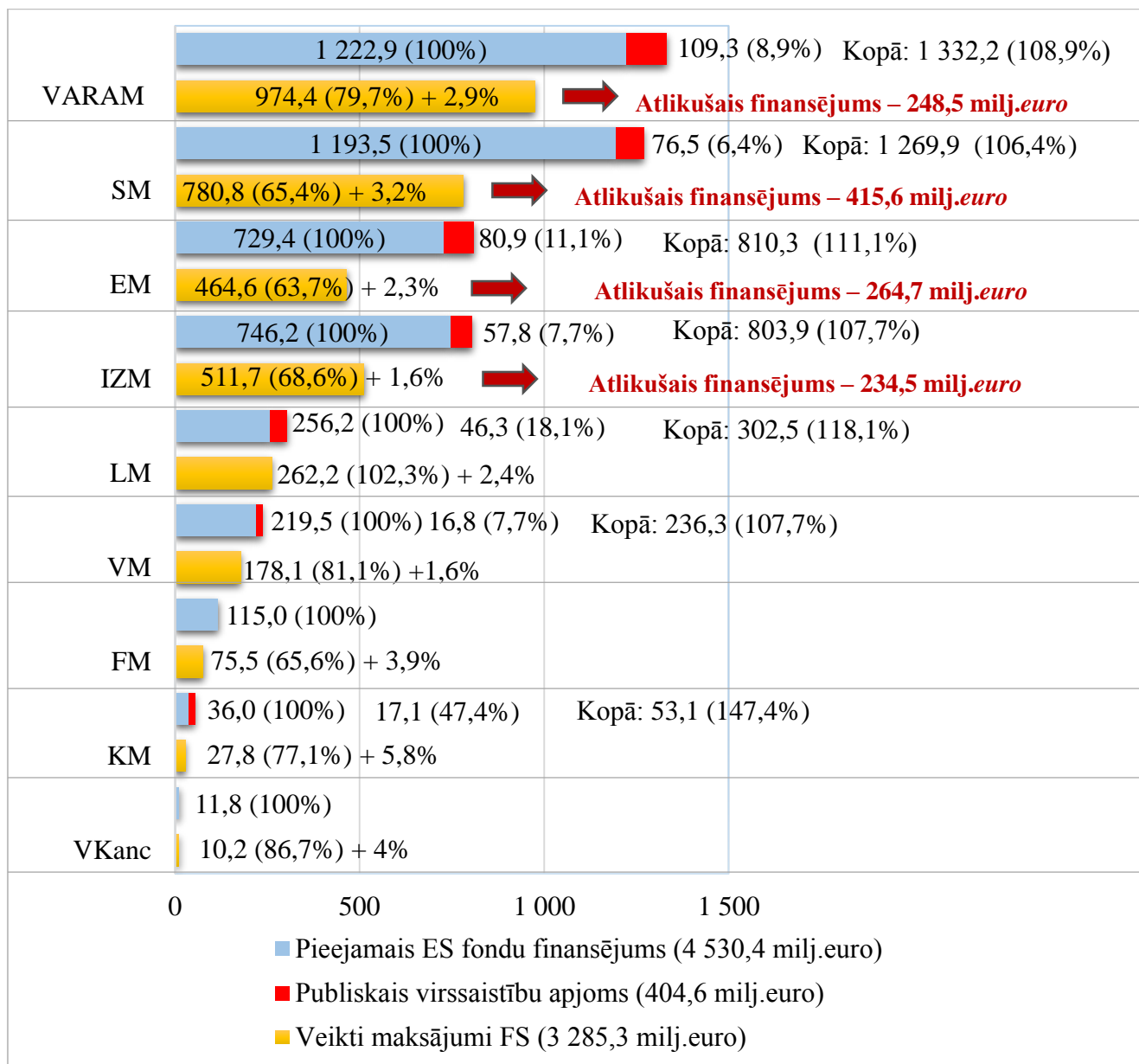
FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.2 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 31.martam; Publiskais finansējums, milj. euro (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, %.”

Lai gan veiktās prognozes paredz pilnīgu ES fondu projektiem pieejamā publiskā finansējuma apguvi, līdz šim konstatētie riski rada nepieciešamību turpmāk rūpīgi sekot līdzekļu apguves tempam un veikt neatliekamus pasākumus to apguves paātrināšanai, īpaši DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros.

Grafiks Nr.3 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 31.martam; ES fondu finansējums, milj. euro (% no pieejamā ES fondu finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, %.”

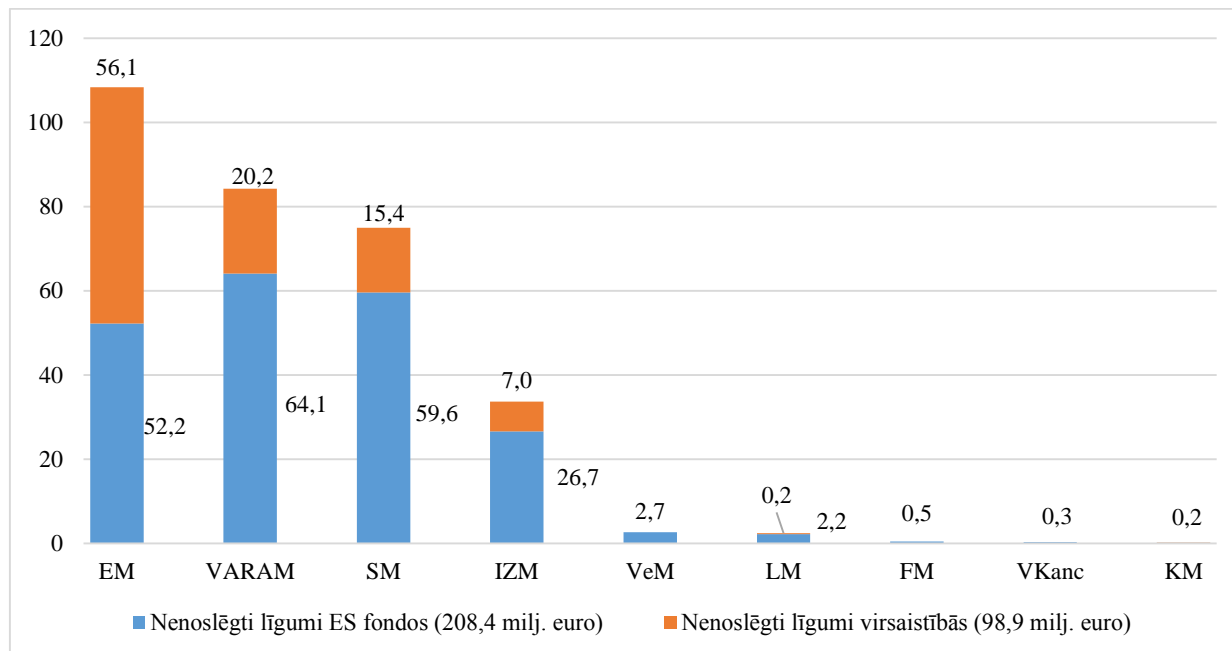

Vislielākais ceturkšņa progress attiecībā uz veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir KM un VKanc administrētajās aktivitātēs (attiecīgi 5,8% un 4%). Kā nākamās institūcijas ar labāko progresu ir FM un SM (attiecīgi 3,9% un 3,2%). VARAM salīdzinājumā ar 2013.gada ceturto ceturksni veikto maksājumu apjoms ir pieaudzis par 2,9% un sasniedz 974,4 milj. euro jeb 79,7% no pieejamā ES fondu finansējuma VARAM pārziņā esošajām aktivitātēm.

Viszemākais progress ir IZM administrētajās aktivitātēs (pārskata periodā tikai 1,6%), tāpat neapmierinoša maksājumu finansējuma saņēmējiem mērķa izpilde - veikti tikai 75,3% apmērā no plānotā (skatīt 6.grafiku).

Secināms, ka vislielākais līdzekļu apjoms līdz 2015.gada beigām vēl jāizmaksā SM (415,6 milj. *euro*), EM (264,7 milj. *euro* (neņemot vērā to, ka 55,9 milj. *euro* vēl jāizmaksā finanšu instrumentos)), VARAM (248,5 milj. *euro*), kā arī IZM (234,5 milj. *euro*).

Grafiks Nr.4 „Atlikušais ES fondu un virssaistību finansējums par nenoslēgtajiem līgumiem līdz 2014.gada 31.martam, milj. *euro*.”*

**indikatīvi aprēķināts atlikums, neņemot vērā neatbilstības un lauztos līgumus pēc 08.05.2012., un tas neatspoguļo faktiski pieejamo finansējumu*

Augstāk esošajā grafikā ir atspoguļots finansējuma atlikums, kas ietver ne tikai finansējumu, par kuru līdz 2014.gada 31.martam nav noslēgti līgumi, bet arī finansējumu, kas atbrīvojas projektu īstenošanas gaitā, kā arī neatbilstību un lauzto līgumu finansējumu, ko atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 8.maija sēdes protokollēmuma¹² 7.punktam nevar novirzīt jaunu projektu atlasei un citu ES fondu projektu īstenošanai. EM ES fondu finansējuma lielākie atlikumi ir aktivitatē “Augstas pievienotas vērtības investīcijas”, apakšaktivitatēs “Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” un ir apakšaktivitatē “Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu izveidei vai rekonstrukcijai”. Lai apgūtu šo finansējumu tiek izsludinātas jaunas kārtas un plānots, ka tiks apgūts viss finansējums. VARAM lielākie ES fondu finansējuma atlikumi ir apakšaktivitatē “Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība”, kur atlikušā finansējuma izmantošana šīs apakšaktivitātes ietvaros nav iespējama, un tiks izskatīta iespēja pārdalīt šo finansējumu citām aktivitātēm. Atlikumi ir arī aktivitatē “Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000”, kur ir noslēdzies 5. projekta atlases kārtas 2.uzsaukums, līdz ar to ir paredzēts, ka finansējums tiks apgūts. Virssaistībās lielākie atlikumi ir aktivitatēs “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” un “Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai

¹² „Informatīvais ziņojums „Valsts budžeta virssaistību iespējas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2007.-2013.gada plānošanas perioda aktivitātēs” (prot. Nr.25, 26.§.)

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

attīstībai”, kur 2014.gada 19.marta Koalīcijas darba grupas sēdē ir atbalstīts VARAM priekšlikums par projektiem, kurus plānots finansēt no virssaistību piešķiruma. SM lielākie atlikumi ir aktivitātēs “TEN-T dzelzceļa posmu rekonstrukcija un attīstība (Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridora infrastruktūras attīstība un Rail Baltica)” un “Valsts 1.šķiras autoceļu maršrutu sakārtošana”, kur attiecīgi finansējums ir novirzīts 11. projektu iesniegumu atlases kārtai 1 līguma par projekta īstenošanu noslēgšanai un 4. projektu iesniegumu atlases kārtai. Aktivitāšu ietvaros š.g. aprīļa sākumā jau ir noslēgti līgumi par 55,6 milj. euro. Lai apgūtu virssaitības ir izsludinātas jaunas atlases aktivitātēs “TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi” un “Lielo ostu infrastruktūras attīstība „Jūras maģistrāļu” ietvaros”. IZM ES fondu finansējuma atlikums ir aktivitātē “Atbalsts zinātnei un pētniecībai”, kur ir izsludināta projektu iesniegumu atlase.

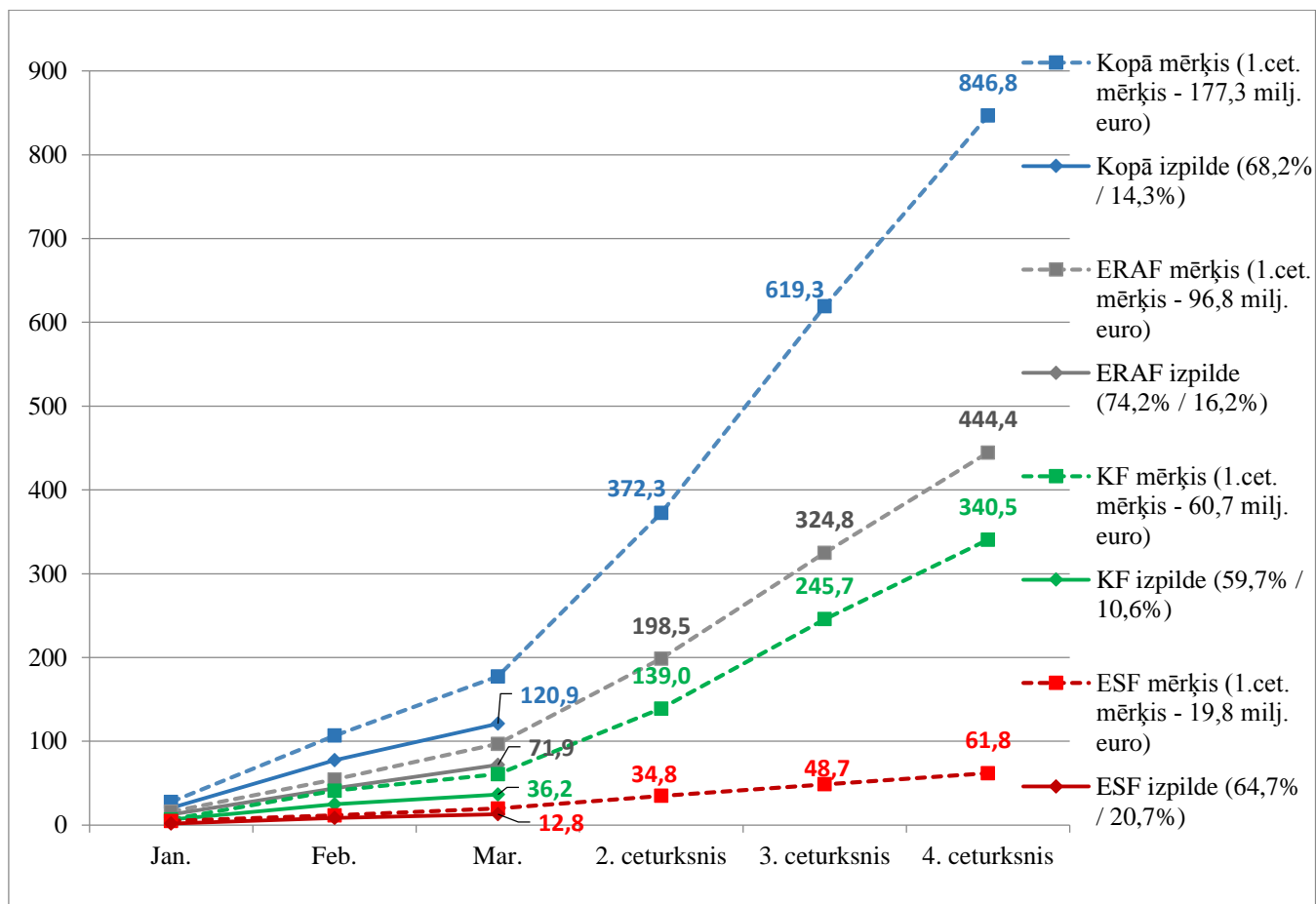
Lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu investīciju projektu īstenošanu, 2013.gada 19.novembra MK sēdē¹³ tika apstiprināti 2014.gada mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem par ES līdzfinansējuma daļu kopā vismaz 846,8 milj. euro, kas ir izaicinājums, salīdzinot ar 2013.gadu. AI mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem noteikti tā, lai izpildītu prasības deklarējamo izdevumu apjomam (n+2 n+3), tomēr gada 1.ceturkšņa izpilde liecina, ka plānoto to nav izdevies sasniegt pilnā apmērā, jo 2014.gada 1.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 68,2% apmērā no plānotā līdz 2014.gada 31.martam. To ir ietekmējis visu fondu mērķu neizpildes. Izpildīts mērķis ERAF ietvaros 74,2% apmērā, kritiski zema mērķa izpilde ERAF ietvaros ir DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”- 39,8%.

Attiecībā uz DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros par n+2 principa izpildi šobrīd secināms, ka kritiska ietekme uz 2014.gada izpildi nav vērojama, lai arī KF ietvaros ir zināma maksājumu mērķu neizpilde SM un VARAM aktivitātēs, tomēr, ņemot vērā iepriekšējo gadu praksi un būvdarbu sezonālītāti, paredzams, ka lielākie maksājumi tiks veikti tieši periodā no pavasara līdz rudenim, kad atsāksies būvdarbu sezona. ERAF ietvaros jau šobrīd var redzēt stabilu n+2 mērķa izpildi 2014.gadam, kas iespējams tiks arī pārsniegts. SM maksājumu mērķu neizpilde skaidrojama ar marta pēdējiem maksājumiem, kas faktiski veikti aprīlī.

¹³ 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokols Nr.61 66.§. Pieejams MK interneta vietnē:
<http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2013-11-19>

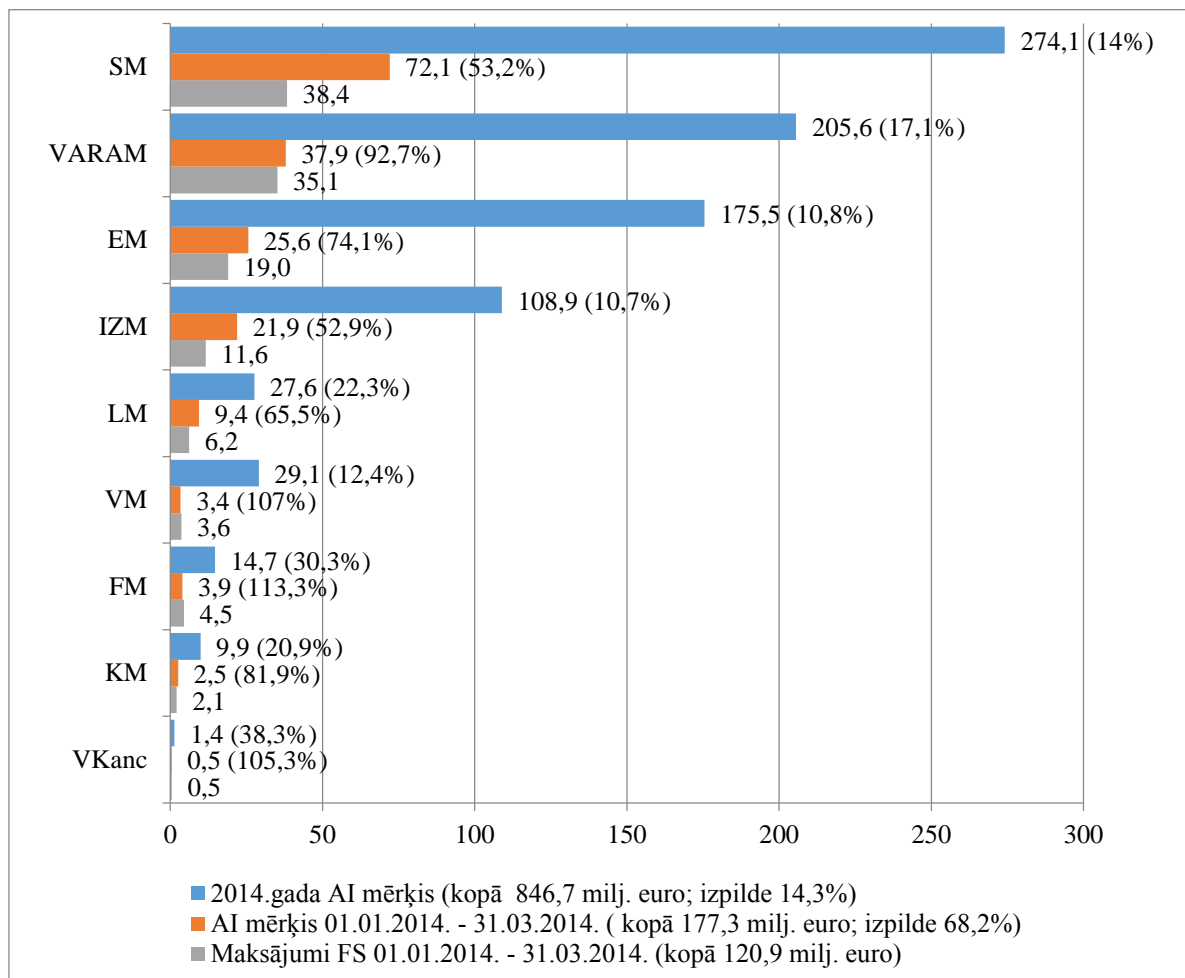
FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.5 „Informācija par kopējiem mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 31.martam; ES fondu finansējums, milj. euro (ceturkšņa mērķa izpilde, % / gada mērķa izpilde, %).”

Ceturkšņa mērķis ERAF ietvaros ir izpildīts 74,2% (16,2% no gada mērķa), bet kā iepriekš tika minēts, tad kritiski zema izpilde ir DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”- 39,8%, kas skaidrojama ar projektu ieviešanas aizkavēšanos, kas būtiski ietekmē mērķu izpildi. Kā vēl viens kavējošais faktors ir projektu iesniedzēju kavēšanās ar dokumentu iesniegšanu, kā arī šie dokumenti ir nekvalitatīvi sagatavoti. Savukārt DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ERAF mērķis izpildīts 86,3% apmērā. Visvājākā izpilde ir KF, kur mērķis maksājumiem izpildīts 59,7% apmērā no ceturkšņa mērķa (10,6% no gada mērķa), kas skaidrojams ar kavējumiem projektu ieviešanā SM vairākās aktivitātes dēļ iepirkumu pārsūdzībām un apjomīgu maksājumu apturēšanas, un VARAM aktivitātēs tā iemesla dēļ, ka, lielākoties, tiek īstenoti daudzi mazi projekti, attiecīgi projektu ieviesēji iesniedz apmaksai tikai projektu noslēgumu maksājumus pēc projektu pabeigšanas. Savukārt ESF mērķis maksājumiem izpildīts 64,7% apmērā (20,7% no gada mērķa).

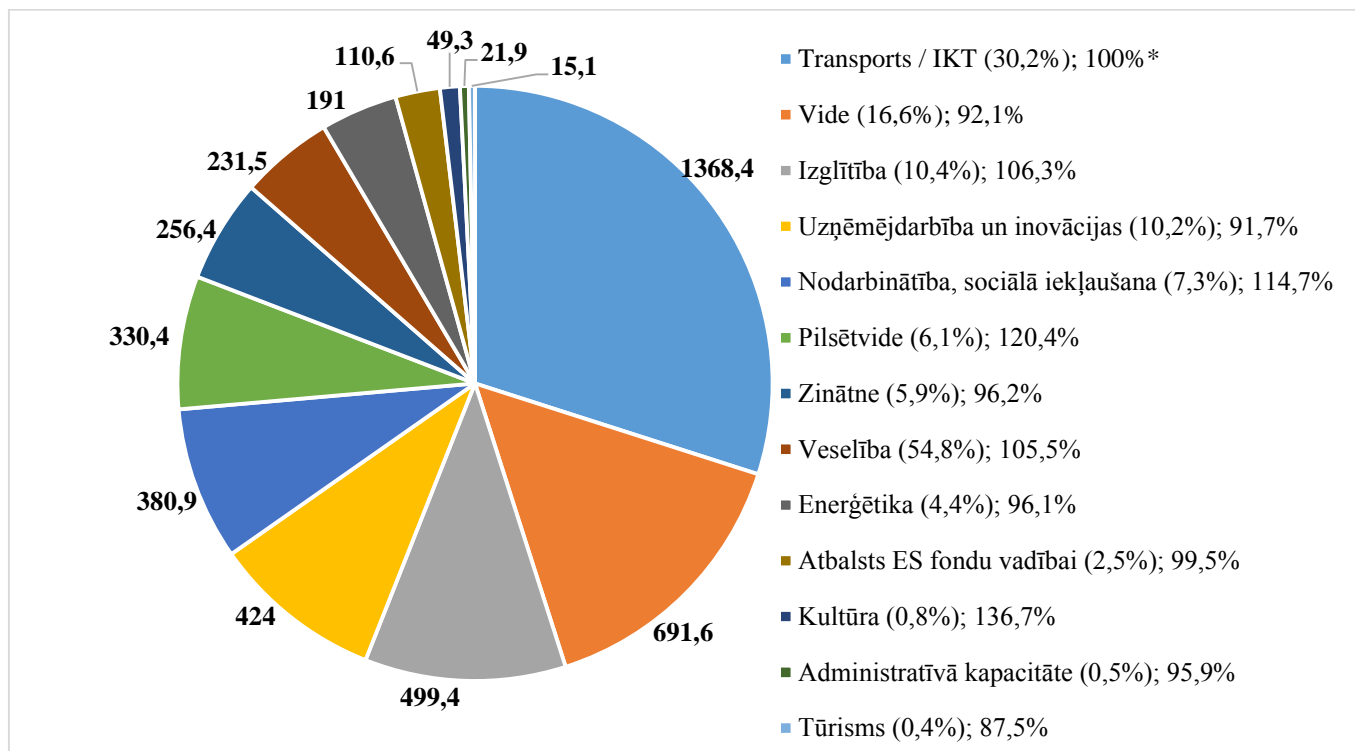
Grafiks Nr.6 „Informācija par AI mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 31.martam; ES fondu finansējums, milj. euro (mērķa izpilde, %).”

Ja aplūkojam AI mērķus maksājumiem, tad redzam, ka tikai trīs AI ir izpildījušas mērķus – izpilde FM (113,3%), VM (107%) un VKanc (105,3%). Lielākās mērķa neizpildes ceturkšņa griezumā vērojamas IZM, SM un LM (izpildīti 52,9%, 53,2% un 65,5% attiecīgi). IZM gadījumā maksājumu pieprasījumi tiek iesniegti mazākā apmērā nekā plānots. SM gadījumā mērķu neizpilde skaidrojama ar marta pēdējo maksājumu aizkavēšanos, kas faktiski izmaksāti aprīlī. LM neizpilde pamatā saistīta ar 2014.gada 1.ceturksnī plānoto maksājumu veikšanu 2013.gada 4.ceturksnī (2013.gada maksājumu plāns faktiski pārpildīts par 6%) un aizturētajiem maksājumiem izdevumu attiecināmības izvērtēšanai. Kopumā mērķis maksājumiem ir izpildīts par 14,3% no plānotā gada ietvaros, savukārt ceturkšņa mērķis ir izpildīts 68,2% apmērā (120,9 milj. euro), kas liecina par to, ka lielākais maksājumu apjoms sagaidāms gada pēdējos mēnešos jo šobrīd gada mērķis ir izpildīts 14,3% apmērā.

Kopumā pirmajā ceturksnī tika plānots izmaksāt 22,4% no kopējā gada plāna maksājumiem, attiecīgi 2., 3. un 4. ceturksnī – 22,3%, 28,9% un 26,4%.

Grafiks Nr.7 „Informācija par noslēgtajiem līgumiem nozarēs līdz 2014.gada 31.martam; ES fondu finansējums, milj. euro (% no kopējā noslēgto līgumu apjoma).”

* - noslēgtie līgumi % pret pieejamo ES fondu finansējumu nozarē

Kopumā noslēgto līgumu apjoms ir 4 750,5 milj. euro jeb 100,9% no pieejamā ES fondu finansējuma. Tas nozīmē, ka līgumi tiek slēgti jau par piešķirto virsraistību apjomu.

2014.gada 1.ceturksnī FM pārziņā esošo Kohēzijas politikas ES fondu valsts budžeta izdevumu plāns tika izpildīts par 96,3%, jeb 118,67 milj. euro no plānotajiem 123,22 milj. euro (neizpilde 4,55 milj. euro).

Lielākās budžeta neizpildes AI daļījumā ES fondos 2014.gada 1.ceturksnī bija darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros (3,88 milj. euro) – VARAM 2,87 milj. euro (no tā 2,44 milj. euro ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000 un 0,39 milj. euro vēsturiski piesārņoto vietu sanācija), SM 0,70 milj. euro (tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās), IZM 0,38 milj. euro (no tā 0,18 milj. euro mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai), kā arī visu iestāžu tehniskās palīdzības projekti kopā (0,28 milj. euro). Vienlaikus jāpiezīmē, ka daļa finansējuma, ko sākotnēji bija plānots apgūt š.g. 1.ceturksnī, ir pārplānota uz 2.ceturksni – īpaši ERAF un ESF ietvaros. Visaktīvāk pārplānošana veikta aktivitātēs, kurās AI ir SM, IZM un VARAM. Tomēr iestādes norādījušas, ka, lai arī 2014.gada 1.ceturksnī finansējums netika apgūts tādā apmērā kā tika plānots sākotnēji, riski tā pilnīgai apguvei 2014.gada ietvaros šobrīd nav identificēti.

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” ministriju budžetos tika ieplānoti 585,87 milj. euro, bet uz 2014.gada 1.ceturksņa beigām šī summa veido jau 631,55 milj. euro, respektīvi 45,68 milj. euro pieaugums, galvenokārt, IZM aktivitāšu projektiem

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

(pamatā 3.1.1.1.aktivitātē “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” un 1.2.1.1.4.apakšaktivitātē “Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana”) – 40,65 milj. *euro*.

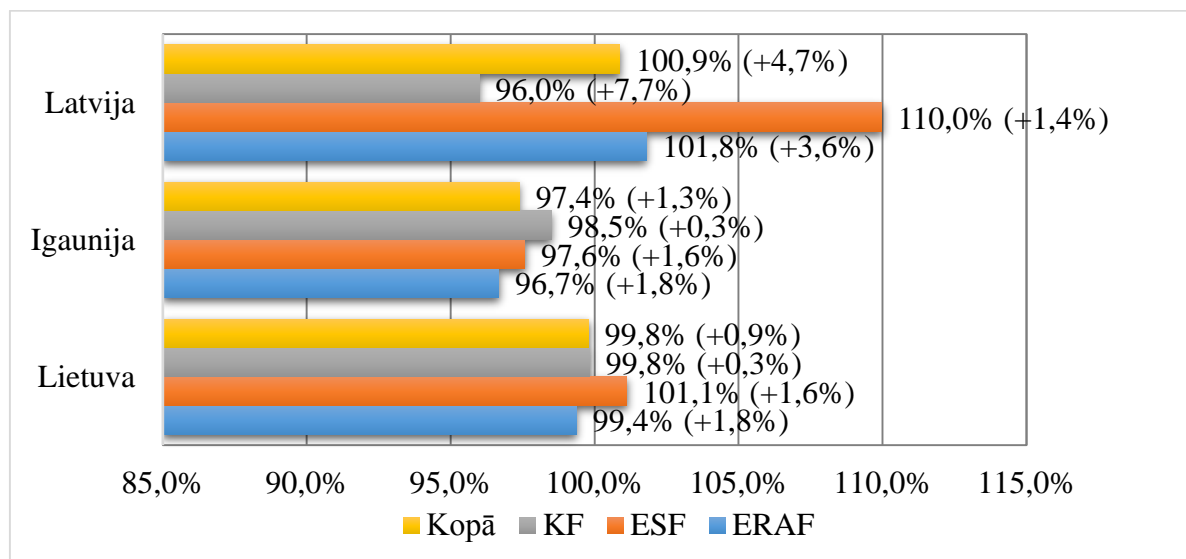
Kopā 2014.gadam, balstoties uz AI informāciju 2013.gada vasarā-rudenī, budžeta vajadzību aplēse bija 779,38 milj. *euro* 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu īstenošanai. 2014.gadam nepieciešamā finansējuma prognozes VI aktualizēs, 2014.gada 2.ceturkšņa beigās lūdzot datus AI.

Aktuālā informācija par ES fondu valsts budžeta apguvi ik mēnesi tiek ievietota ES fondu interneta vietnē¹⁴.

Salīdzinot ES fondu finanšu rādītājus starp jaunajām ES dalībvalstīm, ņemot vērā aktuālākos EK datus par EK veiktajiem kopējiem maksājumiem ES dalībvalstīm līdz 2014.gada 10.aprīlim, Latvija ir 5. vietā starp jaunajām dalībvalstīm. Savukārt ESF ietvaros Latvija arī 2014.gada 1.cetursnī saglabā līderpozīciju, veikti maksimāli iespējamie starpposma maksājumi 95% apmērā. Detalizētu informāciju skatīt ES fondu interneta vietnē¹⁵.

Salīdzinot Baltijas valstis, ES fondu investīcijas Baltijas valstīs tiek veiktas līdzīgi. Latvija šobrīd ir noslēgusi līgumus par projektu īstenošanu 100,9% apmērā no pieejamā ES fondu finansējuma, apsteidzot pārējās Baltijas valstis, taču nedaudz atpaliek no tām veikto un no EK saņemto maksājumu apjomā. Detalizētu informāciju skatīt grafikā Nr.8 un ES fondu interneta vietnē¹⁶.

Grafiks Nr.8 „Baltijas valstu ES fondu investīciju salīdzinājums dalījuma pa fondiem līdz 2014.gada 31.martam (noslēgtie līgumi; % no ES fondu finansējuma), progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, %.”

¹⁴ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu valsts budžeta apguvi: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1141>

¹⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu un Kohēzijas fonda kopējiem EK veiktajiem maksājumiem dalībvalstīm: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1065>

¹⁶ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu apguves salīdzinājumu starp Baltijas valstīm 2007-2013.g.: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1025>

4.2.2. Risku vadība

Iepriekšējā informatīvajā ziņojumā tika sniegta informācija par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem, kurā FM sniedza informāciju par ES fondu finansējuma un virssaistību izlietojuma statusu un riskiem, t.sk. ņemot vērā virssaistību ietekmi un papildus projektu ieviešanas prognozēto negatīvo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci īpaši 2015.gadā, uz fiskālo telpu citām prioritātēm (par virssaistību riskiem skat sadaļu „4.2.2. Informācija par valsts budžeta virssaistībām”). Tika uzdots EM un IZM izstrādāt skaidru rīcības plānu ar noteiktiem termiņiem risku mazināšanas pasākumu īstenošanai darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” līdzekļu pilnīgai apguvei noteikto prioritāro mērķu ietvaros, t.sk. iecerētajām darbībām, lai novērstu ERAF finansējuma zaudējuma risku 2014.gadā, tādejādi 2014.gada ietvaros līdz 31.oktobrim nodrošinot EK deklarējamus izdevumus vismaz 84,4 milj. eiro apmērā un līdz 2015.gada beigām vismaz 158,1 milj. eiro apmērā pirms 2014.-2020.gadu plānošanas perioda aktīvas uzsākšanas.

EM sadarbībā ar IZM ir izstrādājusi priekšlikumus DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” apguves nodrošināšanai. Lai nodrošinātu finansējuma pilnīgu apguvi un mazinātu ES fondu finansējuma zaudēšanas risku, EM 2014.gadā indikatīvi plāno izmaksāt 95,9 milj. *euro* (atbilstoši noslēgtajiem līgumiem – 39,3 milj. *euro*, aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ietvaros – 44,6 milj. *euro*, citu aktivitāšu ietvaros – 12 milj. *euro*). Savukārt IZM priekšlikums paredz papildus apgūt finansējumu 30 milj. *euro* apmērā, t.sk. izsludinot jaunas projektu iesniegumu atlases kārtas aktivitātē „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” un aktivitātē „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās”. FM vērtēs EM un IZM iesniegtos priekšlikumus un lūgs izstrādāt stingru rīcības plānu, nosakot noteiktus starptermiņus.

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros N+2/+3 principa izpilde un iespējamais risks ES struktūrfondu finansējuma daļējai zaudēšanai ir atkarīgs no 2.1.2.4.aktivitātes “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 4.kārtas rezultātiem¹⁷.Tāpat tieša ietekme ir APV 3.kārtas sekmīgai līgumu parakstīšanai ar apstiprināto projektu iesniedzējiem un sekmīgas uzsaukuma “atbalsts industriālajām zonām” 2.kārtas īstenošanas. FM aktīvi sekos līdzī notikumu attīstībai risku novēršanā, nepieciešamības gadījumā nekavējoties ārpus kārtas informējot valdību un Koalīcijas darba grupu par potenciālajiem ES struktūrfondu piešķiruma daļējas zaudēšanas riskiem un iespējamām glābšanas scenārijiem

4.2.3. Informācija par valsts budžeta virssaistībām

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virssaistībām ES fondu projektu īstenošanai (404,6 milj. *euro*) apmērā. Ar iepriekšējiem informatīvajiem ziņojumiem tika sniegta informācija par MK apstiprinātajiem finanšu disciplīnas kritērijiem un informēja par to, ka atsevišķas atbildīgās iestādes nav spējušas izpildīt noteiktos maksājumu mērķus. Ņemot vērā augstākminēto, un atbilstoši 2014.gada 19.marta Koalīcijas partneru darba grupā par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem lemtajam, ar šim ziņojumam pievienoto protokollēmumu

¹⁷ 2014.gada 22.aprīlī ir noslēgusies projektu iesniegumu pieņemšana un LIAA ir saņēmusi 157 projektu iesniegumu par 113 milj. *euro*.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

ierosinātas virssaistību pārdales, kopumā nesamazinot kopējo virssaistību apjomu, un pieņemt zināšanai:

- 1) virssaistību pārdaļi Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esošo ES fondu aktivitāšu ietvaros, pieņemot, ka virssaistību apmērs nepārsniedz 57 770 913 *euro*, palielinot virssaistību apjomu 6 494 583 *euro* apmērā un pieņemot zināšanai, ka šī summa uzskatāma par valsts budžeta finansējumu, par ko netiks saņemta līdzekļu atmaksa no Eiropas Komisijas;
- 2) VARAM pārziņā esošo ES fondu aktivitāšu ietvaros virssaistību apmērs nepārsniedz 109 328 251 *euro* (neieskaitot pašvaldību finansējumu), paredzot samazinājumu apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” ietvaros. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumu Nr.766 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma apakšaktivitātes "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" projektu iesniegumu atlases otro, trešo, ceturto un piekto kārtu” 12.punktā minēto IZM ir sagatavojusi Valsts izglītības informācijas sistēmas attīstības koncepcijas projektu, kas ir saskaņots ar VARAM. IZM plāno virzīt Valsts izglītības informācijas sistēmas attīstības koncepciju izskatīšanai MK. Valsts izglītības informācijas sistēmas attīstības koncepcija ir izstrādāta iepriekš plānotā projekta "Skolu portāla izveide – 3.kārta” vietā. Kopējais plānotais ERAF finansējums ir 1 270 7879 *euro*;
- 3) Samazināt SM pārziņā esošo ERAF aktivitāšu ietvaros virssaistību apjomu 2,3 milj. *euro* apmērā un atļaut to izmantot KF projektiem, saskaņojot pārdales ar FM.

Kopējā plānu neizpilde uz 2014.gada 31.martu pieaugusi - 61,3 milj. *euro* (iepriekšējā ceturksnī - 48,5 milj. *euro*):

- 1) Indikatīvā virssaistību līgumu neizpilde 8,8 milj. *euro* virssaistību līgumu plānu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 7,8 milj. *euro*);
- 2) 52,5 milj. *euro* maksājumu mērķu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 40,7 milj. *euro*).

Informācija par neizpildēm atbildīgo iestāžu dalījumā skatāma - lielākās neizpildes ir SM (24,6 milj. *euro*, kas skaidrojama ar marta pēdējiem maksājumiem, kas faktiski veikti aprīlī), VARAM (13,6 milj. *euro*) un EM (11,5 milj. *euro*).

Atbilstoši 2013.gada 19.novembra MK protokollēmumam, samazinājumus virza tikai par to virssaistību daļu, par kuru nav uzņemtas saistības (noslēgti līgumi un/vai apstiprināti projektu iesniegumi). Pēc esošās informācijas, vēl pieejami 25,0 milj. *euro* virssaistību finansējuma, no tiem 9,2 milj. *euro* EM pārziņā, kuri nepieciešami, lai sasniegtu noteikto deklarējamo apjomu DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”, nākošie lielākie ir VARAM virssaistību apjomi (8,4 milj. *euro*), par šiem atlikumiem jau 2014.gada 19.marta Koalīcijas partneru darba grupā par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem (KDG) atbalstīts VARAM priekšlikums par projektiem, kuru plānots finansēt no virssaistību piešķiruma, savukārt KDG 6,5 milj. *euro* atlikums IZM pārziņā esošajās aktivitātēs radies pēc minētās š.g. 19.marta KDG sēdē atbalstītā priekšlikuma par papildu finansējuma piešķiršanu apakšaktivitātei "Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana"

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

mērķstipendiju izmaksai profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem no VARAM aktivitātēm.

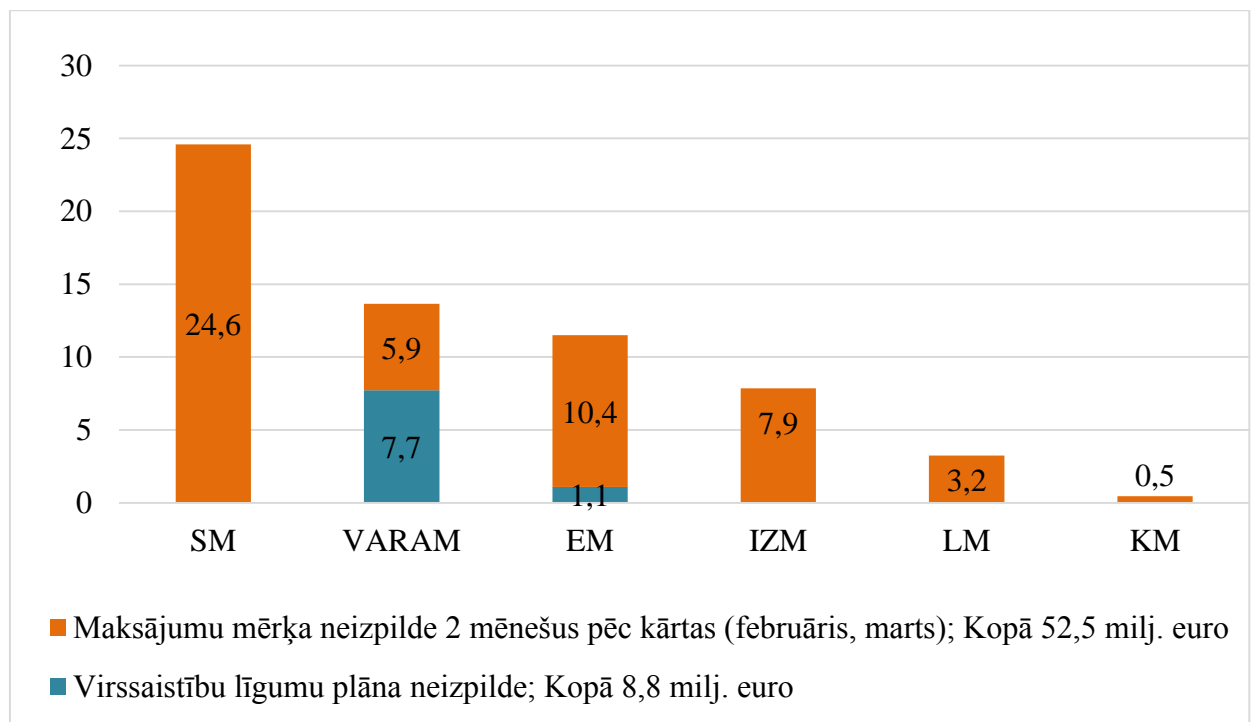
Līdz 2014.gada 30.maijam notiek projektu vērtēšana, līdz ar to, virssaistību samazinājumi netiek virzīti.

Vienlaikus, saskaņā 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokollēmumā noteikto AI un SI, nedrīkstēs apstiprināt ES fondu projektu iesniegumus un slēgt līgumus un vienošanās par projektu īstenošanu un apstiprināt projektu iesniegumus par virssaistību finansējuma daļu, par kuru nav izpildīts attiecīgā ceturkšņa noslēgto līgumu plāns attiecīgās aktivitātes ietvaros un, ja nav ievēroti MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu noteiktie projektu iesniegumu iesniegšanas termiņi, izņemot gadījumu, ja ir veikta projektu iesniegumu izvērtēšana un uzsākta lēmumu par projektu iesniegumu apstiprināšanu paziņošana finansējuma saņēmējiem.

Virssaistību kompensēšana – lauztie līgumi un neatbilstības, kas sedz virssaistību apjomu ir 50,2 milj. *euro*. Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni neatbilstību un lauzto līgumu apjoms, kas segtu virssaistību apjoms samazinājies, jo atbilstoši 2013.gada 24.septembra MK lēmumam noteiktais ierobežojums attiecībā uz neatbilstību un lauzto līgumu ietvaros atbrīvoto finansējumu nav attiecināms EM ieviesto darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitāšu ietvaros un nav attiecināms uz aktivitāti „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”.

Prognozējamais apjoms, kas vēl līdz 2015.gada beigām varētu tikt novirzīts uzņemto virssaistību dzēšanai, ir no 95,5 – 148,7 milj. *euro*. Tādējādi prognozējams, ka virssaistību apjoms līdz 2015.gada beigām varētu tikt dzēsts 162,3 – 215,3 milj. *euro* apmērā

Grafiks Nr.9 „Virssaistību līgumu plāna un mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem neizpildes uz 2014.gada 31.martu, milj. *euro*.”

Virssaistību ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Valdībā apstiprināto virssaistību publisko izdevumu ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtējama pēc diviem scenārijiem:

1. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem nepārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistību izdevumi nerada papildu ietekmi uz vispārējās valdības budžetu deficītu, tādējādi nodrošinot, ka vispārējās valdības budžeta deficītu veido vienīgi realizēto projektu nacionālā līdzfinansējuma izdevumi.
2. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem pārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistības ir uzskatāmas par nacionālajiem budžeta izdevumiem (faktiski palielinās realizēto projektu nacionālais līdzfinansējums), attiecīgi palielinot arī vispārējās valdības budžeta deficītu, jo par veiktajiem virssaistību izdevumiem valsts budžetā netiek saņemti ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi (atmaksas no EK).

4.2.4. Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” finanšu progress un mērķu sasniegšana

Kopumā 2014.gada 1.ceturksnī DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ieviešana vērtējama kā laba, ir vērojams neliels progress salīdzinājumā 2013.gada 4.ceturksnī – apstiprināto projektu un noslēgto līgumu finansiālais apjoms vienmērīgi pieaudzis attiecīgi par 1,3% un 1,6%, savukārt finansējuma saņēmējiem izmaksātais pieaudzis par 2,1%, sasniedzot 95,1% no kopējā pieejamā finansējuma.

Kopumā visstraujākais progress pārskata periodā bijis nodarbinātības veicināšanas jomā – apstiprināto projektu un noslēgto līgumu finansiālais apjoms pieaudzis par 2,7%, sasniedzot 114,4% no jomai pieejamā finansējuma (kopējais līgumu skaits palicis nemainīgs – 137), kas skaidrojams ar piešķiruma palielinājums esošiem projektiem. Savukārt administratīvās kapacitātes jomā projektu iesniegumu atlases ir noslēgušās, līdz ar to jaunu projektu apstiprināšanas un līgumu slēgšanas progressa vērtēšana nav attiecināma.

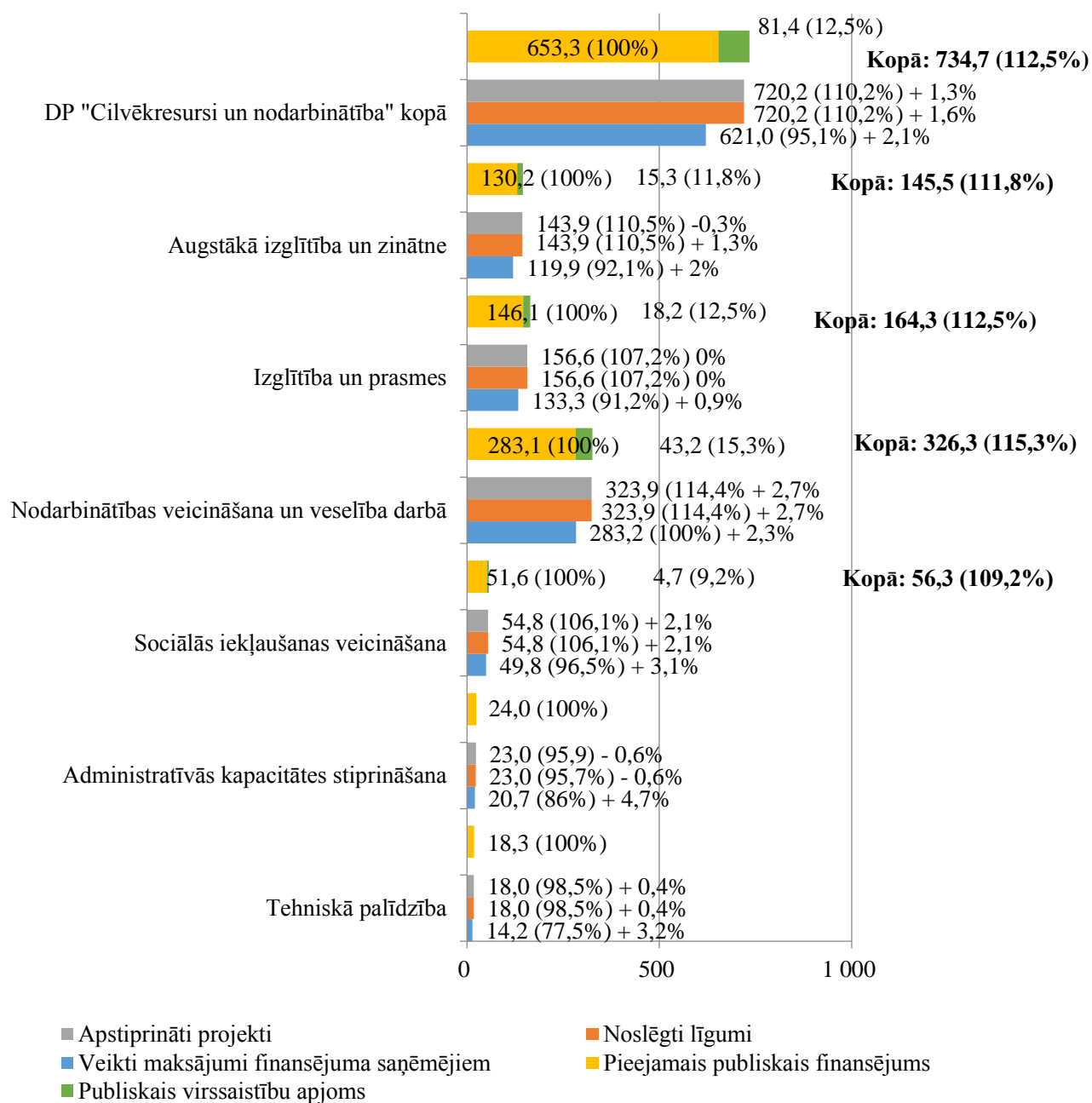
Vislielākais progress veikto maksājumu ziņā vērojams administratīvās kapacitātes stiprināšanas jomā (4,7%), sasniedzot 86,0% no pieejamā piešķiruma.

2014.gada 1.ceturksnī DP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” aktivitāšu ieviešana nedaudz atpaliek no plānotā, finansējuma saņēmējiem maksājuma mērķu izpilde uz pārskata perioda beigām ir 65%. Būtiskāko sniegumu uzrāda VM (181%), FM (156%) un VKanc (105%), savukārt vāja mērķu izpilde ir VARAM (31%) un EM (42%), kas skaidrojams ar finansējumu saņēmēju iesniegtajiem precizētajiem maksājumu pieprasījumu grafikiem, pārceļot plānotās izmaksas no iepriekšējā pārskata perioda uz 2014.gada 1.pusgadu. Līdz ar to mērķu izpildē plānojams pieaugums uz nākošā pārskata perioda beigām.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un finanšu progresu skatīt grafikā Nr.10 un pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē¹⁸, ES fondu uzraudzības komitejas e-portfelī¹⁹.

¹⁸ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.10 „ES fondu investīcijas līdz 2014.gada 31.martam DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība”; Publiskais finansējums, milj. euro (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim,%.”

Izglītības jomā, kurā finansējuma saņēmējam izmaksāti 91,2% no kopējā piešķiruma, pārskata periodā veiksmīgi turpinās pasākumi jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionālajiem traucējumiem integrācijai izglītībā jomā. 2014.gada 1.ceturksnī 798 sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu saņēmēji ESF atbalstu mācībām, līdz ar to kopējais atbalstu saņēmējo jauniešu skaits līdz pārskata perioda beigām sasniedzis 23,9 tūkst. Šāda pozitīva tendence skaidrojama ar to, ka jauniešu ar

¹⁹ ES fondu uzraudzības komiteju e-portfelis:

<http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Forms/AllItems.aspx>

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

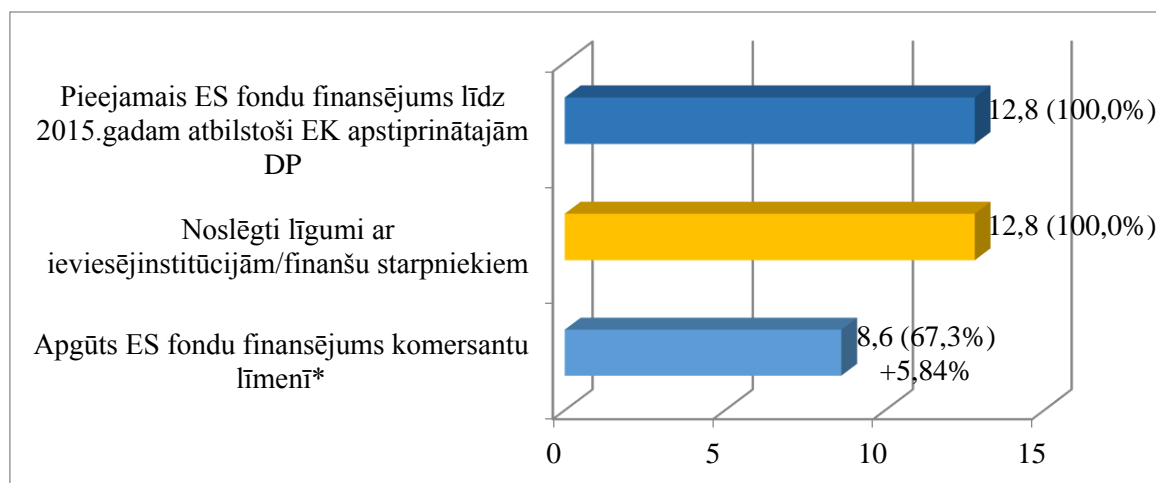
funkcionāliem traucējumiem vidū bijusi liela interese par aktivitāti, kā arī palielinājies vispārējo izglītības iestāžu skaits, kas pielāgots izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, tai skaitā ar kustību traucējumiem.

Vislielākais progress vērojams profesionālās izglītības jomā, kur izglītojamo skaits, kas saņēmuši tiešu ESF atbalstu mērķstipendiju veidā, pieaudzis par 7 tūkst., līdz ar to uz pārskata perioda beigām kopējais atbalsta saņēmēju skaits sasniedzis 65,7 tūkst. Protams, šādu pozitīvu tendenci ir veicinājušas arī uzņemtās virsstaistības, ka dod iespēju atbalstīt krietni lielāku izglītojamo skaitu.

Pārskata periodā tika izsludināta pieteikšanās dalībai Mūzizglītības pasākumu aktivitātē, kuras ietvaros nodarbinātām un pašnodarbinātām personām tiek piedāvāta iespēja papildināt un pilnveidot darbam nepieciešamās prasmes un zināšanas profesionālās pilnveides un neformālās izglītības programmās. Atbalstu mūzizglītības apmācībās var saņemt tie strādājošie, kuri visvairāk ir pakļauti bezdarba riskam un kam ir visgrūtāk pielāgoties darba tirgus prasībām, proti - nodarbinātās vai pašnodarbinātās personas, kuras vecākas par 45 gadiem, kā arī personas vecumā no 25 līdz 44 gadiem (ieskaitot), ja tām ir noteikta invaliditāte vai apgādībā ir divi un vairāki bērni vecumā līdz 18 gadiem, vai persona ir atzīta par trūcīgu. Pārskata periodā apmācības uzsākušas 542 personas.

Nodarbinātības veicināšanas jomā pozitīvi vērtējams sasniegtais progress atbalstam komersantu konkurētspējas veicināšanai, kur apmācībās iesaistīto nodarbināto personu skaits uz pārskata perioda beigām sasniedzis 25,8 tūkst. Apmācības veicina komersantu konkurētspēju vairākās Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgās jomās – pārtikas ražošanā, enerģētikā, mašīnbūvē – un sniegums liecina, ka noteiktais kopskaits – 28,4 tūkst. apmācītās personas – tiks sasniegts.

Grafiks Nr.11 „Ieguldījumu progress līdz 2014.gada 31.martam Atbalstam pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai; ES fondu finansējums, milj. euro, (% no pieejamā ES fondu finansējuma atbilstoši EK apstiprinātajai DP); progress pret datiem uz 2013.gada 31.decembri, %.”

* Faktiski izmaksāti aizdevumi ar procentu likmes subsīdiju neskaitot finanšu starpnieku vadības izmaksām paredzēto finansējumu

Atbalstam pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai pārskata periodā tiek veikti MK noteikumu²⁰ grozījumi pagarinot atsevišķu aktivitātes ietvaros atbalstāmo darbību (biznesa plānu sagatavošanas posmu un aizdevumu piešķiršanu saimnieciskās darbības uzsācējiem) īstenošanas termiņu par vienu gadu līdz 2015.gada 30.jūnijam. Ceturksnī apgūtā finansējuma progress – 5,84% vērtējams pozitīvi.

Sociālās iekļaušanas veicināšanas jomā turpinājies Pasākums noteiktām personu grupām, kura mērķis ir bezdarbnieku nodarbināšana valsts līdzfinansētajās darbavietās, lai palīdzētu bezdarbniekiem izprast darba tirgus prasības, veicinātu mērķa grupu bezdarbnieku (nelabvēlīgā situācijā esošie bezdarbnieki²¹ un bezdarbnieki ar invaliditāti) iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos pastāvīgā darbā. 2014.gada sākumā darba devēji ir aicināti pieteikties valsts līdzfinansēto darba vietu izveidei, saņemot finansiālu atbalstu. Atbalstītās nodarbinātības pasākumus pabeiguši 2,7 tūkst. mērķgrupu bezdarbnieki. Darba devējiem šogad tiks sniegts finansiālais atbalsts 713 jaunu darba vietu izveidošanai.

Pārskata periodā pieaudzis sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstībai reģionos atbalstu saņēmušo kopskaits, sasniedzot 18,8 tūkst. personas.

Attiecībā uz **administratīvās kapacitātes stiprināšanas jomu**, pārskata periodā VKanc mēģinājusi rast risinājumu projektu ietvaros konstatēto atlikumu lietderīgai izmantošanai, nodrošinot savlaicīgu finansējuma atlikuma pārdali sociālo partneru administratīvās kapacitātes stiprināšanai. Atbalsts paredzēts Latvijas Darba devēju konfederācijai un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai dalībai vairākos pasākumos Latvijas prezidentūras ES Padomē mērķu sasniegšanai. Līdz ar to FM ir iesniegti nepieciešamo izmaiņu aprēķini un nākamā pārskata perioda ietvaros izskatīšanai MK attiecīgi tiks virzīti grozījumi DPP.

Vienlaikus augšminētās jomas ietvaros pārskata periodā turpinās atbalsta sniegšana NVO kapacitātes stiprināšanai.

Strukturālo reformu aktivitāte

Pārskata periodā Finanšu ministrijā kā atbildīgā iestāde izstrādāja grozījumus DPP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” un iesniedza tos izskatīšanai Ministru kabinetā, lai nodrošinātu strukturālo reformu apakšaktivitātes ietvaros pieejamā finansējuma atbilstību DPP.

Līdz 2014.gada 31.martam veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem 3,2 milj. *euro* apmērā, kas ir 80,0% no pieejamā finansējuma. Ņemot vērā, ka projektu īstenošana ir paredzēta arī 2015.gadā, šāds veikto maksājumu apjoms ir apmierinošs. Ņemot vērā

²⁰ Ministru kabineta 2009.gada 31.marta noteikumi Nr.293 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.2.aktivitāti „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”

²¹ Personas, kurām nav iegūta vispārējā vidējā izglītība vai profesionālā kvalifikācija, personām, kurām iepriekšējos sešos mēnešos nav bijis regulāri apmaksāta darba, personas, kas vecākas par 50 gadiem, personām, kurām kā vientuļajiem pieaugušajiem ir viens vai vairāki apgādājāmie, personām, kuras pieder etniskām minoritātēm un kurām ir jānostiprina valodas zināšanas, profesionālās zināšanas vai profesionālā pieredze, lai palielinātu savas iespējas iegūt pastāvīgu darbu; personām, kurām 24 mēnešus vai ilgāk nav bijis darba

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

apgaves rezultātus līdz pārskata perioda beigām, DPP noteiktais ES fondu līdzfinansējums tiks apgūts pilnā apjomā.

VKanc projektā nākamajā pārskata periodā sadarbības iestādei būs jānodrošina VKanc kā finansējuma saņēmēja iesniegto projekta grozījumu izskatīšana un apstiprināšana, palielinot maksimāli pieejamo finansējuma apmēru, ņemot vērā Valsts kontroles statusu VKanc īstenotajā projektā.

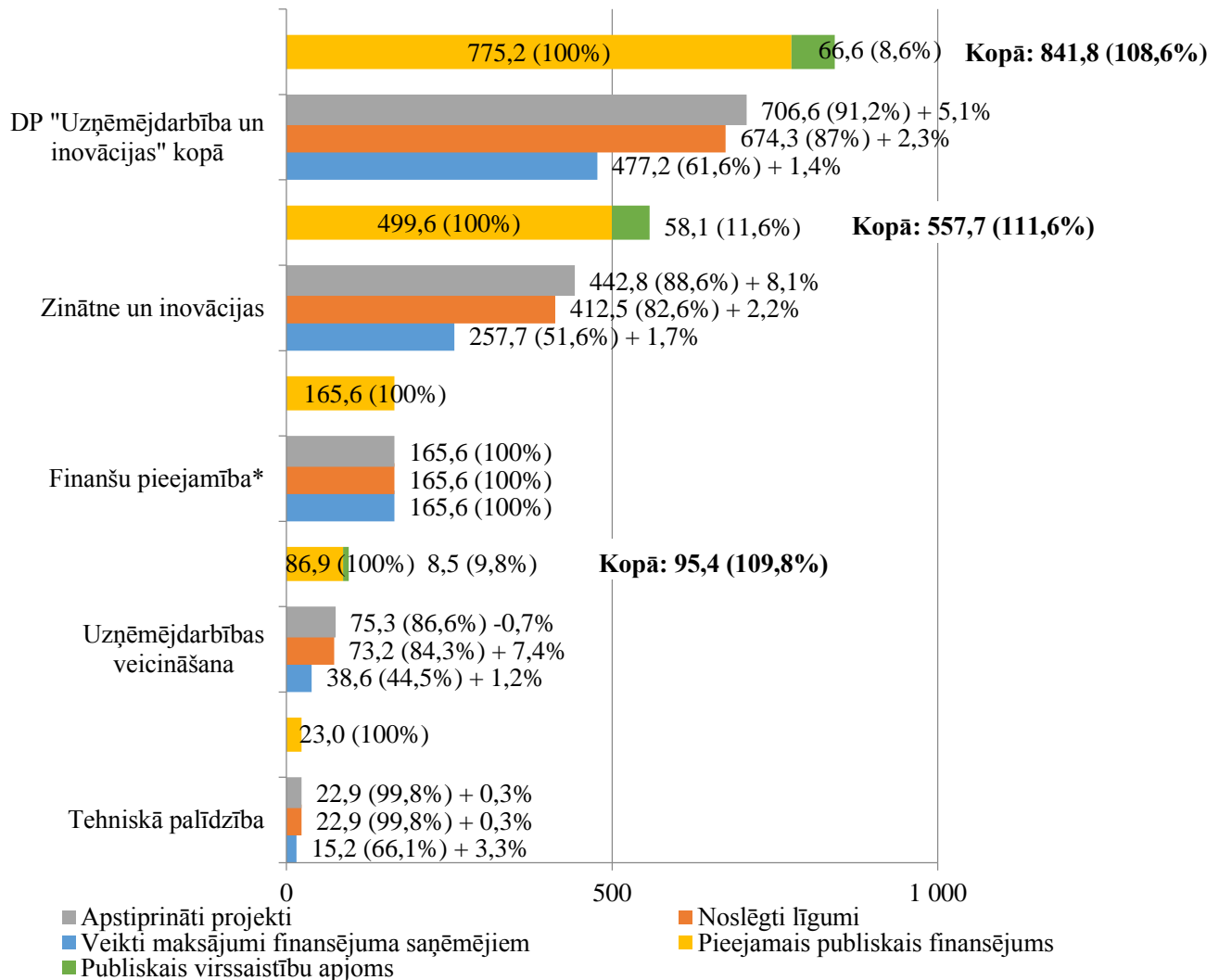
4.2.5. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” finanšu progress un mērķu sasniegšana

Kopumā 2014.gada 1.ceturksnī DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ieviešanā vērojams progress— apstiprināto projektu, noslēgto līgumu un veikto maksājumu apjoms pieaudzis attiecīgi par 5,1%, 2,3% un 1,4%, tomēr ieviešanas progress nav vērtējams kā apmierinošs. Ņemot vērā 2014.gadam noteiktos mērķus, maksājumi finansējuma saņēmējiem veikti tikai 39,8% apmērā no plānotā. EM mērķi maksājumiem finansējuma ir izpildījuši par 49,5%, savukārt IZM par 30,5%. Kritiski vāja izpilde pret mērķi ir EM apakšaktivitātes „Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti” (apgūti 6,6% no plānotā), kā arī IZM aktivitātē „Atbalsts starptautiskās sadarbības partneriem zinātnē un tehnoloģijās” (apgūts 17% no plānotā). Apakšaktivitātes “Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti” zemā apguves mērķa iemesls ir kavēšanās ar maksājumu pieprasījumu apstrādi, savukārt IZM aktivitātēs/apakšaktivitātēs mērķu neizpildes skaidrojamas ar maksājumu pieprasījumu izskatīšanas un iepirkumu aizkavēšanos. Analizējot apstiprināto projektu un noslēgto līgumu skaitu, vērojams progress. Līdz 2014.gada 31.martam apstiprināti 2 685 projekti un noslēgti 2 544 līgumi, attiecīgi pieaugums 10,8% un 8,4%.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un finanšu progresu skatīt grafikā Nr.12 un pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē²².

²² ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.12 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 31.martam DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”; Publiskais finansējums, milj. euro, (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, %.”

*Grafikā nav atsevišķi sniegta informācija par ieguldījumu progresu prioritātē „Finanšu pieejamība”. To skatīt apakšpunktā „Finanšu pieejamība”, kā arī sīkāka informācija ir pieejama ES fondu interneta vietnē²³.

"Zinātne un inovācijas" prioritātes apakšaktivitātes "Zinātnes infrastruktūras attīstība" projektu īstenošana turpinās. Projektos veikto apjomīgo un unikālo zinātniskās pētniecības aprīkojumu iepirkumu procedūru īstenošana, kā arī ar būvdarbiem saistīto iepirkuma procedūras sākotnēji radīja novirzes projektu laika grafikā. Ņemot vērā, ka projekti tiek uzskatīti par augsta riska projektiem, IZM un VIAA nodrošina pastiprinātu projektu uzraudzību: izskata iepirkumu dokumentāciju pirms iepirkuma izsludināšanas, piedāvā finansējuma saņēmējiem iekārtu iepirkuma paraugolikumus, sniedz individuālas konsultācijas, izskata progresa dokumentāciju un grozījumus prioritārā kārtībā, veic avansa atmaksas termiņa un finanšu plūsmas kontroli, analizējot faktisko darbu izpildi attiecībā pret

²³ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

projekta aktivitāšu īstenošanas laika grafiku, tā neizpildes vai naudas plūsmas nepietiekamības gadījumā lemjot par līgumu pārtraukšanu. Attiecībā uz apakšaktivitātes "Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai" projektu "Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanas izveide" IZM ir informējusi VI par situāciju, kāda ir radusies pēc grozījumiem Zinātniskās darbības likumā, kas paredz zinātnisko institūciju konsolidāciju, līdz ar to daļu projekta sadarbības partneru izslēgšanu no zinātnisko institūciju reģistra. Tas var ietekmēt projekta iesnieguma vērtējumu atsevišķos kvalitātes kritērijos. IZM vērs uzmanību, ka faktiski projekta īstenošanā piedalās visi sadarbības partneri un nav pārtraukts neviens sākotnēji noslēgtais sadarbības līgums kā arī IZM plāno sniegt VI detalizētu skaidrojumu par šo izmaiņu ietekmi uz projektu.

Pasākumā „Inovācijas” Aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 3.projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā noslēdzās 2013.gada 2.decembrī, līdz ar to apstiprināto un noslēgto līgumu pieauguma apjoms prioritātē „Zinātne un inovācijas” ir būtisks – attiecīgi 8,1% un 2,2%.

2014.gada 21.martā tika uzsākta projektu iesniegšana aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 4.kārtā, kas turpināsies līdz 2014.gada 22.aprīlim. Aktivitātes ieviešana būtiski ietekmēs darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” investīciju apjomu kopumā. Programmas mērķis ir stimulēt vietējos komersantus veikt ieguldījumus zināšanu vai tehnoloģiju intensīvajos projektos, kā arī piesaistīt ārvalstu investīcijas jomās ar augstu pievienoto vērtību, tādējādi veicinot jaunāko tehnoloģiju pārnesi no ārvalstīm.

Šobrīd ļoti gausi notiek aktivitātes “Kompetences centri” ieviešana (mērķis maksājumiem izpildīts 53,3% apmērā no ceturkšņa plāna). Aktivitātes ieviešanu kavē ievērojamais dokumentu apjoms, kas sadarbības iestādei jāizskata pirms maksājuma veikšanas un Kompetences centru iesniegtie nekvalitatīvi sagatavotie dokumenti (tikai vienam no sešiem Kompetences centriem vidējais kļūdas līmenis nepārsniedz EK noteikto pieļaujamo kļūdas līmeni 2%). Lai rastu risinājumu šīm problēmām, FM, EM un LIAA ir organizējušas tikšanās, kuru ietvaros izskatīti vairāki iespējamie risinājumi (piemēram, izlases dokumentu pārbaudes, IUB pirmspārbaudes u.c), par kuriem tiks sniegta informācija nākošajā ceturkšņa ziņojumā.

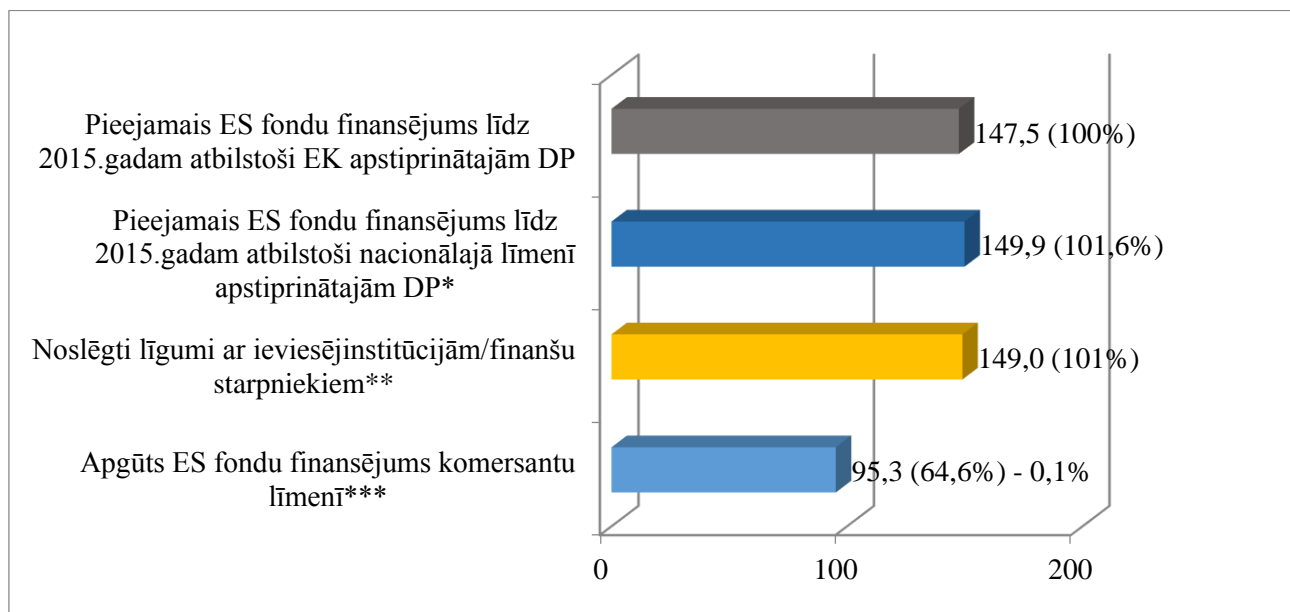
Prioritāte „Finanšu pieejamība” vērsta uz finansējuma pieejamības veicināšanu uzņēmējdarbības attīstībai ar aptverošu finanšu instrumentu realizēšanu, kas ietver garantiju, aizdevumu, riska kapitāla un citu finanšu instrumentu klāstu, kurus ievieš ALTUM un LGA. Kopumā finanšu instrumentu ieviešanā vērojams neliels regress, kas saistīts ar to, ka slēgta aktivitāte “Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai” un atsevišķas garantijas izņemtas no portfeļa kā neatbilstošas.

Detalizēta informācija par finanšu instrumentu ieviešanas progresu pieejama grafikā Nr.13, kā arī ES fondu interneta vietnē²⁴.

²⁴ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.13 „Ieguldījumu progress līdz 2014.gada 31.martam prioritātes „Finanšu pieejamība” ietvaros; ES fondu finansējums, milj. euro, (% no pieejamā ES fondu finansējuma atbilstoši EK apstiprinātajai DP); progress pret datiem uz 2013.gada 31.decembri.”

*Aktivitātēm/apakšaktivitātēm pieejamais finansējums, ieskaitot ieviesēj institūciju un finanšu starpnieku vadības izmaksām paredzēto finansējumu.

** Veiktas investīcijas, faktiski izmaksāti aizdevumi un sniegtas garantijas, neskaitot finanšu starpnieku vadības izmaksām paredzēto finansējumu.

** Saskaņā ar plānošanas dokumentiem, ieviešot ES fondu garantiju komersantu konkurētspējas uzlabošanai aktivitāti tiek piemērots multiplikators $\times 4$ (Apgūtais ES fondu finansējums komersantu līmenī garantiju aktivitātes ietvaros aprēķināts pēc formulas: Faktiski izsniegto garantiju apjoms / 4).

2014.gada martā pirmo investīciju 200 tūkst. euro apmēra ir veicis viens no jaunajiem riska kapitāla investīciju fondiem ZGI Capital. Ņemot vērā nestabilo politisko un ekonomisko situāciju un publiski izskanējušo informāciju par esošās situācijas ietekmi uz Ukrainas uzņēmumu maksātspējas pasliktināšanos, LGA uz laiku ir pārtraukusi garantiju izsniegšanu piegādēm Ukrainas pircējiem. 2014.gada 7.janvārī MK sēdē apstiprināti grozījumi par mezanīna aizdevumu aktivitātes īstenošanu, paplašinot mezanīna aizdevumu potenciālo saņēmēju loku, kā arī pagarinot programmas darbības termiņu.

Prioritātē „Uzņēmējdarbības veicināšana” kopumā mērķis maksājumiem 1.ceturksnī ir izpildīts 45,3% apmērā.

EM prognozē, ka aktivitātes „Biznesa inkubatori” ietvaros līdz aktivitātes īstenošanas beigām 2014.gadā tiks apgūti aptuveni 20 milj. euro, taču pilnīgu aktivitātes finansējuma apguvi kavē iepirkumu līgumu beigu termiņš, - Publisko iepirkumu likuma 67.panta trešā daļa, kas paredz, ka Iepirkuma līgumu slēdz uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem. Sakarā ar Biznesa inkubatoru programmas slēgšanu 2014.gada vidū ir nepieciešams nodrošināt nepārtrauktu finanšu plūsmu, un lai to realizētu, aktivitāte iekļauta ātrāk uzsākamo aktivitāšu sarakstā 2012.-2020.gada plānošanas periodā. Informāciju par Biznesa inkubatoru

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

aktivitātes jauno modeli skatīja 2014.gada 28.marta Pagaidu Uzraudzības komitejā, tomēr secināms, ka joprojām jāuzlabo priekšlikums aktivitātes ieviešanai, lai nodrošinātu 100% apguvi.

Lai to realizētu, tiek izskatīta iespēja sākt jaunā perioda SAM, bet finanšu līdzekļus sākotnēji maksāt no 2007-2013.perioda, skaidri nodalot sasniedzamos rezultātus, un vēlāk turpināt finansēšanu no jaunā perioda.

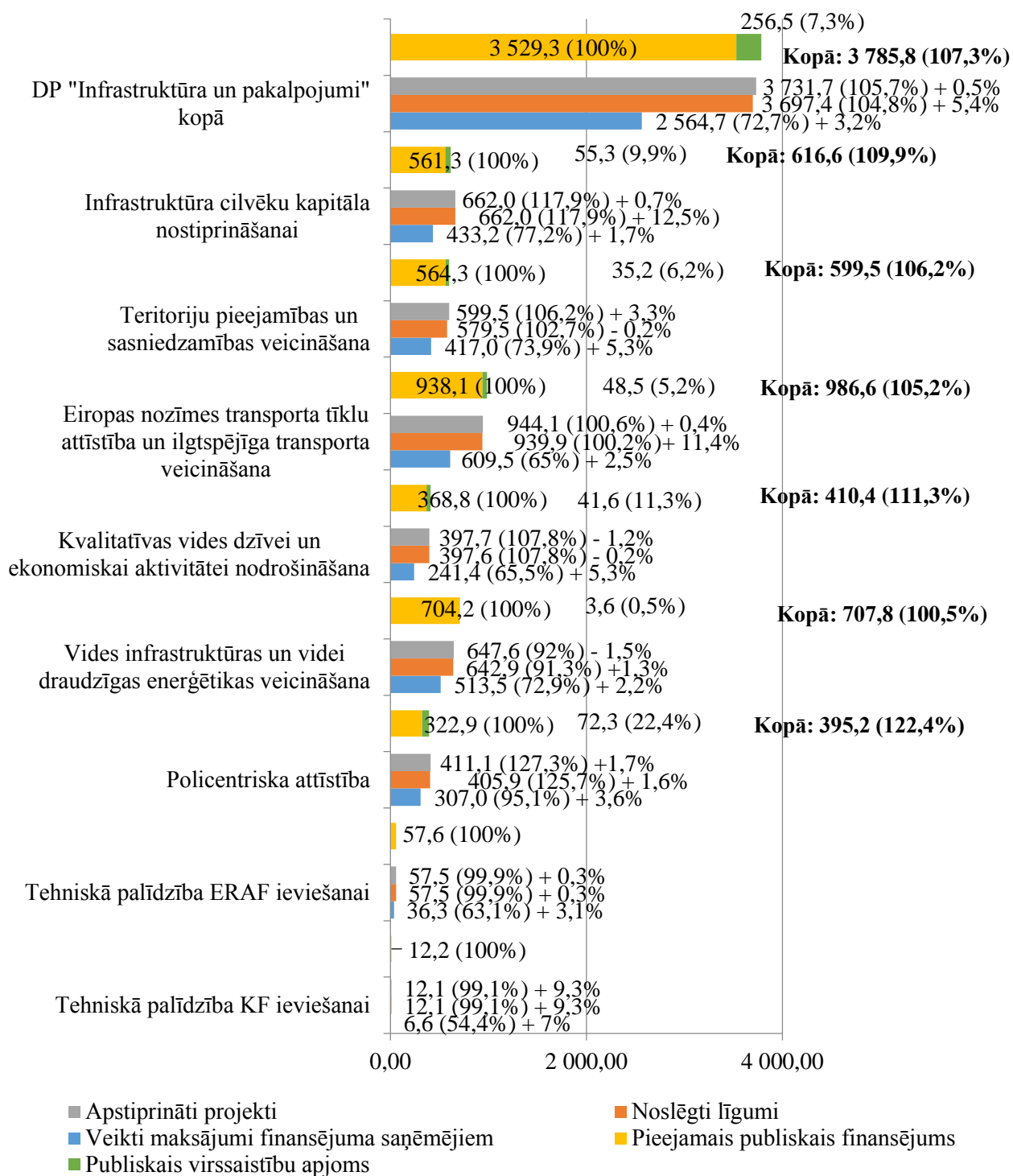
Informāciju par TP aktivitāšu īstenošanu lūdzam skatīt sadaļā 4.4. „ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana”.

4.2.6. Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” finanšu progress un mērķu sasniegšana

Kopumā, vērtējot DP ieviešanu, var secināt, ka tas notiek apmierinošā kvalitātē. DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” 2014.gada 1.ceturksnī apstiprināto projektu progress ir samērā nebūtisks, apstiprināti 2 projekti, kas ceturksnī ir tikai 0,5% pieaugums un kopā veido 3152 projektus jeb 105,7% no DP pieejamā publiskā finansējuma. Lielākais progress ir vērojams noslēgtajos līgumos, kopējais noslēgto līgumu apjoms ir 3 697,4 milj. *euro* jeb 104,8% no DP pieejamā publiskā finansējumu, no tā 2014.gada 1.ceturkšņa pieaugums ir 5,4%, kas būtiski veidojas no prioritātes “Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” (prioritātes ietvaros ceturksnī pieaugums par 12,5%) un “Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” (prioritātes ietvaros ceturksnī pieaugums par 11,4%). Attiecībā par veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem DP ietvaros 2014.gada 1.ceturksnī tie ir veikti 2 564,6 milj. *euro* jeb 72,7% no pieejamā publiskā finansējuma, no tā 1.ceturkšņa ietvaros progress ir joprojām lielākais (3,2%) no visām trīs DP, t.sk. tādās prioritātēs, kā „Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana” un „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana”. Sīkāku informāciju par sasniegumiem un notiekošo attiecīgajās jomās skatīt zemāk.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un aktivitāšu ieviešanu skatīt grafikā Nr.14 un pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē. Informāciju par lielajiem projektiem skatīt sadaļā 4.3. „Lielo projektu īstenošana”

Grafiks Nr.14 „ES fondu investīcijas līdz 2014.gada 31.martam DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”; Publiskais finansējums, milj. euro, (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, %.”

Izglītības jomā aktivitāšu ieviešana norit atbilstoši plānotajam, uzraudzības rādītāji tiek sasniegti pakāpeniski. Turpinās 2 aktivitāšu projektu īstenošana attiecīgi profesionālas izglītības infrastruktūras un augstākās izglītības infrastruktūras jomā kurās maksājumu progress ir neliels – 3.1% un 0.3 %. Apakšaktivitātes "Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem" progresu pārskata periodā ietekmēja veicamo darbu sezonālitate, kā arī tas, ka maksājumu pieprasījumi tiek iesniegti mazākā apmērā nekā plānots. Aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” pirmās kārtas progress procentuāli ir neliels, jo pamatā atlikušas aprīkojuma piegādes, būvdarbi ir pabeigti. Pirmās projektu iesniegumu kārtas ietvaros projektus ievieš 16 izglītības iestādes (kopā 21 projekts). Līdz pārskata perioda beigām pabeigta vienpadsmit projektu īstenošana. Divu projektu ietvaros ir noslēgusies aktivitāšu ieviešana un VĪAA iesniegta projektu noslēguma dokumentācija izvērtēšanai. Astoņu projektu īstenošana turpinās un tiks pabeigta 2014.gada maijā – jūnijā. Līdz pārskata perioda beigām aktivitātē „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ir noslēgti līgumi par visiem otrās projektu iesniegumu kārtas ietvaros apstiprinātiem 11 projektiem, izpildot virsaistību līgumu plānu pārskata periodam. Pārskatā periodā ir noslēgti līgumi par 6 projektu īstenošanu tādejādi sasniedzot būtisko noslēgto līgumu progresu – 49,1%. Pārējo aktivitāšu īstenošana ir noslēgusies.

Veselības jomā aktivitāšu uzraudzības rādītāji tiek sasniegti pakāpeniski un to noslēguma rezultātus būs iespējams noteikt, beidzoties visu projektu realizācijai. 2013.gada 4.ceturksnī noslēdzās aktivitātes “Veselības aprūpes centru attīstība” realizācija, to rezultātā ir atbalstīti 25 veselības aprūpes centri. Pārskata periodā turpinās trīs aktivitāšu īstenošana. Veikto maksājumu progress pārskata periodā ir bijis aktivitātē “Ģimenes ārstu tīkla attīstība” - 4,3%.

Nodarbinātības un sociālo pakalpojumu infrastruktūras jomā turpinās viena projekta īstenošana aktivitātē “Infrastruktūras pilnveidošana sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem”, to ir plānots pabeigt līdz 2014.gada beigām. Kopumā līdz šim šajā jomā ir izmaksāts ir 51,8 milj. *euro* jeb 85,8% no pieejamā ES fondu finansējuma.

Informāciju un komunikāciju tehnoloģiju jomā ir pabeigti 6 jauni projekti, attiecīgi pasākumā kopā no 176 projektiem pabeigti jau 127 projekti. Joprojām nav uzsākta aktivitātes “Publisko interneta pieejas punktu attīstība” projektu īstenošana, jo tikai 2014.gada 1.aprīlī pieņemti aktivitātes MK noteikumi. Apstiprinātā MK noteikumu redakcija neparedz veikt ieguldījumus interneta tiešās translācijas pakalpojumu nodrošināšanai. Aktivitātes projektu īstenošanu uzsākt paredzēts 2014.gada 2.ceturksnī.

Kopumā IKT jomā ir apstiprināti projekti par 181,2 milj. *euro* vai 95,8% no pasākumā pieejamā ES fondu finansējuma (kopā ar piešķirtajām virsaistībām), vienlaikus finansējuma saņēmējiem izmaksāts tikai 99,7 milj. *euro* vai 51,7% no pieejamā ES fondu finansējuma, kas vērtējams kā zems rādītājs. Joprojām aktuāls jautājums ir par arvien pieaugošo neatbilstību summu apakšaktivitātes “Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” projektos, kuros līdz 2012.gadam veiktajos iepirkumos nākas saskarties ar nepamatoti izvirzītām un konkurenci ierobežojošām prasībām, kā dēļ neatbilstību apjoms ir sasniedzis jau 3,8% no pieprasītā finansējuma. VI plāno nosūtīt visām iestādēm vēstuli, lai vērstu uzmanību uz situāciju, aicinot sniegt priekšlikumus turpmākai rīcībai situācijas uzlabošanai. Joprojām tiek risināts jautājums par iespējamiem ES fondu

ieguldījumiem privātās IT sistēmās, to savstarpējo nodalāmību no privātiem un ES fondu līdzekļiem. Pēc padziļinātas izpētes VARAM ir sniedzis informāciju, ka ieguldījumi netiek veikti privātās IT sistēmās, bet gan pašvaldību īpašumā esošās sistēmās, kas viena no otras ir nodalāmas. Tomēr līdz pilnīgas pārliecības gūšanai par risku neesamību, CFLA sadarbībā ar vadošo iestādi ir aicinājusi VARAM sniegt izvērstākus skaidrojumus un apliecinājumu par konstatējumiem, no kuriem VARAM ir izdarījis šādus secinājumus.

Joprojām norit IZM gatavotā MK informatīvā ziņojuma starpministriju saskaņošanas process par VARAM apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” projektu īstenošanu. Ņemot vērā iepriekš vadošās iestādes un CFLA izteikto komentāru apjomu, paralēli īsteno VARAM funkcionalitātes pārbaudi un notiekošo auditu informatīvā ziņojuma iesniegšana MK kavējās. VI varēs atjaunot izdevumu deklarēšanu un maksājumu veikšanu projektā „Valsts izglītības informācijas sistēmas 2.kārta”, kad VARAM būs veicis funkcionalitātes pārbaudi un sniedzis pozitīvu atzinumu par risku neesamību minētajā projektā.

Kultūras jomā Aktivitātē „Nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu centru izveide” ir noslēgtas trīs vienošanās par projektu īstenošanu. Aktivitātes ietvaros viens projekts ir pabeigts – Rēzeknes pilsētas domes projekts „Austrumlatvijas reģionālais daudzfunkcionālais centrs Rēzeknē”, otrs Cēsu novada pašvaldības projekts „Daudzfunkcionālā centra „Vidzemes mūzikas un kultūras centrs” izveide” ir noslēguma stadijā – ēka ir nodota ekspluatācijā, un ir plānots projektu pabeigt 2014.gada maijā, trešais Liepājas pilsētas domes projekts „Liepājas daudzfunkcionālā centra "Lielais dzintars" izveide” ir īstenošanas procesā. Aktivitātē “Sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana” ir noslēgtas septiņas vienošanās par projektu īstenošanu, no kuriem divi projekti – Daugavpils pilsētas domes projekts „Artilērijas Arsenāla ēkas rekonstrukcija Daugavpils Rotko Mākslas centra izveidei” un Ventspils pilsētas pašvaldības iestādes "Ventspils muzejs" projekts „Livonijas ordeņa pils kompleksa Ventspilī rekonstrukcija, renovācija un ekspozīcijas izveide”, ir pabeigti, viens Tukuma novada domes projekts ir pārtraukts, jo pretendentu piedāvātās līgumcenas pārsniedza pasūtītāja finansiālās iespējas. Aktivitātē „Atbalsts kultūras pieminekļu privātpašniekiem kultūras pieminekļu saglabāšanā un to sociālekonomiskā potenciāla efektīvā izmantošanā” ir noslēgti 10 līgumi par projektu īstenošanu, no kuriem viens Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrijas projekts „Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas Romas katoļu baznīcas ar vēsturisko ēku kompleksu atjaunošana, saglabāšana un sociālekonomiskās izmantošanas nodrošināšana” ir pabeigts, un divi projekti – IK „Uldis Dinne” un SIA "Ēdoles pils" ir pārtraukti. Aktivitātē „Atbalsts kultūras pieminekļu privātpašniekiem kultūras pieminekļu saglabāšanā un to sociālekonomiskā potenciāla efektīvā izmantošanā” 2014.gada 31.martā ir izsludināta projektu iesniegumu piektā un sestā atlases kārtā, līdz ar to secināms, ka aktivitātes iznākuma rādītāja vērtība tiks pārsniegta.

Tūrisma jomā vēl palikuši 4 projekti līdz pasākuma pilnīgai ieviešanai - viens veloceļa izbūves projekts un trīs tūrisma produktu attīstības projekti - ir iesniegti noslēguma maksājumu pieprasījumi, ko LIAA izvērtē. Kopumā pasākuma ietvaros ir izmaksāti 13,7 milj. *euro* jeb 80% no pieejamā ES fondu finansējuma. Paredzams, ka pēc projektu pabeigšanas pasākumā izveidosies finansējuma atlikums.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Mājokļa energoefektivitātes jomā līdz 2014.gada 1.ceturksnā beigām izmaksāts tikai 34,9 milj. *euro* jeb 36,4% no pieejamā ES fondu finansējuma, kas vērtējama kā ļoti lēna apguve. Joprojām turpinās problēmas ar laicīgu darbu uzsākšanu daudzdzīvokļu māju siltināšanas aktivitātē. 2014.gada 1.ceturksnī pārtraukti seši projekti, kas kopā veido 80 pārtrauktus projektus. Problēma saistīta ar kredīta saņemšanas ierobežojumiem un spēju pabeigt projektus noteiktajā termiņā – 2 gadu laikā. EM ir ierosinājusi atvieglot ieviešanas noteikumus un, ņemot vērā 19.02.2014. KDG lemtu, virza aktivitāti regulējošo MK noteikumu grozījumus. Vienlaikus arī sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumu aktivitātē pārtraukts vēl viens projekts, līdz ar ko īstenošanā palikuši 5 projekti.

Enerģētikas jomā projektu ieviešanā 2014.gada 1.ceturksnī nav būtisku izmaiņu. Kopumā līgumi noslēgti par 104,7 milj. *euro* jeb 91,9% un izmaksāts ir 57,5 milj. *euro* jeb 50,4% no pieejamā ES fondu finansējuma. Ir pabeigti seši projekti centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai, divi projekti pārtraukti. Būtiskākā problēma aktivitātes īstenošanā ir līdzfinansējuma piesaiste, kas kavē apstiprināto projektu uzsākšanu, kā arī uzsākto projektu turpināšanu, gadījumos, kad finansējuma saņēmējs nespēj norēķināties ar projekta ietvaros paveikto darbu izpildītājiem.

Joprojām ieviešanās ir palikuši 3 no kopumā 10 koģenerācijas staciju projektiem. 2014.gada otrajā pusē paredzēts pilnībā pabeigt aktivitātes “Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība” ieviešanu. Kopumā paredzēts, ka uzraudzības rādītāji ar nelieliem izņēmumiem tiks sasniegti vai atsevišķos gadījumos pārsniegti līdz ar visu aktivitāšu ietvaros esošo projektu pabeigšanu līdz 2015.gadam.

Policentriskās attīstības prioritātē turpinās apstiprināto projektu ieviešana. Ir pabeigti 57 no 127 apstiprinātajiem projektiem. Lielākā daļa ieviešanā esošo projektu tuvojas noslēguma fāzei, ņemot vērā, ka prioritātes ietvaros, ieskaitot virsaistības, izmaksāti 277,35 milj. *euro* jeb 101% no pieejamā ES fondu piešķiruma.

Ņemot vērā iepriekšējā ziņojumā iekļauto informāciju par Rēzeknē uzbūvēto Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centru „Zeimuļš”, informējam, ka veiktās trešās būvekspertīzes atzinumā secināts, ka objekta fasādes apdares konstruktīvais risinājums ir atbilstošs projektētajām slodzēm, kā arī nav apšaubīta dzelzsbetona konstrukciju noturības atbilstība normatīvo aktu un projekta prasībām (plaisas, iespējams, radušās, jo betons ieklāts uz netīras vai nelīdzenas virsmas). Tomēr nebija pilnībā iespējams pārliecināties par stikloto starpsieni un durvju ugunsdrošību, lai gan durvis apzīmētas ar atbilstošu ugunsdrošības klases raksturlielumu, tomēr ekspertīzes laikā netika uzrādīti atbilstoši sertifikāti vai būvmateriālu atbilstības deklarācijas. Tāpat Rēzeknes pilsētas dome ir rakstiski informējusi projekta būvuzņēmēju SIA “Re&Re” un būvuzņēmējs ir apliecinājis, ka līdz 30.04.2014 tiks novērsti visi defekti ēkā, kas radušies būvuzņēmēja vainas dēļ.

Vides jomā joprojām turpinās projektu ieviešana. Līgumi noslēgti par 183,5 milj. *euro* jeb 90% un veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem par 124,9 milj. *euro* jeb 61,3% no pieejamā ES fondu finansējuma. Pārskata periodā ir apstiprināti 7 jauni projekti. Uzraudzības rādītāji tiek sasniegti pakāpeniski, taču to vērtības pilnībā varēs novērtēt tikai pēc visu projektu pabeigšanas.

Vides aizsardzības jomā vērā ņemams progress attiecībā uz jaunu projektu apstiprināšanu un līgumu noslēgšanu nav noticis. Pārskata periodā ir apstiprināti 8 jauni projekti. Līgumi noslēgti par 508 milj. *euro* jeb 90% un veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem par 426 milj. *euro* vai 76,1% no pieejamā ES fondu finansējuma.

Ievērojams risks konstatēts zemāk norādīto projektu ietvaros rezultāta rādītāju sākotnēji plānoto vērtību sasniegšanā. Piemēram, piesārņotās vietas platība, kas attīrīta no vēsturiskā piesārņojuma, saistībā ar konstatēto ieviešanas risku aktivitātes „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” VVD īstenotajā lielajā projektā „Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi” (detalizētāk skatīt lielo projektu sadaļā) un projekta „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta” ietvaros. VVD kā finansējuma saņēmējs iesniedza VARAM projekta grozījumu priekšlikumus, ko VARAM apstiprināja 2014.gada 14.februārī. Ir grozīts projekta apraksts un sasniedzami rezultāti. Iepirkumi projekta ietvaros jau ir izsludināti š.g. marta mēnesī, plānots, ka līdz š.g. maija beigām tiks izvērtēti iepirkumi un tiks iesniegta informācija IUB.

Attiecībā uz projektu „Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana”, ko īsteno Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde (LSEZ) gan LSEZ veiktais projekta iespējamās ieviešanas izvērtējums, gan no VARAM saņemtā informācija norāda uz to, ka jauna iepirkuma izsludināšana un projekta „Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana” tālāka realizācija tā sākotnējā ietvarā (t.i., sasniedzot sākotnēji projekta pieteikuma anketā izvirzītos kritērijus) 2007.-2013.gadu plānošanas perioda ietvaros vairs nav iespējama. Lai iespējami mazinātu KF neapguves riska iespējamību, š.g. 19.martā KGD sēdē pieņēma lēmumu novirzīt KF finansējumu kopā ne vairāk kā 15,7 milj. *euro* apmērā (kopā indikatīvi 11,0 milj. *euro*) papildu darbībām Liepājas reģionālās lidostas projektam un Liepājas ostas attīstības projektam (t.sk. dzelzceļa infrastruktūras attīstībai), vienlaikus nodrošinot atbilstību valsts atbalsta regulējumam, kā arī modificētam Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšanas projektam. Lai veiktu nepieciešamās izmaiņas projektā ir iesniegti projekta aktivitātes grozījumi saskaņošanai 2014.gada aprīlī (arī pārējo aktivitāšu grozījumi, kuriem plānots novirzīt brīvo KF finansējumu). Par aktuālāko situāciju projektā VI sniegs informāciju nākošajā MK ceturkšņa ziņojumā.

Apakšaktivitātē "Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība", lai gan KF finansējums samazināts, jo nav projektu atbilstošā kvalitātē, joprojām ieviešanas gaita nav apmierinoša (apstiprināti projekti par 11 milj. *euro* jeb 28,5%) un VARAM neplāno vairāk projektus apstiprināt, jo saskaņā ar VARAM informāciju finansējuma saņēmēji nav ieinteresēti vai nevar izpildīt aktivitāšu īstenošanas nosacījumus arī pēc nosacījumu vienkāršošanas projektu atlases pēdējā kārtā. Nepieciešama VARAM kā nozares ministrijas un atbildīgās iestādes nekavējoša rīcība, sniedzot steidzami priekšlikumus finansējuma pārdalei KF ietvaros.

Papildus redzams risks, ka netiks nodrošināta jau 2 īstenoto projektu ilgtspēja (maksimālais neatbilstības apjoms - 1,6 milj. *euro*), ņemot vērā, ka atkritumu apsaimniekotājiem nav pienākums izmantot Ogres, Ikšķiles, Lielvārdes, Ķeguma un Baldones novadu pašvaldību administratīvajās teritorijās jau īstenoto ES fondu projektu izveidoto infrastruktūru. VARAM uzskata, ka par ilgtspējas nodrošināšanu atbildīgi ir projektu ieviesēji. Pašvaldība

līgumu par atkritumu apsaimniekošanu nav noslēgusi, jo izsludinātajā iepirkumā nav saņemts neviens pretendents, VI sekos līdz iesaistīto institūciju darbībām riska novēršanai. Konkursa piedāvājumu iesniegšanas termiņš ir atkārtoti pagarināts 2014.gada 16.jūnijam jo nav iesniegts neviens piedāvājums.

4.3. Lielo projektu īstenošana

2014.gada 1.ceturksnī turpinās 7 lielo projektu īstenošana, kuru ietvaros visi paredzētie līgumi ir noslēgti par attiecināmām izmaksām kopā 622,7 milj. *euro*, tai skaitā KF finansējumu 426,3 milj. *euro*. Vienlaikus joprojām turpinās darbs pie astotā veselības sektora lielā projekta (ERAF) pieteikuma sagatavošanas, jo ir ietilgusi dokumentācijas saskaņošana ar JASPERS ekspertiem, līdz ar to pārskatā periodā lielā projekta pieteikums nav iesniegts VI kā iepriekš bija plānots. Šobrīd paredzēts, ka VI saņems projekta dokumentāciju sākotnējai izvērtēšanai 2014.gada maijā. Konkrētāk par līdz šim veiktajām darbībām skatīt 2013.gada 2.ceturkšņa un 3.ceturkšņa informatīvajos ziņojumos.

Lielo projektu apguves mērķa izpilde norit ļoti lēni, pārskata periodā kopumā maksājumi netika veikti plānotajā apjomā, vides sektora lielajos projektos maksājumi vispār netika veikti. Līdz 2014.gada 31.martam lielo projektu ietvaros ir veikti attiecināmie izdevumi 73,3% apmērā no ES fondu kopējā piešķiruma 426,3 milj. *euro*. Pakāpeniski projektos tiek dzēsti izmaksātie avansa maksājumi. Vislielākā neizpilde kopumā ir saistīta ar juridiska rakstura problēmām zemes atsavināšanas jautājumos un problēmām būvniecības procesa gaitā, ar līguma izpildītājiem.

Sakarā ar ekonomiskās situācijas izmaiņām būvniecības sektorā Latvijā ir radušās īstenošanas termiņu novirzes projektos, t.sk. arī izmaiņas nepieciešamajā papildu finansējumā projektam „Autoceļa E22 posma Ludza – Terehova būvniecība”, par ko sarunas ar EK uzsāktas 2013.gada 1.pusgadā. Kopējais izmaksu pieaugums mērāms 2,13 milj. *euro* apmērā, līdz šim EK ir informējusi, ka nevar atbalstīt papildu izmaksas 1,2 milj. *euro* apmērā, kas saistītas ar noslēgtā līguma laušanu. Sarunas ar EK turpinās par papildu finansējuma attiecināmību 157,2 tūkst. *euro* projektam saistībā ar fizisko rādītāju izmaiņām, PVN likmes maiņu. 16.01.2014. iesniegta EK papildu argumentācija izvērtēšanai. VI 14.04.2014. saņēma no SM precizētus projekta grozījumu priekšlikumus, ko pēc izvērtēšanas oficiāli varēs iesniegt EK apstiprināšanai.

2014.gada 1.ceturksnī uzsākta aktivitātes „TEN-T dzelzceļa posmu rekonstrukcija un attīstība (Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridora infrastruktūras attīstība un Rail Baltica)” (5 projekti) un aktivitātes „Ilgtspējīga sabiedriskā transporta sistēmas attīstība” (2 projekti) dzelzceļa infrastruktūras attīstības projektu īstenošana. Ja projektu ieviešana noritēs atbilstoši plānotajam, tad, lai arī darbu grafiki ir ļoti saspringti, plānots, ka varēs iekļauties 2007-2013.gada plānošanas perioda attiecināmības termiņā. Tomēr pastāv risks ar 2015.gada beigās projektu noslēgumu maksājumu veikšanu.

Savukārt projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai”, kā ziņots iepriekš, ir risks par iespējamu daļēju rezultāta nesasniegšanu attiecībā uz stividoru darbībām, kas nav saistītas ar ogļu kravu pārkraušanu, pārcelšanu no vēsturiskā pilsētas centra. Šobrīd projektā ir apturēta maksājumu veikšana un izdevumu deklarēšana EK, jo SM

ir lūgusi Rīgas brīvostas pārvaldei iesniegt detalizētu situācijas izvērtējumu, lai SM varētu izvērtēt finansējuma saņēmēja rīcības plānu sekmīgai projekta ieviešanai un mērķu sasniegšanai. 2014.gada martā Rīgas brīvostas pārvalde iesniedza izvērtējumu SM, taču kamēr SM nebūs sniegusi galīgo saskaņojumu, projekta maksājumu veikšana un izdevumu deklarēšana atjaunota netiks.

Saistībā ar projekta “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābā gudronu dīķi” sanācijas darbi” ieviešanas problēmu risināšanu, VARAM plāno turpināt projekta īstenošanu, par to informējot MK 2014.gada 15.aprīlī. Pārskata periodā VARAM iesniedza VI projekta iesnieguma EK grozījumus, kurus FM lūdza precizēt, jo projekta iesnieguma grozījumi nav pietiekošā kvalitātē un nesatur pilnu un nepārprotamu informāciju par aktuālo projekta statusu un plānotajām iepirkumu procedūrām, lai pamatotu plānoto izdevumu attiecināmību un atbilstību ES un Latvijas normatīvajam regulējumam. Vienlaikus IUB ir sniedzis saskaņojumu sarunu procedūru veikšanai, balstoties uz VVD sniegto argumentāciju par neparedzamības apstākļiem, ko pilnībā atbalsta JASPERS savā atkārtotā atzinumā 2014.gada aprīļa sākumā. Papildus, ņemot vērā uzturētos FM komentārus, jautājumus un norādes, VARAM atkārtoti un padziļinātāk veic atlikušo risku izvērtēšanu, lai gūtu pārliecību par plānoto darbību attiecināmību no ES finansējuma. FM gaida VARAM argumentāciju un slēdzienu, t.sk. iepirkumu līgumu grozījumu pirmspārbaudes rezultātus, no kuriem tiks lemts par lielā projekta grozījumu iesniegšanu EK (pievienojot pozitīvu JASPERS atzinumu). Vienlaikus joprojām nav sniegti dienesta izmeklēšanas rezultāti valdībā un FM par Ministru prezidenta 08.01.2014 rezolūcijas Nr.111-1/2 izpildi.

Vides sektora lielā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta” ietvaros ieviešana notiek atbilstoši plānotajam, problēmas nav konstatētas.

4.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana

Darbības programmu prioritātes TP izveidota ar mērķi uzlabot, vienkāršot, nodrošināt ES fondu vadību un tās efektivitāti. TP finansējums tiek novirzīts darbības programmu sagatavošanai, vadības, uzraudzības, izvērtēšanas, informācijas un kontroles darbību veikšanai, kā arī administratīvo spēju stiprināšanai, īstenojot ES fondus.

Pārskata periodā veikti grozījumi MK noteikumos Nr. 694²⁵, ņemot vērā, ka TP projektiem pieejamais finansējums ir nepietiekams projekta pabeigšanai līdz 2015.gada 31.decembrim, tāpēc, lai nodrošinātu uzsākto projektu pēctecīgu ieviešanu un to mērķu sasniegšanu, tika savlaicīgi veikta TP līdzekļu pārdale no finansējuma rezerves. Izstrādājot MK noteikumu Nr.694 grozījumu projektu, no TP finansējuma saņēmējiem ir saņemti priekšlikumi TP finansējuma palielināšanai atlīdzībai, apmācībām, VIS izstrādei un citām izdevumu pozīcijām. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu un pamatotu pieeju finansējuma rezerves pārdalē, tika analizēti un izvērtēti visi saņemtie aspekti un argumenti.TP ietvaros nākamajā pārskata

²⁵ MK 2011.gada 6.septembra noteikumi Nr.694 Noteikumi par darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.6.1.1.aktivitātes "Programmas vadības un atbalsta funkciju nodrošināšana", darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.4.1.1.aktivitātes "Programmas vadības un atbalsta funkciju nodrošināšana", darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.7.1.1.aktivitātes "Programmas vadības un atbalsta funkciju nodrošināšana" un 3.8.1.1.aktivitātes "Programmas vadības un atbalsta funkciju nodrošināšana" projektu iesniegumu atlases otro kārtu

periodā sadarbības iestādei būs jānodrošina atbilstoši projektu ietvaros noslēgto vienošanos grozījumi, palielinot maksimāli pieejamo finansējuma apmēru.

Progress veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem pārskata periodā ir bijis 16,6%, kas salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata periodu, ir ļoti labs. Ņemot vērā apguves rezultātus līdz pārskata perioda beigām, DPP noteiktais ES fondu līdzfinansējums tiks apgūts pilnā apjomā. Lielākie izdevumi TP projektu ietvaros parasti tiek veikti gada IV ceturksnī, kuru progresu var redzēt nākošā gada I ceturksnī, tāpēc arī šoreiz progress ir lielāks nekā gada pārējos ceturkšņos.

No kopējiem TP izdevumiem lielāko daļu veido atlīdzības izdevumi (vidēji 79%) un pārējie izdevumi ir ārpalpojumi (vidēji līdz 21%). Lielāko īpatsvaru atlīdzībā veido ES fondu uzraudzības, administrēšanas un finanšu kontroles un revīzijas nodrošināšanas, kā arī stratēģiskās plānošanas funkciju nodrošināšanas izmaksas (vidēji līdz 85%), savukārt ārpalpojumu pozīcijā galvenie izdevumi tiek veikti ES fondu informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un mācību, konferenču, semināru, komiteju, darba grupu un citu pasākumu nodrošināšanai.

Līdz 2014.gada 31.martam veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem 69,6 milj. *euro* apmērā, kas ir 65,3% no pieejamā finansējuma. Ņemot vērā, ka projektu īstenošana ir paredzēta līdz 2015. gada beigām, šāds veikto maksājumu apjoms ir apmierinošs.

Lai maksimāli efektīvi īstenotu TP līdzekļu izlietošanu ES fondu vadības nodrošināšanai tiek plānots virzīt lēmumu, ka noteiktais ierobežojums attiecībā uz finansējuma un ietaupījumu vai atlikumu nepārdalīšanu citiem projektiem, kā arī to pašu projektu citām, sākotnēji projektā neparedzētām darbībām nav attiecināms uz tehniskās palīdzības aktivitātēm/projektiem.

4.5. Informācija par AI rīcības plāniem

Pēc AI sniegtās informācijas pusgada ziņojumos ir konstatētas dažādas problēmas, kuras nepieciešams risināt.

Pēc EM sniegtās informācijas²⁶ pastāv dubultā finansējuma risks saistībā ar zinātnisko pētījumu veikšanu, izmantojamiem līdzfinansējuma avotiem, summām, pētījumā iesaistītajām personām un pētījuma periodu. Tāpēc EM kopā ar IZM nepieciešams veidot centralizētu zinātnisko pētījumu datubāzi, kurā būtu jānorāda informācija par pasūtītajiem, pētījumu līdzfinansējuma avotiem, summām, pētījumā iesaistītajām personām un pētījuma periodu. Šāda datubāze palīdzētu novērst iespējamo dubulto finansējumu projektos, kuros attiecināmajās izmaksās ir iekļauti pētījumi un jaunu produktu izstādes izmaksas. Šobrīd norit darbs pie Nacionālā zinātniskā darbības portāla izveides tehniskās specifikācijas. 15.jūnijā plānots uzsākt iepirkumu procedūru.

Tāpat EM atzīmējusi, ka pašlaik ES fondu AI un SI ir jātērē daudz laika un cilvēkresursu, lai pārbaudītu finansējuma saņēmēja sniegtās ziņas par faktiski saņemto „*de minimis*” atbalstu citās ES fondu administrējošajās iestādēs. Kā vienu no problēmas risinājumiem EM

²⁶ EM ziņojums par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2013. līdz 31.12.2013. pieejams komitejas.esfondi.lv - http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Ekonomikas%20ministrija/2013_gada_II_pusgads/EM_zin_2013_II_pusg_31%2001%202014final.doc

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

saskata, ņemot vērā, ka notiek ES ESF KF VIS uzlabošanas darba grupas apspriedes par uzlabojumiem nākotnē, kā arī visās programmās projektu uzskaitē notiek elektroniski, līdz ar to „*de minimis*” uzskaiti iekļaut nākotnē šajā sistēmā, lai atvieglotu kontroli un resursus, kas saistīts ar sistēmas izveidi.

Pēc VARAM sniegtās informācijas²⁷ nav pilnībā atrisināta problēma saistībā ar projekta Nr. 3DP/3.2.2.1.1/09/IPIA/IUMEPLS/021 "Kultūras un atmiņas institūciju vienotās informācijas pārvaldības sistēma" īstenošanas rezultātā restaurēto filmu ierobežotu pieejamību plašākai auditorijai. Šis jautājums vēl tiek risināts. Turklāt šī jautājuma risināšanā ir iesaistījusies arī KM. Tāpat tika noskaidrots, ka Kultūras informācijas sistēmas centrs gatavos jaunus projekta grozījumus, kuros arī būs izklāstīts viss attiecībā uz minēto par restaurēto filmu pieejamību.

VARAM arī izteicis ierosinājumu, ka VI būtu lietderīgi iegūt pieeju Valsts kases „E-plāni” sistēmai, uzlabojot valsts budžeta apguves uzraudzību un samazinot papildus informācijas pieprasījumu skaitu, t.i. VI rīcībā visu laiku būtu aktuālais valsts budžeta finansējums aktivitātēs, t.sk. redzami aktuālākie finansēšanas plānu grozījumi. FM izvērtējot pieejas "E-plāniem" nepieciešamību nonāca pie secinājuma, ka šobrīd šāda pieeja nav nepieciešama, jo papildus budžeta apguves uzraudzībai turpmāk vērtēs arī FM Budžeta departamentam ik ceturksni ministriju sniegto informāciju un papildu skaidrojumus par budžeta izpildi neprasīsim, ja kvalitatīva informācija būs jau sniegta.

VARAM ir konstatējis, ka ne vienmēr tiek nodrošināta informācijas un zināšanas pārmantojamība, mēdz atkārtoties no VI puses uzdotie jautājumi, par kuriem atbildes ir sniegtas jau iepriekšējos periodos. VI skaidro, ka iespējams, ir bijuši kādi izņēmuma gadījumi, kad informāciju ir lūgts sniegt atkārtoti, tomēr parasti VI vispirms apkopo un izskata visu tās rīcībā esošo informāciju par katru konkrēto gadījumu (ieskaitot informāciju VIS un dažādos iepriekš sniegtajos pārskatos), līdz ar to VI aicina arī AI/SI savos pārskatos sniegt pēc iespējas plašāku un skaidrāku informāciju, tādējādi izvairoties no papildjautājumu saņemšanas.

VM²⁸ ir konstatējis problēmu lielā projekta ieviešanā. VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” īsteno divus ERAF līdzfinansētus projektus un vienu valsts galvotā aizdevuma projektu. Visiem projektiem ir vienots mērķis – slimnīcas jaunā korpusa A daļas būvniecība, un mērķu sasniegšanai tiek rīkots viens iepirkums. Visi trīs projekti kopā tiek uzskatīti par vienu lielo projektu. Finansējuma saņēmējs iesniegs pieteikumu skaņošanai VM š.g. maijā. Savukārt VI tās varētu būt saņemts maija beigās/jūnijā.

²⁷ VARAM ziņojums par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2013. līdz 31.12.2013. pieejams http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Vides%20aizsardzibas%20un%20rejonalas%20attistibas%20ministrija/2013.gada%20II%20pusgads/VARAM_AI_uzraudz_zinojums_2013_II_pusg_FINAL.doc

²⁸ VM ziņojums par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par pārskata periodu no 01.07.2013. līdz 31.12.2013. pieejams <http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2fAI%20uzraudzibas%20ziojumi%2fVesel%20c4%20abbas%20ministrija%2f2013%20egads%202%20e%20pusgads&FolderCTID=&View=%2f7b0F1E504A%2d61FD%2d4243%2d9AEF%2dE9074475530E%7d>

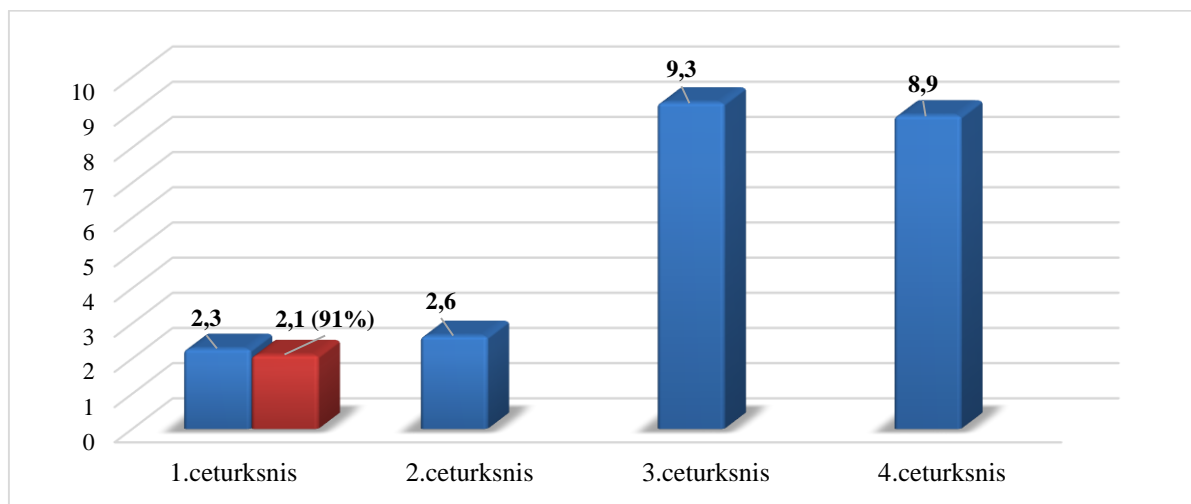
FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana²⁹

Visu 7 plānoto programmu apstiprināšana un līgumu noslēgšana ir nodrošināta 67,5 milj. *euro* apmērā jeb 100% no Latvijai pieejamā finansējuma. Līdz 2014.gada 31.martam donorvalstis ir veikušas EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma atmaksu 1,2 milj. *euro* apjomā jeb 2% no EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu kopējā finansējuma.

Saskaņā ar MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 12.punktu programmu apsaimniekotāji 2014.gadā plāno nodrošināt investīcijas Latvijā 23,1 milj. *euro* apmērā (20,8 milj. *euro* – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 2,3 milj. *euro* – valsts budžeta līdzfinansējums). Līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām bija plānots izlietot 2,3 milj. *euro*, no kuriem ir izlietoti 2,1 milj. *euro* (jeb 91%).

Grafiks Nr.15 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma investīciju plāns 2014.gada ceturkšņiem un tā izpilde līdz 2014.gada 31.martam, milj. *euro*.”

Iestādes skaidro, ka novirzes ir radušās šādu iemeslu dēļ:

- 1) programmu vadībā iesaistītā personāla izdevumi netika pietiekami precīzi plānoti, kā arī EM un KM programmu administrācijā ir pieejamas brīvas vakances un tiek meklēti jauni darbinieki;
- 2) aizkavējās maksājumi projektu īstenotājiem, jo projektu pārskatu apstiprināšanas gaitā projektu īstenotājiem bija nepieciešams iesniegt papildus informāciju (SIF).

Visi **MK noteikumu projekti** par plānoto atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī ir iesniegti MK, izņemot IZM, kurai saskaņā ar MK 19.11.2013. protokollēmuma Nr.61 14.punktu līdz 2013.gada 13.decembrim bija jāiesniedz MK noteikumu projektus par aktivitātēs „*Stipendijas*,” un „*Pētniecība*” plānoto atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī.

6 no 7 programmām ir plānota 16 dažādu **iepriekš noteikto projektu īstenošana**. 2013.gadā tika noslēgti projektu līgumi ar 12 projektu īstenotājiem, bet pārējo 4 projektu līgumu noslēgšana plānota 2014.gada 2.ceturksnī, jo:

²⁹ EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu interneta vietne: <http://www.eeagrants.lv/?id=23> un <http://www.norwaygrants.lv/?id=23>

- 1) VARAM Nacionālā klimata politikas programmas 2 iepriekš noteikto projektu izvērtēšana noslēdzās 2014.gada martā;
- 2) TM Korekcijas dienestu reformas programmas Valsts policijas iepriekš noteiktā projekta budžets atrodas saskaņošanā ar donorvalstīm. Projekta līgumu plānots noslēgt 2014.gada maijā;
- 3) lai nodrošinātu donorvalsts 2014.gada 17.februārī apstiprināto EM programmas „Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā” līguma grozījumos ietvertu iepriekš noteiktā projekta un neliela apjoma grantu shēmas ieviešanas nosacījumu izpildi, pārskata periodā tika izstrādāti grozījumi programmas īstenošanas MK noteikumos. Kā rezultātā ir nepieciešamas pārvērtēt precizētā iepriekš noteiktā projekta iesniegumu.

5 no 7 programmām ir plānoti **atklātie projektu konkursi**. EM programmā „Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā” 2014.gada 20.martā noslēdzās konkurss „Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”, kura rezultātā tika saņemti 13 projekti par kopējo summu 4,7 milj. euro jeb 61% no konkursā pieejamās summas, līdz ar to būs nepieciešams sludināt apkārtotu konkursu 2014.gada otrā pusē, tam piemērojot jauno valsts atbalsta regulējumu. 2013.gada decembrī noslēdzās konkursi KM programmas „Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” grantu shēmās. Grantu shēmas „Kultūras mantojuma saglabāšana” konkursā tika saņemti 27 projekti par kopējo summu 5,8 milj. euro, kas 4,5 reizes pārsniedz konkursā pieejamo summu. Grantu shēmas „Kultūras apmaiņa” konkursā tika saņemti 38 projekti par kopējo summu 3,1 milj. euro, kas 5,2 reizes pārsniedz konkursā pieejamo summu. Notiek projektu iesniegumu vērtēšana, kas noslēgsies 2014.gada jūnijā. 2013.gada decembrī noslēdzās SIF NVO fonda “Nevalstisko organizāciju projektu programmā” otrais konkurss meco un makro projektiem un 2014.gada janvārī - otrais konkurss mikro projektiem. Notiek 309 saņemto projektu iesniegumu vērtēšana, kas noslēgsies 2014.gada maijā (mikro projektiem) un 2014.gada jūlijā (meco un makro projektiem). Atlikušos atklātos konkursus (EM programmā konkurss „Atbalsts komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu „zaļo” produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā”; VARAM programmā konkursi “Ilgspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība” un “Kapacitātes celšana pētījumiem un pasākumiem sabiedrības zināšanu uzlabošanai par klimata pārmaiņām un to radītajām sekām”; IZM programmā konkursi “Stipendijas” un “Pētniecība”) plānots izsludināt vēlākais 2014.gada vasarā.

6. Šveices programmas ieviešana

Šveices programmas finansējums Latvijai ir pieejams no 2007.gada 14.jūnija. Iespēja īstenot projektus un līdz ar to arī apgūt piešķirto finansējumu būs līdz 2017.gada 14.jūnijam. Latvijai kopumā ir pieejami 56,72 milj. Šveices franku jeb 47,7 milj. euro. 2012.gada 14.jūnijā noslēdzās 5 gadu finanšu saistību periods, līdz kuram Šveices kompetentās iestādes ir apstiprinājušas 6 individuālos projektus, 1 programmu, 3 grantu shēmas, 1 TP, t.sk., projektu sagatavošanas fonda projektu par visu Latvijai pieejamo finansējumu, t.i., 100% apmērā. Ir noslēgti visi 11 paredzētie projektu līgumi un ir pabeigti 4 projekti – „Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolnieku pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus”, „Projektu sagatavošanas fonds”, „NVO fonds” un „Tiesu modernizācija Latvijā”.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Līdz pārskata perioda beigām atmaksas Šveices programmas finansējuma saņēmējiem ir veiktas 30,2 milj. *euro* apmērā jeb 63,3% no Šveices programmas kopējā finansējuma, progress ceturksnī pieaudzis par 0,2 milj. *euro* jeb 0,3%, ļaujot Latvijai joprojām būt starp līderiem 12 saņēmējvalstu starpā (1. vietā Malta; 2.- Latvija; 3.- Igaunija).

Tiesu modernizācijas projekts sekmīgi noslēdzies 2013.gada decembrī, pat pārsniedzot iepļānotos projekta rezultātus. Projekta īstenošanas laikā 94 tiesu un ieslodzījuma vietu zāles ir aprīkotas ar videokonferenču iekārtām un 308 zāles ar audio ieraksta iekārtām. Papildus par ietaupījumiem projektā ar videokonferenču iekārtām ir aprīkotas Valsts ekspertīžu biroja, Tiesu administrācijas un TM telpas. Projekta beigās atlikušo finansējumu novirzīja pētījumam par projekta rezultātu un ietekmes uz Tieslietu nozari izvērtēšanai. Pētījumu plānots pabeigt līdz 2014.gada maijam.

Stipendiju fonda 5 konkursos doktorantiem un jaunažiem zinātniekiem ir no 43 saņemtajiem apstiprināti 18 iesniegumi, apgūstot 77% no pieejamā finansējuma. 2014.gada 1.aprīlī noslēdzās pēdējais, 6.konkurss, kurā saņemts 21 pieteikums, gala lēmums par apstiprināšanu tiks pieņemts 2014.gada augustā. Tā kā finansējums ir palicis aptuveni 3 pieteikumiem, jau šobrīd var prognozēt, ka tiks apgūts viss atklātajiem konkursiem paredzētais finansējums, jau sākotnēji iepļānotajā laikā.

Grantu shēma „*Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā*” paredz vismaz 45 stipendiju piešķiršanu Šveices pētniekiem lekciju lasīšanai un pieredzes apmaiņai Latvijas augstskolās un zinātniskajās institūcijās. Pirmajos 3 konkursos no 44 saņemtajiem ir apstiprināts 41 iesniegums. 4.konkursā līdz 2014.gada marta beigām no 14 saņemtajiem ir apstiprināti 8 iesniegumi. 4.konkurss noslēgsies brīdī, kad grantu shēmā pieejamais finansējums tiks pilnībā izlietots. Lai arī kopā konkursos ir apstiprināti 49 iesniegumi, apgūti ir tikai 19% no pieejamā finansējuma, tāpēc ir plānots projektu par 1 gadu pagarināt.

Programmā „*Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos*” sākotnēji bija paredzēta 17 multifunkcionālu jauniešu iniciatīvu centru izveide 17 dažādās Latvijas pašvaldībās un semināru, konferenču un forumu organizēšanu visā Latvijā jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem, par jauniešiem aktuālām tēmām. 2014.gada 31.janvārī Līvānos tika atvērta 17.jauniešu centrs. Ņemot vērā programmā radušos ietaupījumus, 2014.gada nogalē tiks atvērta vēl viens centrs Jaunjelgavā, un līdz 2016.gada beigām plānots atvērt vēl 4 centrus, tādejādi pārsniedzot projektā iepļānotos rezultātus. Tāpat līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām pēc plāna ir notikuši 84 no 160 plānotajiem semināriem jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem.

„*Mikrokreditēšanas programmā*” 4 gadu laikā sākotnēji bija plānots piešķirt 700 mikro aizdevumus 4,6 milj. latu apmērā. Jau 2013.gada septembra beigās aizdevumu fonda apguves rādītāji bija labāki nekā sākotnēji plānots – 2 gadu laikā piešķirti 800 mikro aizdevumi par visu programmā pieejamo aizdevumu fonda budžetu. Līdz 2014.gada beigām ALTUM turpinās mikrokreditēšanu tikai jau no saņemtajām atmaksām, kā arī nodrošinās projektu uzraudzību. Līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām no saņemtajām atmaksām piešķirts 81 mikro aizdevums.

Projekta „*Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs*” mērķis ir ugunsdrošības pasākumu īstenošana pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs, lai radītu bērniem un jauniešiem drošu vidi. Līdz 2014.gada 1.ceturkšan beigām ir pabeigti visi ugunsdrošības sistēmu uzstādīšanas darbi – 116 izglītības iestādes aprīkotas ar ugunsdrošības sistēmām. Lai nodrošinātu aktivitātes “*Sociāli izglītojoša satura web spēle par ugunsdrošību un civilo aizsardzību*” īstenošanu, 2014.gada februārī tika izsludināts iepirkums par web spēles izstrādi, kurā tika saņemti 9 pieteikumi, notiek pieteikumu vērtēšana, kuru plānots pabeigt 2014.gada maijā.

Projekts „*Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā*” paredz sanācijas darbu veikšanu 5 objektos Rīgas Brīvostas teritorijā kopumā aptuveni 8 ha lielā platībā. Sanācijas darbus, kas ir galvenais projektā sasniedzamais rezultāts, pirmajā teritorijā (5,5 ha) VVD uzsāka 2013.gada martā. Uzstādītās tehnoloģijas darbojas un darbi norit sekmīgi. Par attīrīšanas darbiem otrajā teritorijā (2,5 ha lielā platībā) iepirkuma līgumam obligāti jābūt noslēgtam līdz 2014.gada jūnijam, lai nodrošinātu darbu uzsākšanu saskaņā ar projekta līgumu. Iepirkums tika izsludināts 2014.gada 14.februārī ar pieteikumu iesniegšanas termiņu – 14.aprīlis. Ņemot vērā laiku, kas nepieciešams pieteikumu izvērtēšanai, kā arī iespējamo sūdzību izskatīšanai, pastāv nopietns risks, ka līgums varētu netikt noslēgts laikā. Nozares ministrija (VARAM) 2013.gada nogalē ir izstrādājusi priekšlikumus (papildus izpētes un pilotprojekti Sarkandaugavas un Jaunmīlgrāvja teritorijā) projektā atlikušā finansējuma (4 milj. euro) izlietojumam atbilstoši projektā jau uzsāktajiem darbiem, gadījumā, ja VVD nespēs iepirkuma līgumu noslēgt noteiktajā termiņā. Projekts uzskatāms ar augstu ieviešanas risku, ievērojot tā sarežģītību un iepirkuma procedūras kavējumus, kā arī konstatētās problēmas līdzīga rakstura ES fondu līdzfinansētu VVD īstenotu projektu ietvaros. Projekta ieviešanas gaita tiek īpaši rūpīgi uzraudzīta arī no Šveices puses.

Pamatojoties uz finansējuma saņēmēju 2014.gada valsts budžetā plānotajiem maksājumiem līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām apgūts 99,8% no plānotā jeb 1,7 milj. euro. Nozaru ministrijām arī turpmāk regulāri jākontrolē projektu īstenošanu plānotās valsts budžeta izdevumu plānu izpildes.

7. Neatbilstības ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

Neatbilstība³⁰ ir jebkurš kopienas tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu, un par ko samazina projekta attiecināmās izmaksas. Par neatbilstību ar finansiālu ietekmi tiek uzskatīti gadījumi, kad finansējuma saņēmējam ir izmaksāts ES fondu finansējums un tas ir jāatgūst (tai skaitā ieturot no kārtējā vai nākamā maksājuma), piemērojot finanšu korekciju.

³⁰ Jebkurš LR vai ES tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Padomes 2006.gada 11.jūlija Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par ES fondiem un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 2.panta 7.punktā noteiktajam.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Metodoloģiskais atbalsts par neatbilstību administrēšanu pieejams ES fondu interneta vietnē³¹.

Ziņojumā analizētas neatbilstības ar finansiālu ietekmi – neatbilstība, kurā finansējuma saņēmējam ir veikta ES fondu līdzekļu atmaksa, un veiktajā maksājumā ir ietverti neattaisnoti / neattiecināmi / nepamatoti izdevumi, piemērota jebkura no atgūšanas procedūrām, samazinot projekta attiecināmās izmaksas.

ES fondu interneta vietnē³² tabulā Nr.1 pieejama informācija par neatbilstībām un neatbilstoši veiktiem izdevumiem (turpmāk analizē – neatbilstība) un atgūtiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem pārskata periodā un kumulatīvi uz pārskata perioda beigām, tabulā Nr.2 – informācija par 2014.gada 1.ceturksnī konstatētajām neatbilstībām tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos un tabulā Nr.3 informācija par aktivitātēm, kurās konstatēto neatbilstību apjoms pret aktivitātēs pieprasīto finansējumu pārsniedz 2% līmeni, norādot riskantākās aktivitātes, jomas, kurām tiek veikta pastiprināta uzraudzība no VI un AI, SI puses.

7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2013.gada 31.decembrim

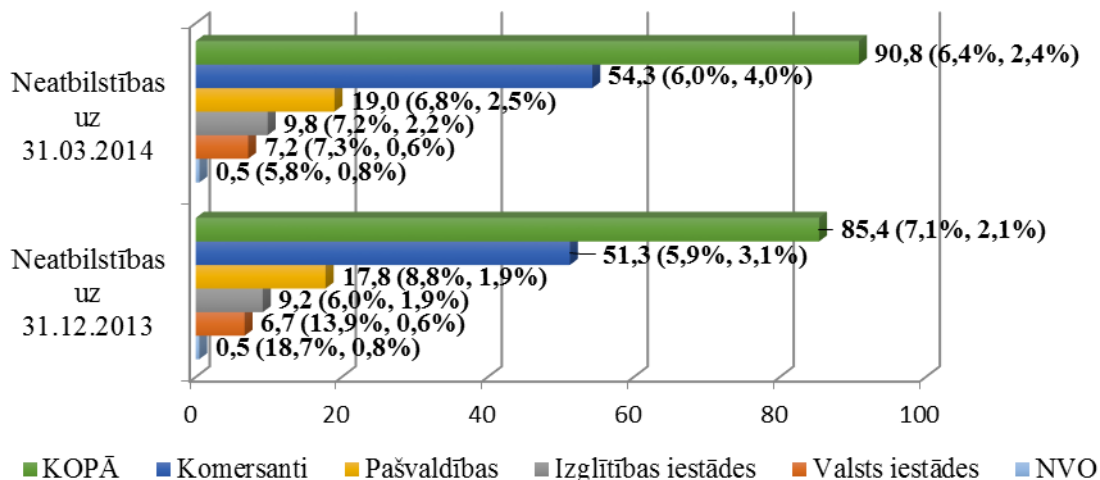
Salīdzinājumā ar neatbilstību apjomu līdz 2013.gada 31.decembrim, tas ir pieaudzis par 5,4 milj. *euro* jeb 6,4% (skatīt grafikā Nr.16). Analizējot datus par 2014.gada pirmo ceturksni kopumā, secināms, ka konstatēto neatbilstību apjoms pieaug lēnāk kā 2013.gada ceturtajā ceturksnī. Tas skaidrojams ar intensitāti, kādā tiek īstenoti projekti, kā arī 2007. – 2013.gada plānošanas perioda tuvošanos noslēgumam. Līdz 2014.gada 31.martam neatbilstību apjoms veido 90,8 milj. *euro* jeb 2,4% no kopējā finansējumu saņēmēju pieprasītā finansējuma (3,7 mljrd. *euro*) (skatīt grafikā Nr.16). Līdz pārskata perioda beigām kopumā atgūti bija 77,6 milj. *euro* jeb 87,1% no kopējā neatbilstību apjoma. Ceturksnī atgūti 3,5 milj. *euro* jeb 52,3% no pārskata periodā konstatētajām neatbilstībām.

³¹ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondu vadlīnijām, metodikām un skaidrojumiem: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1099>

³² ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1188>

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Grafiks Nr.16 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem kumulatīvi uz 2014.gada 31.martu un uz 2013.gada 31.decembri; milj. euro (% pieaugums pret iepriekšējo pārskata periodu – 2013.gada 31.decembri un 2013.gada 30.septembri; % no kopējiem finansējuma saņēmēju pieprasītajiem maksājumiem uz 2014.gada 31.martu un uz 2013.gada 31.decembri).”

Kopumā 2014.gada 1.ceturksnī lielākais neatbilstību apjoms 2,6 milj. euro apmērā konstatēts 230 maksājumu pieprasījumu pārbaudēs. Otrs lielākais neatbilstību apjoms 2,0 milj. euro apmērā konstatēts 47 RI sertificēto izdevumu pārbaudēs un klasificētas kā „cita neatbilstība” vai „iepirkuma vai konkurences normu pārkāpums”.

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ietvaros 2014.gada 1.ceturksnī konstatēto neatbilstību apjoms veido 0,4 milj. euro, jeb 0,1% no kopējās maksājumu pieprasījumos iekļautās summas. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu, neatbilstību apjoms ir palielinājies. Lielāko apjomu jeb 0,4 milj. euro (87,0%) no neatbilstību apjoma DP ietvaros veido IZM pārraudzībā esošajos projektos konstatētās neatbilstības, kas skaidrojams ar projektā konstatēto neatbilstību (0,3 milj. euro) – aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību, piemērojot finanšu korekciju 100% apmērā visai projekta attiecināmajai izmaksu kopsummai. Pārskata periodā pēc finansējuma saņēmēja veida visbiežāk neatbilstības tikušas atklātas izglītības iestāžu īstenotajos projektos – 86,4%, būtiski samazinājies pašvaldību iestāžu projektos konstatētais neatbilstību apjoms – 3,1%. Kopumā secināms, ka DP ietvaros līdz šim veiktie pasākumi neatbilstību apjoma samazināšanā vērtējami pozitīvi. Kumulatīvi līdz pārskata perioda beigām ir atgūti 94,7% no kopējā konstatēto neatbilstību apjoma. Lielākoties neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana notiek, ieturot neatbilstību summu no kārtējā vai nākamā maksājuma pieprasījuma, pārējos gadījumos atmaksa tiek veikta labprātīgi.

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros 2014.gada 1.ceturksnī kopējais konstatēto neatbilstību apjoms ir 2,2 milj. euro, kas ir trīs reizēs vairāk nekā iepriekšējā ceturksnī (0,72 milj. euro). No ceturksnī neatbilstoši veikto izdevumu kopējās summas 0,59 milj. euro ir 2013.gadā RI konstatētā neatbilstība projektā „Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai”, kuras summa 2013.gada decembrī tika palielināta saskaņā ar VI lēmumu piekrist RI un EK sniegtajam viedoklim un izteikt EM ieteikumu veikt korekcijas aktivitātes

„Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai” ietvaros saistībā ar neatbilstoši mērķim izsniegtajām sešām garantijām un izslēgt tās no izdevumu deklarācijas. Savukārt 0,84 milj. *euro* ir neatbilstoši veikto izdevumu summa “Zinātnes infrastruktūras attīstība” aktivitātes projektā, kur tika konstatētas aizdomas par krāpšanu, kā rezultātā pārtraukti maksājumi. No VIAA jau tika saņemta informācija, ka pastāv iespēja, ka šī neatbilstība tiks anulēta, jo gala lēmums būs atkarīgs no tiesībsargājošās iestādes lēmuma. Ņemot vērā ka 26,8% no neatbilstību kopsummas ir neatbilstība, kas konstatēta finanšu instrumentos un 38,1% ir neatbilstība, kas iespējams tiks anulēta, var secināt, ka reālais neatbilstību apjoms pārskata periodā ir 0,77 milj. *euro*. Kopumā DP ietvaros lielākā neatbilstību daļa, jeb 47,7% no neatbilstoši veikto izdevumu summas, ir saistīta ar aizdomām par krāpšanu, savukārt 37,2% veido citas neatbilstības, kur 72,0% ir RI konstatētais gadījums finanšu instrumentos. 14,0% no kopējas neatbilstoši veikto izdevumu summas veido pārkāpumi, kuri ir saistīti ar finansējuma saņēmēju nespēju pildīt līguma vai vienošanās nosacījumus. Krietni mazāks nekā iepriekšējā periodā ir iepirkuma vai konkurences normu pārkāpumu apjoms, tikai 0,7%. Līdz ar to secināms, ka iepirkumu pirmspārbaužu veikšana ir efektīvs instruments neatbilstību apjoma iepirkumos mazināšanā.

DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros lielais vairākums neatbilstību konstatētas iepirkumu vai konkurences pārkāpumu jomā pašvaldību īstenotajos projektos, neievērojot iepirkumu procedūru nosacījumus atbilstoši Publisko iepirkumu likumam. Pārkāpumi galvenokārt atklāti RI sertificēto izdevumu pārbaudēs aktivitātē “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” (1,3 milj. *euro* apmērā). IKT jomā pamatā neatbilstības tiek konstatētas iepirkumos, kas veikti 2011.gadā un agrāk, bet pēc tam, kad 2012.gadā tika ieviesta pirmspārbaužu veikšana situācija ievērojami uzlabojusies un līdzīga tipa neatbilstības tiek konstatētas ievērojami retāk. Pārskata periodā DP ietvaros ir konstatētas arī šādas neatbilstības: noslēgto līgumu nosacījumu neievērošana un neatbilstoši veikti būtiski līguma grozījumi. Papildus tam nav veikti būvdarbu aktos minētie darbi vai tie veikti mazākā apjomā nekā paredzēts būvdarbu tāmē, ir veikti papilddarbi, kas nav paredzēti vienošanās dokumentos, finansējuma saņēmējs ir ierosinājis lauzt līgumu.

DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” attiecībā uz krāpšanās gadījuma lietu, ko izmeklē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB), saistībā ar konstatējumu par izsniegtu viltotu VID izziņu, ko iepirkuma konkursa pretendents izmantoja, lai atbilstu iepirkumu vērtēšanas kritērijiem, kā rezultātā tā uzvarēja vairākos Daugavpils pilsētas un novada domes, Liksnas, Kalkūnes un Demenes pagasta pārvaldes un VARAM atbildības aktivitāšu projektu ietvaros rīkotajos publiskajos iepirkumos (14 iepirkumi), kas līdzfinansēti no ERAF un ES lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, VI joprojām aicina AI un SI izvērtēt iespēju pagarināt neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu līdz brīdim, kad KNAB pieņems lēmumu par izmeklēšanas rezultātiem. Joprojām VI tiek gaidīta atbildes vēstule no EK, lai saskaņā ar EK un VI norādījumiem iestādes varētu pieņemt galīgo lēmumu par Daugavpils pilsētas domes īstenotā projekta ietvaros atlikto izdevumu attiecināmību.

Saskaņā ar 2013.gada pēdējā ceturkšņa MK protokollēmuma³³ 8.punktu FM ir izvērtējusi protokolā minētos četrus pašvaldību neatbilstību gadījumus par kopējo neatbilstību apjomu 0,7 milj. *euro*, kas ir salīdzinoši lielas summas, kā arī šie neatbilstību gadījumi tika izskatīti šī gada 13.februārī vadošās iestādes organizētajā sanāksmē ar AI/SI par 2013.gada 4.ceturksnī konstatētajām neatbilstībām, kur par diviem no tiem nolemts ziņot EK/OLAF saskaņā ar normatīvos aktos noteikto. Neatbilstību gadījumi saistīti ar to, ka:

1. projektā „Bauskas novada Mežotnes pagasta Strēlnieku ciema ūdenssaimniecības attīstība” lauzts līgums, jo nevarēja divu gadu laikā īstenot projektu, kā to paredz MK noteikumi par aktivitātes īstenošanu, neatbilstoši veiktais finansējums atmaksāts;
2. projektā „Līvānu novada pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana” konstatēti iepirkuma pārkāpumi, neatbilstoši veiktie izdevumi ieturēti;
3. projektā „Madonas novada Praulienas pagasta Praulienas ciema ūdenssaimniecības attīstība” aizdomas par krāpšanu, neatbilstoši veiktie izdevumi nav atgūti. Tiek gaidīta informācija no policijas;
4. projektā „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Valkā, II kārtā” konstatēti vairāki ieviešanas nosacījumu pārkāpumi, neatbilstoši veiktie izdevumi ir ieturēti, bet gadījums nav slēgts, jo VARAM gaida skaidrojumus no finansējuma saņēmēja.

Izvērtējot iepriekš minētos neatbilstību gadījumus, kā arī kārtējā ceturksnī konstatētos neatbilstību gadījumus, jāsecina, ka ieturēšana no maksājumu pieprasījuma ir drošs atgūšanas veids. Citos gadījumos, ja nav iespējama ieturēšana, AI/SI ir grūtības ar atgūšanu, piemēram, pašvaldības apstrīd lēmumu, neatmaksā līdzekļus u.tml. Līdz ar to ir nepieciešams kopīgs risinājums, iesaistot gan FM, gan VARAM, lai vienotos par iespējamiem pašvaldību disciplinēšanas instrumentiem, turpmāko rīcību t.sk. atgūšanas procesa uzlabošanu. Šis jautājums īpaši aktuāls ir saistībā ar 2014. – 2020.gada plānošanas perioda uzsākšanu. Ņemot vērā, ka vadošā iestāde ir uzsākusi darbu pie jaunā plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas izstrādes, kā arī, lai turpmāk novērstu situācijas, kad pašvaldība neatmaksā neatbilstoši veiktus izdevumus ES fondu līdzfinansētajos projektos, FM ir lūgusi VARAM līdz 2014.gada 3.martam sniegt priekšlikumus iespējamiem risinājumiem³⁴, taču pārskata periodā tie nav saņemti, par ko FM ir nosūtījusi VARAM atkārtotu lūgumu. Pēc priekšlikumu saņemšanas tie tiks izvērtēti un atbilstoši plānotas turpmākās darbības. Detalizētāka informācija par progresu šī jautājuma risināšanā tiks sniegta turpmākajos ceturkšņa informatīvajos ziņojumos.

2014.gada 7.aprīlī notika sanāksme ar VARAM kā pašvaldību darbību pārraugošo institūciju, IZM, VIAA, VI un Latvijas Pašvaldības savienību par Naukšēnu novada pašvaldības neatmaksātajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem 4,3 tūkst. *euro* apmērā, kas radušies projekta „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Naukšēnu vidusskolā” īstenošanas laikā. Sanāksmē VARAM atkārtoti aicināja projekta finansējuma saņēmēju Naukšēnu novada pašvaldību atmaksāt neatbilstoši veiktus izdevumus. Sanāksmes rezultātā Naukšēnu novada dome 2014.gada 16.aprīlī

³³ MK 11.03.2014. protokols Nr.16 38.§.

³⁴ FM 12.02.2014. vēstule Nr.16-3-01.1/876

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

pieņēma lēmumu atmaksāt neatbilstoši veiktus izdevumus 4,3 tūkst. *euro* apmērā un 17.04.2014. ir veikta atmaksa.

Atsaucoties uz 2013. gada 4. ceturkšņa informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju par VVD projektu īstenošanas kapacitāti, jo ir vērojams sistēmisks trūkums, ko apliecina konstatētās problēmas vairākos VVD īstenotos projektos, VARAM tika lūgts veikt kompleksu VVD kapacitātes izvērtējumu un sniegt priekšlikumus situācijas risināšanai, t.sk. nodrošinot, ka tiek veikta dienesta pārbaude saskaņā ar MK 08.03.2011. sēdes protokollēmuma Nr.14, 21. § ceturto punktu³⁵. VARAM ir informējis, ka šis jautājums joprojām ir izvērtēšanas stadijā, līdz ar to detalizētāku informāciju VI sniegs nākošajā ceturkšņa informatīvajā ziņojumā.

2014. gada 14. aprīlī no CFLA tika saņemta vēstule, kurā tika norādīts, ka CFLA pieņēmusi lēmumu par neatbilstības konstatēšanu VRAA projektā Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/005 "Pašvaldību funkciju atbalsta sistēmas izveides 1.kārta", kā arī informējot, ka VRAA rīcībā nav pieejami finanšu līdzekļi 68 663,49 *euro* apmērā neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu veikšanai. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.740 "Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un apgūst neatbilstošos izdevumus" 23.punktu vadošā iestāde aicina MK lemt par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu. Vadošā iestāde š.g. 23.aprīlī aicināja VARAM sniegt apliecinājumu, ka neatbilstoši veiktie izdevumi no VRAA nav atgūstami, vienlaikus nodrošinot, ka tiek veikta dienesta pārbaude saskaņā ar MK 08.03.2011. sēdes prtokollēmuma Nr.14, 21. § ceturto punktu³⁶.

Pārskata periodā līdzīgi kā iepriekš ir vairākas aktivitātes, kurās neatbilstību apjoms pret aktivitātē iesniegtajiem maksājumu pieprasījumiem pārsniedz 2% būtiskuma līmeni. 2014.gada 1.ceturksnī situācija salīdzinājumā ar 2013.gada 4.ceturksni nav būtiski mainījies. Līdz šim iestādes regulāri un pēc nepieciešamības nodrošina dažādas preventīvas darbības (semināri, konsultācijas, iepirkumu pirmspārbaudes u.c.) neatbilstību mazināšanai. Kā nozīmīgs un pozitīvs piemērs neatbilstību mazināšanā iepirkumu jomā minama VIAA prakse, kura, atbilstoši funkciju nodalījumam, tiek piemērota saskaņā ar IZM 06.03.2013. iekšējiem noteikumiem Nr.6 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda aktivitātes ”Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” otrās projektu iesniegumu atlases kārtas projektu sagatavošanai un ieviešanai nepieciešamo dokumentu izstrādāšanas, saskaņošanas un finanšu līdzekļu izmantošanas kārtība”, izstrādājot standarta iepirkumu (būvniecības, iekārtu, autoruzraudzības) parauglikumus, tādējādi maksimāli samazinot riskus un iespējamās neatbilstības būvniecības iepirkumos. Vienlaikus tas efektīvizē finansējuma saņēmēju darbu un sagatavošanos projektu īstenošanai. Šie nolikumi ir saskaņoti ar IUB.

³⁵ Gadījumos, kad konstatēti neatbilstoši veikti izdevumi valsts budžeta iestādes īstenojamā projektā apmērā virs 85 latiem, attiecīgajai iestādei veikt dienesta pārbaudi atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 35.panta pirmajai daļai un pēc dienesta pārbaudes atzinuma saņemšanas, ja nepieciešamas, ierosināt disciplinārlietu pret atbildīgajām amatpersonām un pārvaldes amatpersonām. Disciplinārlietas tiek ierosinātas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārbildības likumu.

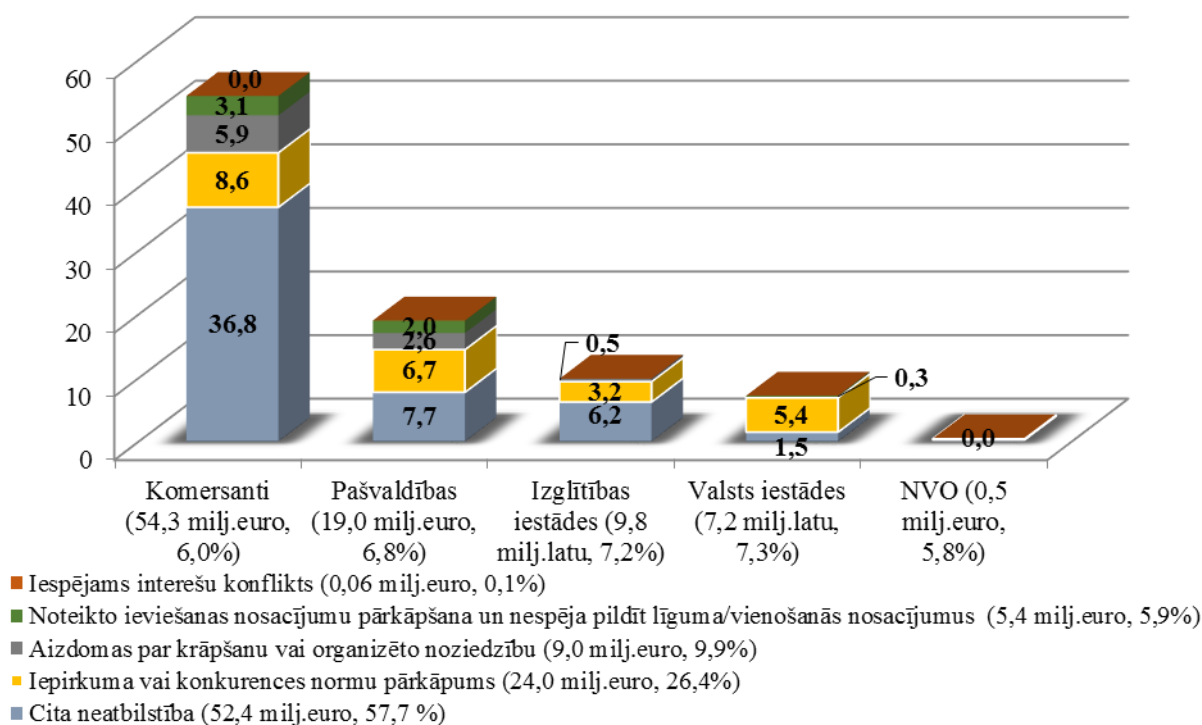
³⁶ Skat. iepriekšējo skaidrojumu

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Papildus, lai risinātu problēmas būvniecībā kopumā, t.sk., ES fondu projektos, kuri ietver būvniecību, 2014.gada 29.janvārī starp ES fondu administrēšanā iesaistītajām iestādēm notika sanāksme par plānotajām izmaiņām normatīvajā regulējumā būvniecības jomā. Savā redzējumā dalījās EM. Papildus tam EM kā nozares atbildīgā iestāde sadarbībā ar citām ES fondu administrēšanā iesaistītajām institūcijām, nepieciešamības gadījumā iesaistot būvniecības nozares ekspertus, līdz 2014.gada 30.jūnijam izstrādās un iesniegs MK informatīvo ziņojumu, ietverot tajā izvērtējamu par konstatētajiem būvniecības kvalitātes trūkumiem, to rašanās iemesliem un sniegt priekšlikumus turpmākai rīcībai būvniecības nozares sakārtošanā un problēmjauditājumā risināšanā³⁷.

Detalizēta informācija par 2007 – 2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību apjomu dalījumā pa finansējumu saņēmēju veidiem un neatbilstību veidiem apkopota ziņojuma grafikā Nr.17.

Grafiks Nr.17 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem un neatbilstību veidiem uz 2014.gada 31.martu, milj. euro (neatbilstību % pieaugums pa finansējuma saņēmēju veidiem salīdzinājumā ar datiem līdz 2013.gada 31.decembrim, neatbilstību % pa neatbilstību veidiem no kopējā neatbilstību apjoma).”

Kopējās tendences 2007. – 2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību sadalījumā pa neatbilstību veidiem saglabājas līdzīgas kā iepriekš, savukārt pārskata periodā apjomīgākās neatbilstības lielākoties konstatētas iepirkumu jomā (3,1 milj. euro), kā arī ir aizdomas par krāpšanu (1,4 milj. euro). Vienlaikus jāņem vērā, ka šie pārkāpumi lielākoties konstatēti iepirkumos, kas notikuši 2010. un 2011.gadā, kad vēl netika veiktas iepirkumu pirmspārbaudes. Sākot ar 2012.gadu situācija uzlabojas un jau preventīvi pārkāpumi tiek novērsti.

³⁷ Atbilstoši MK 19.11.2013 sēdes protokola Nr.61 66 § 13.punktam

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

Lai mazinātu iepriekš minēto pārkāpumu skaitu un apjomu ES fondu projektu ietvaros, VI regulāri pilnveido PPIV metodoloģiju, risku noteikšanas kritērijus, ņemot vērā līdzšinējos konstatējumus un praksi. Tādā veidā koncentrējot kontroles uz riskantākajām jomām. Tāpat problēmjautājumi regulāri tiek pārrunāti dažādās sanāksmēs, tādējādi savstarpēji apmainoties ar viedokļiem un labajām praksēm ES fondu projektu administrēšanā.

Analizējot zaudējumus valsts budžetam pārskata periodā, kas ir neatbilstības, kuras konstatētas tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos, tai skaitā pašvaldību īstenotajos projektos, kā arī citi neatbilstošie no budžeta veiktie izdevumi, par ko netiks saņemts ES līdzfinansējums, secināms, ka kopumā valsts budžetam pārskata periodā radīti zaudējumi 3,7 milj. *euro* apmērā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu neatbilstību apjoms šo finansējuma saņēmēju īstenotajos projektos palielinājies par 0,6 milj. *euro*. Izdevumi tiek atgūti, tos ieturot no kārtēja/nākamā maksājuma, norakstot, atgūstot un ziņojot MK. Papildus zaudējumus valsts budžetam rada neatbilstības, kuras konstatētas komersantu un NVO īstenotajos projektos, ja tos nav iespējams atgūt.

7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros

Līdz pārskata perioda beigām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos Valsts kase par neattiecināmiem izdevumiem atzina 2,4 tūkst. *euro* - konstatētie pārkāpumi ir dažāda veida programmu apsaimniekotāju (nozares ministriju) administratīvie pārkāpumi.

CFLA un Valsts kase līdz pārskata perioda beigām par neattiecināmiem izdevumiem kopumā ir atzinušas 176,8 tūkst. *euro* jeb 0,4% no Šveices programmā pieejamā kopējā publiskā finansējuma. 2014.gada 1.ceturksnī ir konstatēti neatbilstoši veiktie izdevumi programmas „*Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos*” apakšprojektos 21,2 tūkst. *euro* apmērā (trūkstošī vai neatbilstošī sagatavoti attaisnojuma dokumenti un iepirkumu pārkāpumi).

8. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai

8.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Būtiskākie 2014.gada 1.ceturksnī paveiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir šādi:

- 1. Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm** ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstošī veikto izdevumu rašanās risku
 - 1) *Vadlīnijas Nr.10.10 „Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos”*

2013.gada 19.decembrī EK apstiprināja jaunas vadlīnijas finanšu korekciju piemērošanai publiskajiem iepirkumiem, kas paredz izmaiņas līdzšinējās prasībās attiecībā uz finanšu

korekciju piemērošanu ES fondu finansētajos projektos. Jaunās vadlīnijas nosaka līdzīgus principus gan Publisko iepirkumu likuma subjektiem gan tiem, kuriem piemēro regulējumu par pasūtītāja finansētiem projektiem. Metodoloģiskā atbalsta stiprināšanas ietvaros vadlīnijas precizētas atbilstoši jaunajām EK vadlīnijām, kā arī tās papildinātas ar vairākiem proporcionālo korekciju piemērošanas gadījumiem. Papildus skaidri noteikta vadlīniju piemērošana arī EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmās.

2) *Vadlīnijas Nr.10.7. "Vadlīnijas par projekta attiecināmo izmaksu pamatojošiem dokumentiem un to pārbaudēm"*

Vadlīnijas ir aktualizētas, iestrādājot ES fondu atbildīgo un sadarbības iestāžu iesniegtos komentārus un priekšlikumus. Atbilstoši iestāžu praksei un saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir precizēti vairāku izmaksu kategoriju pamatojošie dokumenti, noteikta prasība pārbaudīt ne tikai avansa izlietojumu un tā atmaksas nepieciešamību, bet arī vērtēt avansa piešķiršanas nepieciešamību, papildināts ar dokumentiem, kurus ir nepieciešams iesniegt, pamatojot zaudējumus no līgumsoda piemērošanas, kā arī veikti precizējumi, ņemot vērā eiro valūtas ieviešanu.

3) *ES fondu vadības informācijas sistēmas (VIS) Biznesa rokasgrāmata*

Aktualizēta ES fondu VIS Biznesa rokasgrāmata. Galvenās izmaiņas saistītas ar pāreju uz *euro* valūtu, pārbaudēm projektu īstenošanas vietās un nepilnajām pārbaudēm, iepirkumu pirmspārbaudēm, atgūšanas veidu „Ieturēts no nākamā maksājumu” un „Ieturēts no kārtējā maksājuma” izmantošanas nosacījumiem, pārbaužu projektu īstenošanas vietās un lauka „Novēršanas datums” aizpildīšanu un neatbilstību sadaļas aizpildīšanu avansa atmaksas gadījumā.

4) *Forums ar atbildīgajām un sadarbības iestādēm par būtisko pārmaiņu vērtēšanu*

2014.gada 5.februārī ES fondu vadošā iestāde organizēja ES fondu atbildīgajām un sadarbības iestādēm forumu diskusijai ar mērķi ES fondu atbildīgajām un sadarbības iestādēm apmainīties ar pieredzi būtisko pārmaiņu vērtēšanā un vienoties par vienotas prakses piemērošanu būtisko pārmaiņu identificēšanai un kontroļu veikšanai, domājot par iespējamiem risinājumiem un pieeju jaunajā ES fondu plānošanas periodā. Foruma laikā veicināta diskusija ar iestādēm par to iesniegtajiem būtisko pārmaiņu vērtēšanas gadījumiem, veidojot kopējo priekšstatu par būtisko pārmaiņu formām un to iespējamajiem risinājumu veidiem.

5) *Skaidrojums par soda naudām ES fondu projektos*

Aktualizēts ES fondu vadošās iestādes skaidrojums par no izpildītāja saņemtajām vai ieturētajām soda naudām ES fondu projektos, ņemot vērā ES fondu atbildīgo un sadarbības iestāžu iesniegtos papildus jautājumus par šo tēmu, tajā skaitā skaidrojot līgumsoda piemērošanu noslēgtajos līgumos, gadījumus, kad soda nauda uzskatāma par zaudējumu kompensāciju, veicamās darbības, ja soda nauda saņemta projektā atkarībā no tā, vai finansējuma saņēmējs ir valsts budžeta iestāde, soda naudas atspoguļošana maksājuma pieprasījumā.

2. Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

- 1) *Grozījumi MK 2010.gada 16.februāra noteikumos Nr.140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”*

MK noteikumu projekts grozījumiem MK 2010.gada 16.februāra noteikumos Nr.140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā” 2014.gada 4.aprīlī ar Finanšu ministrijas vēstuli Nr.11-VK/1966, iesniegts Valsts kancelejā izskatīšanai MK sēdē. Grozījumi minētajos noteikumos paredz nosacījumus, kādos gadījumos SI vai AI varēs veikt daļēju PPĪV, ka lielajiem projektiem projekta riska līmeni nevērtē, tiem riska līmeni nosaka uzreiz kā augstu, kā arī AI vai SI, veicot pārbaudi, jāpārlicinās par līgumā vai vienošanās par projekta īstenošanu noteikto prasību ievērošanu attiecībā uz horizontālām prioritātēm. Papildus minētajos noteikumos precizēts apakšpunkts, nosakot, ka SI vai AI, pamatojoties uz tās veikto ES fonda projekta risku izvērtējumu, pēc līguma vai vienošanās noslēgšanas ar finansējuma saņēmēju veic PPĪV vismaz reizi projekta īstenošanas gadā augsta riska projektiem, kā arī nosakot, ka VI vai SI, informējot par pārbaudes rezultātiem, ir tiesīga noteikt atbildīgo par ieteikumu ieviešanas uzraudzību.

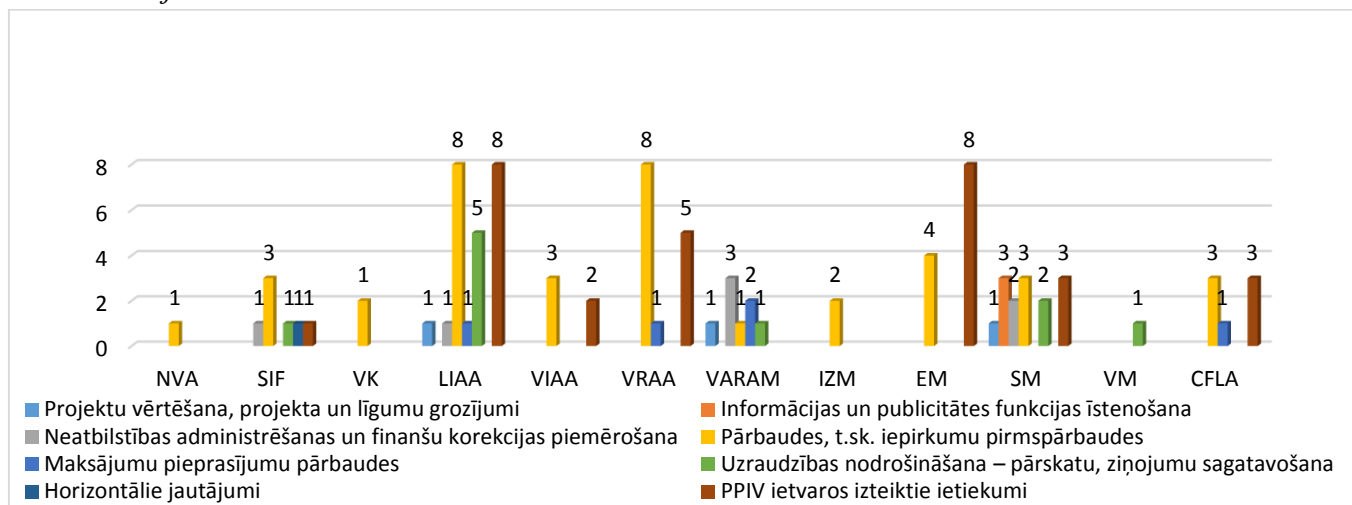
3. VI kontroļu un virsuzraudzības stiprināšana

Pārskata periodā VI ir noslēgusi 2013.gada perioda deleģēto funkciju pārbaudu ciklu, kā arī veikusi izvērtējumu par problemātiskajām jomām un nepieciešamajiem uzlabojumiem katrā iestādē un iestādēs kopumā, un konstatētajiem galvenajiem riskiem, secinājumiem, trūkumiem un ieteikumiem konstatēto trūkumu novēršanai.

Kopumā pārskata periodā un visā 2013.gadā ir vērojami uzlabojumi iestādēm deleģēto funkciju jomā - deleģēto funkciju pārbaudu ietvaros izteikto ieteikumu skaits, salīdzinājumā ar 2012.gadu, ir samazinājies par 38%, kas vērtējams pozitīvi un liecina, ka iestādes nodrošina atbilstošu deleģēto funkciju veikšanu un iestāžu darbības kvalitāte ir uzlabojusies. Iestādes ieteikumus pārsvarā gadījumu ievieš noteiktajos termiņos, bet gadījumos, kad ieteikumu ieviešana sākotnēji noteiktajā termiņa nav iespējama, iestādes ir lūgušas VI saskaņot termiņa pagarinājumu, norādot atbilstošu pamatojumu un argumentāciju. VI regulāri nodrošina izteikto ieteikumu ieviešanas uzraudzību, kā arī minētajiem aspektiem un jomām, kurās konstatētas atkāpes, pievērš papildus uzmanību, veicot deleģēto funkciju pārbaudes.

Zemāk redzamajā diagrammā attēlotas identificētās problemātiskākās jomas katrā iestādē, kurās būtu nepieciešami uzlabojumi. Grafikā atspoguļots tikai jomu skaits un izteikto ieteikumu statistika, bet detalizēta informācija, kas raksturo iestādes darbības kvalitāti un papildus informācija par katrā iestādē konstatētajiem trūkumiem un nepieciešamajiem uzlabojumiem pieejama attiecīgajā deleģēto funkciju pārbaudes ziņojumā.

Grafiks Nr.18 „ Jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi katrā iestādē, izteikto ieteikumu skaits katrā jomā”

Līdzīgi kā iepriekšējos periodos, arī šajā pārskatā periodā, kā arī visā 2013.gadā kopumā visbiežāk ieteikumi ir izteikti šādās jomās:

1. **Iepirkumu pirmspārbaudes** (t.sk. iepirkumu līgumu grozījumu atbilstība Publisko iepirkumu likumam (PIL)) – pārsvarā gadījumu konstatēta IUB metodikā ietvērto prasību interpretācija, aktuālajās metodikās noteikto principu un PIL noteiktā regulējuma novēlota ieviešana, tomēr konstatētajiem trūkumiem pārsvarā gadījumos ir tehniskas/rekomendējošas dabas iezīmes. Ņemot vērā, ka iepirkumu pirmspārbaudžu jomā ir konstatēts salīdzinoši liels atkāpju īpatsvars, 2013.gadā VI deleģēto funkciju pārbaudžu ietvaros sadarbojās ar IUB, kurš nodrošināja iestāžu veikto iepirkumu pirmspārbaudžu pēcpārbaudžu veikšanu, lai tādējādi stiprinātu iestāžu kapacitāti iepirkumu pirmspārbaudžu jomā. Minētā procesa ietvaros IUB ir sniedzis atzinumus par iestāžu veiktajām iepirkumu pirmspārbaudēm un izteicis virkni rekomendējošu rakstura ieteikumus iestāžu darbības uzlabošanai, kā arī norādījis uz būtiskākiem un mazāk būtiskiem trūkumiem pirmspārbaudžu veikšanā, kas iestādēm būtu jāņem vērā turpmākajā darbā, lai mazinātu iespējamo neatbilstību rašanās risku.
2. **Pārbaudes projektu īstenošanas vietās** – pārsvarā konstatētie trūkumi attiecas uz MK noteikumos Nr.140³⁸ noteikto termiņu neievērošanu attiecībā uz pārbaudes rezultāta noteikšanu un finansējuma saņēmēja informēšanu par noteikto rezultātu. Pārsvarā gadījumos konstatēts, ka minētajam par pamatu ir tas, ka nepieciešams iegūt papildu informāciju/ pamatojošos dokumentus no finansējuma saņēmēja (LIAA, CFLA, SM u.c.), lai, izanalizējot iegūto informāciju, pieņemtu atbilstošu lēmumu par pārbaudes rezultātu. Lai sniegtu risinājumu un turpmāk nodrošinātu vienotu pieeju šādās situācijās, vadošā iestāde ir aktualizējusi 12.2.metodiku³⁹, atrunājot AI/SI rīcību gadījumos, kad nepieciešams ilgāks laiks pārbaudes rezultāta noteikšanai un konstatēto atkāpju izvērtēšanai.

³⁸ Ministru kabineta 2010.gada 16.februāra noteikumi Nr.140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”.

³⁹ Metodika Nr.12.2. „Eiropas Savienības fondu vadošās iestādes metodika pārbaudžu veikšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā 2007. – 2013.gada plānošanas periodā”.

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

3. **Projektu iesniegumu vērtēšanas process** – kopumā ir gūta pārliecība, ka projektu iesniegumu vērtēšanas process tiek nodrošināts atbilstoši. Atsevišķos gadījumos konstatētas nepilnības atbilstošas publicitātes nodrošināšanā, t.i., novēloti publicēta projektu iesniegumu atlases un vērtēšanas kārtība iestādes tīmekļa vietnē, kā arī atsevišķas tehniskas nepilnības pārbaudes lapu aizpildīšanā. Papildus, lai nodrošinātu savlaicīgu reaģēšanu uz iespējamiem trūkumiem un nepilnībām projektu iesniegumu vērtēšanas procesā un iespējami ātru rīcību gadījumos, kad tiek konstatētas nepilnības, 2013.gadā VI veica projektu iesniegumu pārvērtēšanu pirms līgumu slēgšanas augsta riska aktivitātēs. Minēto plānots veikt arī turpmāk, ievērojot plānotās projektu iesniegumu atlases kārtas aktuālo aktivitāšu ietvaros.
4. **Maksājuma pieprasījumu pārbaudes** - galvenās konstatētās atkāpes, līdzīgi kā iepriekš, saistītas ar MK noteikumos Nr.1041 noteikto termiņu neievērošanu - atsevišķas iestādes būtiski kavē maksājumu pieprasījumu izskatīšanas termiņus, piemēram, SM, VARAM, LIAA u.c. Pēc pārbaūžu ietvaros konstatētā, tas visbiežāk saistīts ar to, ka iesniegtie maksājumu pieprasījumi ir sagatavoti nekvalitatīvi un tie ir nepilnīgi, un nepieciešama papildu dokumentācija, tāpat arī secināts, ka atsevišķām iestādēm ir nepietiekama kapacitāte. Minētais papildus konstatēts arī dažādu auditu ietvaros, kā arī FM veiktajā analīzē par termiņu neievērošanas iemesliem, kā rezultātā secināts, ka, galvenokārt, novirzes rodas objektīvu iemeslu dēļ, kā jau minēts iepriekš, piemēram, papildus precizējošās informācijas pieprasīšanas no finansējuma saņēmējiem, maksājumu pieprasījumu izskatīšanas posmā. Ņemot vērā arī arvien nopietnākas prasības par iestāžu veicamiem kontroles pasākumiem, jāņem vērā dažādu kontroļu, auditu rezultātā ES fondu vadības un kontroles sistēmā veiktie pilnveidojumi, kas prasa padziļinātākas un resursus ietilpīgākas kontroles atsevišķos jautājumos, kas kopumā objektīvi rezultējas nepieciešamībā veikt pārbaudes garākos termiņos nekā esošajā regulējumā. Tomēr ne vienmēr termiņu kavējumi ir tik viennozīmīgi un par katru konkrēto gadījumu detalizēta informācija pieejama iestādei deleģēto funkciju pārbaudes ziņojumā. Apzinot iemeslus esošajai situācijai, FM ir rosinājusi izstrādāt grozījumus MK noteikumos Nr.1041, veicot sabalansētas izmaiņas maksājumu pieprasījumu pārbaūžu termiņos atbilstoši reālajai situācijai ar mērķi nodrošināt kvalitatīvus pārbaūžu rezultātus. Detalizētāku informāciju skatīt šī ziņojuma 8.2. sadaļas 2.nodaļā.
5. **Datu ievade VIS** – atsevišķos gadījumos iestādes savlaicīgi nenodrošina aktuālo datu ievadi VIS, vai arī tiek ievadīta neprecīza/ nekorekta informācija attiecībā uz neatbilstībām, pārbaudēm, to plānotajiem termiņiem, rezultātiem u.c. VI ir apzinājusi visbiežāk pieļautās kļūdas un regulāri komunicē ar AI/SI dažādu darba grupu un forumu ietvaros, lai nodrošinātu vienotu izpratni un Biznesa rokasgrāmatā noteikto principu ievērošanu.
6. **Atbilstošas uzraudzības nodrošināšana** - atsevišķos gadījumos VI radušās bažas par pienācīgu uzraudzības nodrošināšanu no iestāžu puses (LIAA, SM, VARAM, SIF), kā rezultātā VI veikusi darbības, lai stiprinātu iestāžu uzraudzības funkcijas un gūtu pārliecību par atbilstošu un efektīvu deleģēto funkciju veikšanu - stiprināta AI un nozaru ministriju loma uzraudzības nodrošināšanā pār atbilstošu deleģēto funkciju izpildi, piemēram, ierosinot iestādēm skaidrāk atrunāt procesus, kādos gadījumos nepieciešama

lielāka AI iesaiste projektu uzraudzībā (dalība SI veiktajās PPIV, atbilstošas intensitātes un kvalitātes PPIV nodrošināšana u.c.).

Līdz šim veikto pārbaužu ietvaros nav novērotas sistēmiskas pazīmes, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību, un kurām būtu ietekmes uz izdevumu attiecināmību un konstatētie trūkumi lielākoties ir attiecināmi uz atsevišķiem procesiem iestādēs, kā rezultātā visbiežāk nepieciešami uzlabojumi iestādes iekšējās procedūrās vai procedūru atbilstoša piemērošana.

8.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

1. Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm

- 1) *Vadlīnijas Nr.10.11. „Vadlīnijas ziņošanai par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2007.-2013.gada plānošanas periodā”*

Vadlīniju aktualizēšanas ietvaros plānots tajās iekļaut detalizētākus skaidrojumus par neatbilstību ievadi VIS, veikt precizējumus atbilstoši VIS Biznesa rokasgrāmatas precizējumiem, kā arī skaidrāk definēt Neatbilstību vadības sistēmas (turpmāk - IMS) laukus un datu ievadi IMS.

2. Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

- 1) *Grozījumi MK 2010.gada 9.novembra noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība”*

Ņemot vērā ES fondu ietvaros veikto auditu rezultātā secināto un, lai uzlabotu kopējo maksājumu pieprasījumu izskatīšanas efektivitāti, plānots veikt grozījumus noteikumos, paredzot izmaiņas maksājumu pieprasījumu izskatīšanas termiņos, tajā skaitā diferencējot tos atbilstoši izskatāmajam maksājumu pieprasījumu veidam.

- 2) *Jaunā ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda normatīvie akti*

Informācija par plānotajām un veiktajām darbībām attiecībā uz jauno 2014. – 2020.gadu plānošanas periodu sniegta sadaļā „Jaunais ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periods”.

9. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē:

- 1) 2014. gada 15.janvārī EK oficiālai izskatīšanai tika iesniegts Partnerības līgums ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodam (turpmāk – Partnerības līgums);
- 2) 2014. gada 11.februārī DP „Izaugsme un nodarbinātība” izskatīta MK (apstiprināta ar MK 2014.gada 17.februāra rīkojumu Nr.71);
- 3) 2014. gadā 4.martā DP „Izaugsme un nodarbinātība” iesniegta oficiālai izskatīšanai EK;
- 4) 2014. gada 20.martā tika saņemti EK komentāri par Partnerības līgumu;
- 5) 2014. gada 28.martā notika Pagaidu uzraudzības komiteja par nākamā ES fondu plānošanas perioda 2014.-2020.gadam plānošanas dokumentiem.

Pārskata periodā turpinājās darbs pie ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem:

- 1) Uzsākts intensīvs darbs pie jaunās vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, t.sk. nepieciešamā metodoloģiskā atbalsta (attiecināmo un neattiecināmo izmaksu vadlīniju, izmaksu un ieguvumu analīzes vadlīniju) izstrādes un MK noteikumiem par horizontālajiem jautājumiem (budžeta noteikumu, vadības noteikumu) izstrādes.
- 2) 20.janvārī notika darba līmeņa tikšanās ar EK par vienkāršoto izmaksu piemērošanu jaunajā plānošanas periodā, ņemot vērā apstiprinātajās regulās piedāvātās opcijas. Šīs sarunas laikā tika apspriesti virzieni, kādos būtu iespējama plašāka vienkāršoto izmaksu veidu piemērošana tieši Latvijai ES fondu ietvaros, kādās izmaksu kategorijās būtu vēlams piemērot vienkāršotās izmaksas utt.
- 3) 1.ceturksnī tika izveidota iepirkumu komisija un notika darbs pie tehniskās dokumentācijas izstrādes konsultācijas pakalpojumu iepirkšanai, lai veiktu izvērtējumu par vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādi noteiktajām izmaksu kategorijām/ projektu darbībām, balstoties uz DP „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros norādītajiem specifiskajiem atbalsta mērķiem un to ietvaros atbalstāmajām darbībām.
- 4) 24.martā ir izsludināts iepirkums „Krāpšanas, kas ietekmē Eiropas Savienības finanšu intereses, apkarošanas valsts stratēģijas projekta izstrāde” par ***ES fondu krāpšanas apkarošanas un korupcijas novēršanas valsts stratēģijas projekta un rīcības plāna izstrādi***, lai nodrošinātu vienotu ES un valsts budžeta finanšu interešu aizsardzības valsts politikas ieviešanu un attīstību un izpildītu EK prasību ieviest efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus.
- 5) Uzsākts darbs pie informatīvā ziņojuma sagatavošanas par nepieciešamajiem cilvēkresursiem ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā noteikto funkciju nodrošināšanai un atbildīgo iestāžu specifisko atbalsta mērķu uzraudzības mehānismiem, kurš saskaņā ar MK pieņemto lēmumu ir jāsniedz MK trīs mēnešu laikā pēc DP „Izaugsme un nodarbinātība” apstiprināšanas EK. Pārskata periodā DP nav EK apstiprināta.

2014.gada 23.janvāra valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts un saskaņošanai nodots likumprojekts „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums” (VSS - 70). Likumprojekta mērķis, līdzīgi kā ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā, ir noteikt ES fondu vadības vispārējos pamatprincipus Latvijas Republikā. Likumprojektā noteiktas ES fondu vadībā iesaistīto institūciju un finansējuma saņēmēja tiesības un pienākumi, uzraudzības komitejas darbības pamatnoteikumi, deleģējums Ministru kabinetam noteikt, kā tiek nodrošināti ES fondu vadības posmi, ES fondu vadībā iesaistīto institūciju pieņemto lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība, kā arī informācijas atklātības nosacījumus attiecībā uz informāciju, kas saistīta ar projektiem. 2014.gada 14.februārī notika likumprojekta sabiedriskās apspriedes sanāksme, kuras ietvaros sabiedrības pārstāvjiem bija iespējas izteikt iebildumus un priekšlikumus par izstrādāto likumprojektu. Informējam, ka sabiedriskās apspriedes ietvaros piedalījās vairāk kā 20 interesenti, kā arī tika saņemti vairāki ierosinājumi un FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

ieteikumi, kas tika apkopoti. Šobrīd turpinās darbs pie likumprojekta izstrādes, lai to precizētu atbilstoši institūciju izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem valsts sekretāru sanāksmes saskaņošanas procesa ietvaros.

Papildus norādām, ka Finanšu ministrija ir uzsākusi darbu arī pie MK noteikumu projektu izstrādes - par kārtību, kādā ES fondu 2014. – 2020.gada plānošanas perioda ietvaros plāno valsts budžeta līdzekļus un veic maksājumus ES fondu projektu īstenošanai, kā arī sagatavo EK iesniedzamo maksājuma pieteikumu un kontu slēgumu un par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina ES fondu ieviešanu 2014. - 2020.gada plānošanas periodā.

Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi:

- 1) Maijā plānots iesniegt EK atbilstoši saņemtajiem komentāriem precizētu Partnerības līgumu;
- 2) Maijā tiek gaidīti oficiālie EK komentāri par DP „Izaugsme un nodarbinātība”;
- 3) Jūnijā plānots apstiprināt Partnerības Līgumu.
- 4) 2014.gada 2.ceturksnī plānots izsludināt:
 - Iepirkumu *par vienkāršoto izmaksu piemērošanu jaunajā plānošanas periodā*, t.sk. izstrādājot atsevišķas metodikas vienkāršoto izmaksu ieviešanai, kas ievērojami samazinās administratīvo slogu finansējuma saņēmējiem un vienkāršos 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmu.
 - iepirkumu par ES fondu VI visu līmeņu darbinieku teorētisko un praktisko apmācību organizēšanu par risku vadību ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda ietvaros kontekstā ar sagatavotajiem plānošanas dokumentiem, nodrošinot visaptverošas zināšanas un vienotu izpratni par risku vadību, lai apmācību ietvaros sagatavotu *ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda risku vadības stratēģijas projektu*.
- 5) Plānots turpināt darbu pie vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, lai veicinātu veiksmīgu sistēmas akreditāciju un perioda uzsākšanu.
- 6) Ministru kabineta noteikumu projektu par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina ES fondu ieviešanu 2014. - 2020.gada plānošanas periodā, tai skaitā tam pievienoto ES fondu projekta iesnieguma standartveidlapu plānots nodot sabiedriskai apspriedei šī gada maija mēnesī.
- 7) Tāpat nākamā pārskata perioda ietvaros plānots noslēgt likumprojekta „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums” saskaņošanas procesu un nodrošināt likumprojekta iesniegšanu izskatīšanai MK sēdē.
- 8) Ir apkopota informācija par plānoto laika grafiku tiem specifiskajiem atbalsta mērķiem, kuru īstenošanu paredzēts uzsākt 2014. un 2015.gadā (skatīt informatīvā ziņojuma 2.pielikumu “Specifisko atbalsta mērķu laika grafiks 2014. un

2015.gadam”). Attiecīgi tiks turpināts darbs pie nosacījumu izstrādes savlaicīgai specifisko atbalsta mērķu īstenošanai.

10. Iepriekšējo MK lēmumu izpilde

Saskaņā ar MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 12.punktu EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmu apsaimniekotāji 2014.gadā plāno nodrošināt investīcijas Latvijā 23,1 milj. *euro* apmērā (20,8 milj. *euro* – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 2,3 milj. *euro* – valsts budžeta līdzfinansējums). Līdz 2014.gada 1.ceturkšņa beigām bija plānots izlietot 2,3 milj. *euro*, no kuriem ir izlietoti 2,1 milj. *euro* (jeb 91%).

Attiecībā uz šī paša protokollēmuma 13. punktu ir sasniegts šāds statuss:

- **Atbildīgā ministrija izstrādā** ātrāk uzsākamā SAM ieviešanai nepieciešamo informatīvo ziņojumu vai MKN (SAM 4.2.1. „Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās” 1.atlases kārtu „Energoefektivitātes pasākumi dzīvojamās ēkās”; SAM 6.1.3. „Nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru uz Rīgas maģistrālajiem pārvadiem un novērst maģistrālo ielu fragmentāro raksturu”; SAM 8.1.3. „Modernizēt profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību”);
- Ātrāk uzsākamā SAM ieviešanai nepieciešamais informatīvais **ziņojums vai MKN ir saskaņošanas procesā** (SAM 6.1.5. „Valsts galveno autoceļu segu pārbūve, nestspējas palielināšana”; SAM 6.3.1. „Palielināt reģionālo mobilitāti, uzlabojot valsts reģionālo autoceļu kvalitāti”; SAM 7.5.3. „Atbalstīt prioritāro (sirds un asinsvadu, onkoloģijas, perinatālā un neonatālā perioda aprūpes un garīgās veselības) veselības jomu veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādi un ieviešanu, jo īpaši, sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju veselības uzlabošanai”);
- Ātrāk uzsākamā SAM ieviešanai nepieciešamais informatīvais ziņojums vai **MKN ir apstiprināti MK** (SAM 7.2.1. „Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvi Jauniešu garantijas ietvaros” 1.atlases kārtu „Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai” un 2.atlases kārtu „Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana garantijas jauniešiem sistēmas ietvaros”);
- **SAM ātrāka īstenošana atlikta** (SAM 1.1.1. „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā”; SAM 5.6.1. „Veicināt pilsētas revitalizāciju, vides kvalitātes uzlabošanu un investīciju piesaistīšanu, veicot ilgtspējīgus ieguldījumus nacionālas nozīmes sabiedriskos objektos un multifunkcionālā sabiedriskā infrastruktūrā”).

Attiecībā uz protokollēmuma 15. punktu par neatļaušanu uzsākt aktivitātēm analoģu specifisko atbalsta mērķu ieviešanu 2014. – 2020.gada plānošanas perioda ietvaros EM un

IZM, jautājums tika izskatīts KDG š.g.19.februāra un 19.marta sēdēs un atbilstoši KDG lemtajam, lai izstrādātu precīzu risku novēršanas stratēģiju, ir nepieciešams sagaidīt aktivitātes “Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.projektu iesniegumu atlases kārtas noslēgumu. Lēmums par tālāku rīcību tiks pieņemts pēc sākotnējām aplēsēm par nepieciešamo finansējuma apjomu aktivitātes “Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.kārtas ietvaros apstiprināto projektu īstenošanai. Atsevišķu darbības plānu MK nav plānots stiprināt, taču nepieciešamības gadījumā MK tiks iesniegti attiecīgie MK noteikumu projekti, kas paredz finansējuma pārdali.

Kopumā tiek pildīti šī protokollēmuma punkti, bet vairākumam lēmumu izpildes termiņš ir līdz šī gada beigām, tad arī varēs spriest par to izpildes statusu. Par būtisku izpildes statusu ziņosim turpmākajos ziņojumos.

11. Secinājumi un turpmākā rīcība

Pārskata periodā risināti būtiski jautājumi, lai sasniegtu plānoto deklarējamo apjomu Eiropas Komisijai, kas ļautu izvairīties no daļējas automātiskas saistību atcelšanas (piešķiruma zaudēšanas) jeb tā saucamā n+2 n+3 principa neizpildes 2014. un 2015.gadā (detalizēta informācija iepriekšējā informatīvajā ziņojumā⁴⁰).

Atbilstoši 2014.gada 19.marta Koalīcijas darba grupas par ES fondu jautājumiem lemtajam, IZM un EM ir iesniegušas savus priekšlikumus finansējuma apguvei.

Pēc pārskata perioda (31.03.2014) beigām, 22.aprīlī ir noslēgusies projektu iesniegumu pieņemšana aktivitātes “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 4.kārtā. LIAA ir saņēmusi 157 projektu iesniegumu par 113 milj. *euro*. Ņemot vērā iepriekšējo kārtu pieredzi, EM prognozē, ka varētu tikt atbalstīti 60-70% no iesniegtajiem projektiem. Tādējādi “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 4.kārta novērš šajā ziņojumā identificētos apguves riskus EM pārziņā esošajā DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitātēs.

Pārskata periodā vērojama pozitīva tendence attiecībā uz neatbilstību apjoma izmaiņām – salīdzinot ar periodu līdz 2013.gada 31.decembrim pārskata periodā konstatēto neatbilstību apjoms ir samazinājies par 0,7%. Neatbilstības galvenokārt konstatētas maksājumu pieprasījumu pārbaudēs un RI sertificēto izdevumu pārbaudēs un klasificētas kā cita neatbilstība vai aizdomas par krāpšanu. Lai nodrošinātu vienotu praksi starp iestādēm un mazinātu neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku, VI arī turpmāk turpinās aktualizēt metodiskos un skaidrojošos materiālus, kā arī strādās pie iespējamiem risinājumiem finansējuma saņēmēju disciplinēšanas un neatbilstību atgūšanas procesa uzlabošanas jautājumos 2014. – 2020.gada plānošanas periodā.

Kopumā secināms, ka DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” projektu īstenošana vienmēr ir saistīta ar lielāku risku, nekā to projektu īstenošana, kurai finansējuma saņēmējs ir valsts iestāde vai pašvaldība, jo projektu īstenošanai bieži mēdz atteikties no projektu īstenošanas, jo rodas grūtības izpildīt nosacījumus, pastāv arī lielāks krāpniecisko projektu skaits un lielāks neatbilstību procents. Tomēr, reizē uzņēmēji, īstenojot projektus paši riskē ar lielu savu

⁴⁰ <http://www.esfondi.lv/page.php?id=667>

FMzino_160514_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 31.martam

finansiālo ieguldījumu, ko var zaudēt, ja projekta ieviešana nav sekmīga. Zināmā mērā, ņemot vērā sarežģītos augsta riska projektus uz 2014.-2020.gada plānošanas periodu gūta zināma pieredze par iespējamiem risinājumiem labākai uzņēmējdarbības aktivitāšu vadībai, piemēram, palielinot iespējami ātrāk pieejamo virsstaistību apjomu tām, un jau iepriekš rēķinoties ar potenciālo projektu atbirumu, kā arī piesardzīgāk plānojot aktivitāšu ieviešanu.

DP "Infrastruktūra un pakalpojumi" kopumā secināms, ka projektu īstenošana turpinās atbilstoši plānotajam, taču būtiski riski atsevišķos gadījumos pastāv. Lielākie riski saistāmi ar lielo projektu ieviešanu, kuros pārskata periodā ir vērojams ļoti zems apguves līmenis, kas daļēji saistāms arī ar maksājumu apturēšanu "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra", kā arī joprojām līdz galam neatrisinātiem jautājumiem projektā "Vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna" sērskābie gudrona dīķi" sanācijas darbi". Vienlaikus, paralēli tiek saņemti un vērtēti priekšlikumi no atbildīgajām iestādēm risinājumiem, lai mazinātu Kohēzijas fonda apguves riskus, rosinot iespējamās pārdales vai papildu projektu īstenošanu, ko VI attiecīgi izvērtē un sniedz savu viedokli.

Nākamajā pārskata periodā tiks izvērtēti iestāžu iesūtītie rīcības plāni risku mazināšanas pasākumiem, lai novērstu ERAF un KF finansējuma zaudējuma risku 2014. un 2015.gadā. Pastiprināta uzraudzība tiks pievērsta riska projektu. Vienlaikus saskaņā ar rīcības plānu tiks veikti pasākumi, lai nodrošinātu investīciju iespēju maksimāli efektīvu izmantošanu 2014. – 2020.gada Kohēzijas politikas ES fondu plānošanas periodā.

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē un turpinājās darbs pie 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem.

Ņemot vērā plānošanas perioda beigas (jau šobrīd apstiprināti projekti par visu ES fondu piešķirumu) un to, ka lēmumi pirms to izskatīšanas MK tiek izskatīti Koalīcijas darba grupas par ES fondu jautājumiem, kā arī regulāri pieejamo finanšu informāciju ES fondu mājas lapā, FM nākamajā pārskata periodā vērtēs iespēju ar 2015.gadu samazināt informatīvo ziņojumu iesniegšanas biežumu, par ko informācija sekos nākamajā pārskata periodā.

Finanšu ministrs

A.Vilks

16.05.2014 10:19

19 252

Ieva Puriņa

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Uzņēmējdarbības un inovāciju uzraudzības nodaļas eksperte

Tālr. 67095614, fakss 67095697

Ieva.Purina@fm.gov.lv